

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu Tasarısı ile Adalet Komisyonu Raporu (1/961)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Anayasa; Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına, esas olarak da Adalet Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-245/4548

27/10/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 25/10/2010 tarihinde kararlaştırılan “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

1982 Anayasası olağanüstü koşullar altında kabul edilip yürürlüğe konulmuştur. Yürürlüğe girmesinden kısa bir süre sonra 1982 Anayasasında değişiklikler yapılması zorunlu hale gelmiştir. Bu zorunluluğun bir sonucu olarak, günümüze kadar, farklı gerekçelerle Başlangıç metni de dahil olmak üzere Anayasanın toplam 85 ayrı maddesinde değişiklik yapılmıştır.

Son olarak, 7 Mayıs 2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen, 13 Mayıs 2010 tarihinde halkoyuna sunulmak üzere Resmi Gazetede yayımlanan ve Anayasada önemli değişiklikler içeren 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 12 Eylül 2010 günü halkımızın yüzde 57.88'i tarafından kabul edilmesinin sonucunda yürürlüğe girmiştir.

Yapılan bu değişiklikle, pozitif ayrımcılıktan çocuk haklarına, sendikal özgürlüklerin genişletilmesinden Kamu Denetçiliği Kurumunun kurulmasına, askeri yargının görev alanının daraltılmasından Anayasa Mahkemesinin yapısına kadar pek çok alanda önemli reformlar gerçekleştirilmiştir. Bunlar arasında Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısıyla ilgili değişiklikler de bulunmaktadır.

Bilindiği üzere, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, henüz 1982 Anayasası yürürlüğe girmeden önce, 13/5/1981 tarihli ve 2461 sayılı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu ile kurulmuş idari bir organdır.

Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, kurulduğu günden bu yana, hemen her kesim tarafından ciddi şekilde eleştirilmiştir. Bu bağlamda; üye sayısının az olması, üyelerin sadece yüksek yargıdan gelmesi, hakkında kararlar aldığı ilk derece hakim ve savcılarında hiçbir temsilcinin Kurulda yer almaması, Kurul kararlarının yargı denetimine tamamen kapalı olması, Kurul kararlarına karşı etkili iç itiraz sisteminin öngörülmemiş olması, hakim ve savcılarının denetlenmesinde ve soruşturulmasında Adalet Bakanının yetkili olması, adalet müfettişlerinin Bakan tarafından atanması, Adalet Bakanı ve Adalet Bakanlığı Müsteşarının Kurulda yer alması, Kurulun kendisine ait sekreteryasının, binasının ve bütçesinin bulunmaması gibi hususlar kamuoyunda eleştiri konusu yapılmıştır.

Öte yandan, ülkemiz, Avrupa Birliği müzakere sürecini başlatmış olup, 23 üncü ve 24 üncü fasıllar, doğrudan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısını da ilgilendirmektedir. Bu bağlamda, gerek Avrupa Birliği ilerleme raporları ve gerekse yargıyla ilgili istişari ziyaret raporlarında Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısının değiştirilmesine yönelik eleştiri ve öneriler söz konusu olmuştur.

Bu eleştiri ve öneriler dikkate alınarak, ülkemizdeki tüm yargı paydaşlarının katılımı ve mutabakatı ile yargı alanında yapılacak reformların belirlendiği Yargı Reformu Stratejisi hazırlanmıştır. Yargı Reformu Stratejisinde, diğer hedeflerin yanında, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yeniden yapılandırılması da yer almaktadır. Bu Strateji doğrultusunda, söz konusu Anayasa değişikliğinde Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısı yeniden düzenlenmiştir.

Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısı yeniden düzenlenirken, dile getirilen eleştiri ve öneriler, Avrupa Birliği müzakere süreciyle ilgili yapılması gereken değişiklikler, Yargı Reformu Stratejisinde tespit edilen hedefler, uluslararası belgeler, mukayeseli hukuktaki benzer yüksek kurulların yapısı ile ülkemizde değişik kişi, kurum, parti ya da sivil toplum kuruluşları tarafından hazırlanan Anayasa tasarıları gözönüne alınmıştır.

5982 sayılı Kanunla Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, öncelikle, Kurulun üye sayısı artırılmış, kendisine ait sekreteryaya kavuşturulmuş, üç daire ve Genel Kurul şeklinde çalışması benimsenmiş, üyelerin geldiği kaynaklar çeşitlendirilmiş, ilk derece hakimlerinin de Kurulda temsili sağlanmış, meslekten çıkarma cezalarına karşı yargı yolu açılmış, Teftiş Kurulu Hakimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna bağlanmış, hakimlerle ilgili denetim işlemleri ile soruşturma izni konusundaki Adalet Bakanının yetkileri büyük ölçüde Kurula devredilmiştir.

Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısına ilişkin Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişikliğin hayata geçirilebilmesi için, halen yürürlükte bulunan 2461 sayılı Kanunun kısmen değiştirilmesinin yeterli olmayacağı değerlendirilmiştir. Zira, 2461 sayılı Kanun, yedi asıl ve beş yedek üyeden oluşan, kendisine ait sekreteryası ve teftiş kurulu bulunmayan, üyelerinin eski görevleriyle ilgisinin devam ettiği bir Kurulu düzenlemektedir. Oysaki, 5982 sayılı Kanunla Anayasada yapılan değişikliğinin sonucu olarak, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun bünyesinde Genel Kurul ve daireler ile hizmet birimlerinin oluşturulması ve bunların görev ve yetkilerinin ayrıntılı bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Bunun sağlanması için de, 2461 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması ve yerine yeni bir kanunun hazırlanması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Söz konusu zorunluluğun bir sonucu olarak hazırlanan Kanun Tasarısına göre;

• Kurul, bağımsız bir kurul şeklinde teşkilatlandırılmaktadır; görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken, hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Kurula emir ve talimat veremeyecektir.

- Kurul, mahkemelerin bağımsızlığı ile hakimlik ve savcılık teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapacaktır.

- Söz konusu bağımsızlığın bir sonucu olarak, sekretery işlerini yürütmek üzere Kurula bağlı bir Genel Sekreterlik kurulmaktadır.

- Kurul, Başkanlık, Genel Kurul ve dairelerden oluşmaktadır. Hakim ve savcılarla ilgili tüm işlemler yedişer üyeden oluşan daireler tarafından yürütülecek ve bu işlemler sonucunda dairelerce verilen kararlara karşı yapılan itirazlar ise, Genel Kurul tarafından karara bağlanacaktır.

- Hakim ve savcıların denetimi ve soruşturulmalarıyla görevli Teftiş Kurulu, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna bağlanmaktadır.

- Anayasada açıkça yazılı olan hususlar dışında, Başkanın yetkileri önemli ölçüde sınırlandırılmaktadır. Şöyle ki, Anayasa hükmü gereğince, Kurul Başkanı olan Adalet Bakanı, dairelerin çalışmalarına katılamayacak ve oy kullanamayacak; buna karşın, Genel Kurulun tüm toplantılarına katılabilecek ve oy kullanabilecekken, Tasarıyla, Adalet Bakanı olan Başkanın; hakim ve savcılar ile Kurul üyelerinin disiplin ve suç soruşturmalarıyla ilgili Genel Kurul toplantılarına katılamaması ve oy kullanamaması öngörülmektedir. Bu düzenlemenin bir sonucu olarak, Anayasada yapılan değişiklikle zaten yetkileri önemli ölçüde sınırlandırılan Adalet Bakanının, kalan yetkilerinin bir kısmı da Tasarıyla yargı bağımsızlığının güçlendirilmesi amacıyla sınırlandırılmaktadır. Yine, Başkan, yetkilerinden bir kısmını Başkanvekiline devredebilecektir. Başkan sadece, Genel Kurul tarafından teklif edilen üç aday arasından Genel Sekreteri atayacaktır. Bu yetki, Anayasada açıkça yazılı olup, aksine bir düzenleme mümkün olmadığından dolayı korunmuştur.

- Genel Sekreter hariç olmak üzere Kurulda görev alacak hakim ve savcı sınıfının atamalarının tamamı, Genel Kurul tarafından yapılacaktır. Bu bağlamda, Kurul Başkanvekili, Daire başkanları, Teftiş Kurulu Başkanı, Teftiş Kurulu başkan yardımcıları, genel sekreter yardımcıları, Kurul başmüfettişleri, Kurul müfettişleri ve Kurulda görev yapacak tetkik hakimleri Genel Kurul tarafından atanacaktır. Bunların yanında, geldikleri kaynaklara göre, üyelerin hangi dairede görev yapacağı da Genel Kurul tarafından karara bağlanacaktır. Söz konusu düzenlemelerin bir sonucu olarak, Genel Kurul, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun en güçlü karar organı haline gelmektedir.

- Yedişer üyeden oluşan daireler, en az beş üyeye toplanacak ve üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alacaktır. Hakim ve savcılarla ilgili tüm iş ve işlemler daireler tarafından yürütülecek; dairelerin kararlarına karşı yapılacak itirazlar ise Genel Kurulca karara bağlanacaktır.

- Adalet Bakanlığı Müsteşarı, sadece, dairelerden birisinde üye olarak görev yapacak, daire başkanı veya Başkanvekili seçilemeyecektir. Müsteşarın toplantıya katılmaması, dairenin toplanmasına ve karar almasına engel olmayacaktır. Yine Müsteşar hakkında, müsteşarlık göreviyle ilgili hususlar hariç olmak üzere, diğer Kurul üyelerinin tabi olduğu suç ve disiplin soruşturma esas ve usulleri uygulanacaktır.

- Yirmiiki üyeden oluşan Genel Kurul; en az onbeş üyeye toplanacak ve üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alacaktır.

- Genel Kurul kararlarının yeniden incelenmesi istenebilecek; daire kararlarına karşı ise yeniden inceleme talebinde bulunulabilecek ve yeniden inceleme üzerine verilen kararlara karşı da itiraz yoluna gidilebilecektir.

• Genel Kurulun ve dairelerin meslekten çıkarma cezasına ilişkin kararlarının yanında; Başkanın tek başına yaptığı işlemler ve aldığı kararlara karşı da yargı mercilerine başvurulabilecektir.

Sonuç olarak, 5982 sayılı Kanunla Anayasada yapılan değişikliklerin hayata geçirilmesi amacıyla hazırlanan Tasarıyla,

- Yargı bağımsızlığı güçlendirilmektedir.
- Yargının tarafsızlığı geliştirilmektedir.
- Kurul, bağımsız bir yapıya kavuşturulmaktadır.
- Hukuk devletinin güçlendirilmesine yönelik ileri adımlar atılmaktadır.
- Kurul, geniş tabanlı temsil esasına göre yeniden yapılandırılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, Tasarının amaç ve kapsamı düzenlenmektedir.

7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla, Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişikliğin zorunlu sonucu olarak Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Bu zorunluluktan hareketle hazırlanan Tasarının, amaç ve kapsamı, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kuruluşu, teşkilatı, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları düzenlemek olarak belirlenmiştir.

Madde 2- Maddeyle, Tasarıda geçen bazı kavramların tanımı yapılmaktadır. Gereksiz tekrarlardan kaçınmak ve tereddütlere meydan vermemek amacıyla, Tasarı içerisinde sıkça kullanılan bazı kavramların ne anlama geldiği belirtilmektedir.

Madde 3- Maddeyle, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kuruluşu ve Kurulun bağımsızlığı düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yirmiki asıl ve oniki yedek üyeden oluşması öngörülmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Kurulun üç daire halinde çalışması öngörülmektedir. Bu düzenleme ile Kurulun görevlerinin yürütülmesinde, uzmanlaşmanın esas alınması, daha hızlı karar alınabilmesi ve Kurulun kararlarına karşı etkin bir itiraz sisteminin işletilebilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, topluma ve Meclise karşı hesap verme pozisyonunun bir gereği ve anayasal düzenlemenin tabii bir sonucu olarak, mevcut yapıda olduğu gibi Adalet Bakanı, Kurulun Başkanı olarak öngörülmektedir. Adalet Bakanı, genel olarak ülkedeki adalet politikasının yürütülmesi ile görevli olup, bu alana ilişkin siyasi sorumluluğu üzerinde taşımaktadır. Kurul ise, görev ve yetkileri itibarıyla, ülkenin genel adalet politikasını doğrudan etkileme konumundadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, Anayasadaki düzenlemeye paralel olarak, Adalet Bakanlığı Müsteşarının Kurulun tabii üyesi olduğu ve bulunmadığı zamanlarda kendisine vekalet edenin, Kurul toplantılarına katılacağı hükme bağlanmaktadır.

Anayasanın 159 uncu maddesinde, Müsteşarın üyeliğiyle ilgili hükümde, 5982 sayılı Kanunla bir değişiklik yapılmamıştır. Yine 2461 sayılı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında da "Müsteşar bulunmadığı zaman kendisine vekalet etmekte olan Kurula katılır" hükmü yer almaktadır. Hukukun genel ilkesi gereğince vekil, asılın bütün yetkilerine

sahiptir. Bu bağlamda, asıl bulunmadığı zamanlarda, vekil, asıla ait bütün hak ve yetkileri kullanacaktır. Bu ilkeye göre, Müsteşar görevi başında bulunmadığı zaman ona vekalet edenin, Müsteşarın yetkilerini kullanacağı ve görevlerini yerine getireceği konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. Bununla birlikte, söz konusu hüküm, görevi başında olan Müsteşara, Kurul toplantılarına kendisi katılmayarak yerine uygun göreceği bir yardımcısının katılmasını sağlama imkanı tanımamaktadır. Bu durum, sadece, Müsteşarın hastalık, yurt dışında olma, izin, rapor ve benzeri sebeplerle görevi başında olmadığı hallerle sınırlıdır. Ayrıca benzer bir düzenleme 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 15 inci maddesinin son fıkrasında da yer almaktadır. Söz konusu hüküm maddede yer almasa bile yukarıda açıklanan gerekçelerle, uygulamanın aynı şekilde olması gerektiği konusunda bir tereddüt bulunmamakla birlikte yürürlükteki 2461 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde yer alan bu yöndeki hükmün, Tasarıda yer almamasının farklı yorumların yapılmasına sebep olabileceği düşüncesiyle, yürürlükteki hüküm Tasarıda tekrarlanmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasında, geniş tabanlı temsil esasına göre oluşturulan Kurulun, üyelerinin geldiği kaynaklar ve sayıları düzenlenmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında, Kurulun görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsız olacağı, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin Kurula emir ve talimat veremeyeceği hükme bağlanmaktadır. Bu hükmümlle, 1 inci maddede öngörülen, yargı bağımsızlığı ve hakimlik teminatı ilkelerinin güvencesi olan bir Kurul oluşturulması amaçlanmaktadır.

Kurulun bağımsızlığının hükme bağlanması ile uzun zamandan beri eleştiri konusu yapılan, Kurulun Adalet Bakanlığına bağlı ve yürütmenin etkisine açık olduğu yönündeki eleştirilerin de karşılanması hedeflenmektedir. Bu amaçla, 44 üncü maddede Kurulun genel bütçe içinde kendine ait bütçe ile yönetileceği açıkça hüküm altına alınmak suretiyle bağımsızlığı daha da güçlendirilmektedir. Yine bu bağlamda, bağımsızlığın tam anlamıyla sağlanması amacıyla, sekreteryaya işlerini yürütmek üzere Kurulda hizmet birimi olarak Genel Sekreterliğin kurulması öngörülmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında, Kurulun, mahkemelerin bağımsızlığı ile hakimlik ve savcılık teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapacağı düzenlenmektedir.

Madde 4- Maddeyle, Kurulun görevleri düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurulun görevleri ayrıntılı olarak sayılmaktadır. Bu kapsamda bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki teklifleri karara bağlamak, hakim ve savcılarının mesleğe kabullerinden, meslekten çeşitli sebeplerle ayrılmalarına ve emekliliklerine kadar geçecek süre içinde yapılacak tüm işlemlerle hakim ve savcılarla ilgili denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemlerinin Kurul tarafından yapılması hükme bağlanmaktadır.

Buna karşılık, Anayasanın 144 üncü maddesi uyarınca, Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşları ile uluslararası mahkemeler veya kuruluşlarda görev yapan hakim ve savcılarının, geçici yetki veya görevlendirme ile başka bir kurum, kurul veya kuruluştta çalışan hakim ve savcılarının, idari görevleri yönünden savcılarının ve komisyon işlerine yönelik görevleri yönünden adalet komisyonu başkan ve üyelerinin denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri, Kurulun görev alanı dışında tutulmaktadır.

Öte yandan, Kurulun yetki alanı dışında tutulan tüm hususlar tahdidi olarak sayılmak suretiyle tüketilmektedir. Sayılan bu hallerin dışında, Kurulda görev yapanlar da dahil olmak üzere hakim ve savcılarla ilgili denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmaya ilişkin tüm yetki Kurula ait olacaktır. Anayasanın 140 ıncı maddesinin altıncı fıkrası, 144 üncü maddesi ile 159 uncu maddesinin onikinci fıkrasında yer alan amir hükümler gereği, fıkarda tahdidi olarak sayılan hallerde, hakim ve savcılarla ilgili denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri Adalet Bakanlığınca yürütülecektir.

Ayrıca, yargı yetkisinin kullanımına ilişkin hususlar hariç olmak üzere hakimlerin idari görevlerine ve delilleri değerlendirme ve suçlu niteleme yetkisi hariç olmak üzere savcılarının adli görevlerine ilişkin konularda genelge düzenleme görevi de Kurula verilmektedir.

Yine mevcut yapıda olduğu gibi Kurulun, Yargıtay ve Danıştaya üye seçme görevi devam etmektedir.

13/5/1981 tarihli ve 2461 sayılı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 4 üncü maddesinde, Kurulun görevleri sayıldıktan sonra, hakim ve savcılarının maddede belirtilenler dışında kalan özlük işlerinin Adalet Bakanlığınca yerine getirileceği hükmü yer almaktadır. Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklik sonucu oluşan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna Anayasayla verilen görevler dikkate alınmak suretiyle bugünkü düzenlemenin aksine, maddenin ikinci fıkrasında, kanunlarda açıkça Adalet Bakanlığınca verilenler dışında, hakim ve savcılarının tüm özlük işlerinin, Kurul tarafından yerine getirileceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 5- Maddeyle, Kurulun teşkilat yapısı düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurulun Başkanlık, Genel Kurul ve daireler ile hizmet birimlerinden oluşacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, Kurulun hizmet birimlerinin, Genel Sekreterlik ve Teftiş Kurulu olduğu belirtilmektedir.

Madde 6- Maddeyle, Kurulun teşkilat yapısı içinde yer alan Başkanlığın oluşumu ile görev ve yetkileri düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Başkanlığın, Başkan ve Başkanvekilinden oluşacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, Başkanın görev ve yetkileri sayılmaktadır. Bu kapsamda Başkanın, Kurulu yönetmek ve temsil etmek, kanunlardaki istisnalar saklı kalmak üzere Genel Kurul çalışmalarına başkanlık etmek ve oy kullanmak yetkilerine sahip olduğu belirtilmektedir. Ayrıca Başkanın, Genel Kurulun teklif ettiği üç aday arasından Genel Sekreteri atama, ilgili dairenin teklifi üzerine, hakim ve savcılar hakkında denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemlerine oluru verme yetkisi bulunmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Kurul Başkanının, disiplin işlemleriyle ilgili Genel Kurul toplantılarına ve dairelerin çalışmalarına katılmayacağı hükme bağlanmaktadır. Yeni oluşan Kurulun daha bağımsız olması düşüncesinden hareketle Anayasa koyucu Kurul Başkanının dairelerin çalışmalarına katılmayacağını hükme bağlamıştır. Anayasanın bu hükmünün bir sonucu olarak maddede, aynı düzenlemeye yer verilmektedir. Buna ilave olarak, Anayasada herhangi bir sınırlama olmamasına rağmen, Kurulun bağımsızlığını daha da güçlendirmek amacıyla Başkanın, disiplin işlemleriyle ilgili Genel Kurul toplantılarına da katılmaması öngörülmektedir. Bu hükümle, Venedik Komisyonu olarak tanınan Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu tarafından 2007 yılında hazırlanan

Hakimlerin Atanması Hakkında Raporun 33 üncü paragrafında yer alan "Yürütme erkinin temsilcilerinin Kurul içinde yer alması güvene dayalı endişeler yaratsa da bu uygulama yaygındır ... Türkiye'de Adalet Bakanı ve Müsteşarı HSYK üyesidir. Bu durum tek başına, Venedik Komisyonu'na göre Kurul'un bağımsızlığını zayıflatmaz. Ancak Adalet Bakanı, Kurul'un başta disiplin konuları olmak üzere tüm toplantılarına katılmamalıdır." şeklindeki tavsiyenin karşılanması amaçlanmıştır.

Anayasada, Başkanın Genel Kurul toplantılarına katılmayacağına ilişkin herhangi bir sınırlama olmamasına rağmen bu konuda Tasarıyla getirilen ikinci bir sınırlama ise, 39 uncu maddede yer almaktadır. 39 uncu madde hükmüne göre Başkan, Kurulun seçimle gelen üyelerinin, disiplin suçu oluşturan eylemleri ile görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında işledikleri suçlar ve kişisel suçları hakkında yürütülecek soruşturma ve kovuşturmalarda yapılacak Genel Kurul toplantılarına da katılmayacak ve oy kullanamayacaktır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, Başkanın, yetkilerinden bir kısmını yazılı olarak Başkanvekiline devredebileceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında, Başkanvekilinin seçimi düzenlenmektedir. Buna göre Başkanvekilinin, daire başkanları arasından, Genel Kurul tarafından seçileceği öngörülmektedir. 31 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca bu seçimler gizli olarak yapılacaktır. Yine 29 uncu maddenin üçüncü fıkrasına göre Genel Kurul kararlarını üye tam sayısının salt çoğunluğu ile aldığından, Başkanvekili seçilebilmek için Genel Kurulun en az oniki üyesinin oyunu almak gerekecektir. Ayrıca bu fıkroda, yokluğunda, yerine daire başkanlarından hangisinin vekâlet edeceğini Başkanvekilinin belirleyeceği hükme bağlanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında, Başkanvekilinin görev ve yetkileri sayılmaktadır. Buna göre Başkanvekilinin görev ve yetkileri, Başkanın katılmadığı Genel Kurul çalışmalarına başkanlık etmesi, Başkanın kendisine devrettiği yetkileri kullanması, hukuki veya fiili nedenlerle dairelerin toplanmasına engel sayıda üye eksikliği oluşursa diğer dairelerden üye görevlendirmesi şeklinde düzenlenmektedir.

Madde 7- Maddeyle, Genel Kurulun oluşumu ve görevleri düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Genel Kurulun, Kurulun yirmiiki asıl üyesinden oluşacağı belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, Genel Kurulun görevleri sayılmaktadır. Maddede, Kurulla ilgili tüm atama ve seçim işlemlerinin Genel Kurul tarafından yapılması hükme bağlanmaktadır. Bunun tek istisnası, Anayasadaki düzenlemenin bir sonucu olarak, Genel Sekreterin atanmasıdır. Bu atama işleminde de Genel Kurul üç adayı belirleyerek Başkana teklif edecek, Başkan bu adaylardan birisini Genel Sekreter olarak atayacaktır. Dolayısıyla Başkanın bu yetkisi "mutlak yetki" olmayıp, "bağlı yetki" niteliğindedir.

Genel Kurulun görev ve yetkileri incelendiğinde Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun en güçlü karar organının, Genel Kurul olduğu görülmektedir. Çünkü Genel Kurul; Kurulun tüm üyelerinden oluşmakta, Başkanvekili ve daire başkanlarını seçmekte, Genel Sekreterin atanması için Başkana üç aday teklif etmekte, Kurulda görev yapacakların seçim ve atama işlemlerini yerine getirmekte, dairelerce verilen kararlara karşı yapılan itirazları incelemekte, Kurul üyeleri hakkındaki suç soruşturması ile disiplin soruşturma ve kovuşturma işlemlerini yürütmekte ve Yargıtay ve Danıştaya üye seçmektedir.

Madde 8- Maddeyle, dairelerin oluşumu, daire başkanlarının seçimi ile görev ve yetkileri düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, her dairenin yedişer üyeden oluşacağı ve seçildikleri kaynaklara göre üyelerin, daireler arasında nasıl dağılacağı belirlenmektedir. Bu dağılım yapılırken mümkün olduğunca, her kaynağın dairelerde dengeli bir şekilde temsil edilmesi hedeflenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, üyelerin hangi dairede görev yapacaklarına, Genel Kurul tarafından seçimle karar verileceği düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, ikinci fıkra uyarınca, üyelerin dairelere dağılımı tamamlandıktan sonra, daire başkanlarının seçimi düzenlenmektedir. Buna göre, her dairenin başkanı, o dairenin üyeleri arasından seçilecektir. Ancak, fıkroda da açıkça belirtilmiş olduğu üzere, Adalet Bakanlığı Müsteşarı daire başkanı olarak seçilemeyecektir. Müsteşarın daire başkanı seçilememesinin doğal bir sonucu olarak Başkanvekili seçilmesi de mümkün olmayacaktır. Bu düzenleme de, Kurulun bağımsızlığı bakımından atılan önemli adımlardan birini teşkil etmektedir. Genel Kurulda, yapılacak oylamalar gizli olacak ve daire başkanı seçilebilmek için üye tam sayısının salt çoğunluğunun başka bir ifadeyle en az oniki üyenin oyunu almak gerekecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, daire başkanına vekâlet hükmü düzenlenmektedir. Fıkroda, yokluğunda, yerine o daire üyelerinden hangisinin vekâlet edeceğinin daire başkanı tarafından belirleneceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında, daire başkanının görevleri sayılmaktadır. Bu kapsamda, dairelerin gündeminin daire başkanı tarafından belirleneceği hükme bağlanmaktadır. Ancak bu görev ve yetki, 30 uncu maddenin dördüncü ve beşinci fıkrası ile birlikte değerlendirildiğinde, gündemin, daire başkanı tarafından düzenlenmesinden sonra, ivedi ve süreli işlerin ortaya çıkması durumunda, daire başkanı veya üyelerden birinin talebi üzerine, dairenin kararıyla değiştirilebilmesi öngörülmektedir.

Madde 9- Maddeyle, dairelerin görevleri düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Birinci Dairenin görevleri sayılmaktadır. Hakim ve savcılarla ilgili atama ve nakletme, geçici yetki verme, kadro dağıtma, müstemir yetkileri düzenleme, yıllık ve mazeret izinleri dışında her türlü izin verme, Türkiye Adalet Akademisi tarafından yapılan planlamaya ve alınan taleplere uygun olarak eğitim programlarına katılmaya ilişkin izin verme işlemlerini yapmak, meslek öncesi eğitimde staj mahkemelerini belirlemek ve nihayet Genel Kurul tarafından verilen diğer işleri yapmak Birinci Dairenin görevleri olarak düzenlenmektedir. Fıkroda, (a) bendinin (5) numaralı alt bendinde yıllık ve mazeret izinleri dışında her türlü izin verme Birinci Dairenin görevleri arasında sayıldıktan sonra (6) numaralı alt bentte Türkiye Adalet Akademisi tarafından yapılan planlamaya ve alınan taleplere uygun olarak eğitim programlarına katılmaya ilişkin izin verme de Dairenin görevleri arasında belirtilmiştir. Bu şekildeki düzenleme tarzının sebebi, bilimsel, idari ve mali özerkliğe sahip Türkiye Adalet Akademisinin vereceği eğitimin programını kendisinin belirlemesi ve belirlediği eğitim programlarına katılmak isteyenlere ilişkin başvuruları da kendisinin toplaması; ancak, Akademinin düzenleyeceği eğitim programlarına katılacak hakim ve savcılara izin verme yetkisinin Kurula ait olduğunun açıkça belirtilmesidir. Öte yandan, (6) numaralı alt bentte sayılanlar dışındaki eğitim programlarına katılma konusunda izin verme yetkisi de bu Daireye ait olup, bu yetkinin kaynağını (5) numaralı alt bent oluşturmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, İkinci Dairenin görevleri hükme bağlanmaktadır. Bu bağlamda, hakim ve savcılarını; her türlü yükselme ve birinci sınıfa ayırma işlemlerini yapmak; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasındaki suç soruşturması ile disiplin soruşturma ve kovuşturması sonucu hakkında karar vermek, disiplin veya suç soruşturma ve kovuşturması nedeniyle geçici yetkiyle yer değiştirmesine veya görevden uzaklaştırılmasına karar vermek; meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar vermek, diğer kurumların geçici görevlendirme ve nakil taleplerine ilişkin izin işlemlerini yürütmek ve Genel Kurul tarafından verilen diğer işleri yapmak da bu dairenin görevleri arasında düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Üçüncü Dairenin görevleri sıralanmaktadır. Buna göre, hakim ve savcı adaylarını mesleğe kabul etmek, Kurulda görev yapanlar da dahil olmak üzere hakim ve savcılarının görevlerini; kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hakimler için idari nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarına ilişkin denetleme işlemlerini Teftiş Kuruluna yaptırmak; hakim ve savcılar hakkındaki ihbar ve şikayetleri inceleyip gereğini yapmak; hakim ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını Kurul müfettişleri veya müfettiş yetkilerini haiz kıdemli hakim veya savcı eliyle araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri için teklifte bulunmak, hakimlik ve savcılık görevine tekrar atanma ile diğer hizmetlerden mesleğe atanma talepleri hakkında karar vermek, meslekten çekilme, çekilmiş sayılma ve görevin sona ermesi hakkında karar vermek, ilgili kanunlarda verilen görevlerin yerine getirilmesi bakımından en yakın ağır ceza, bölge adliye ve bölge idare mahkemesini belirlemek ve Genel Kurul tarafından verilen diğer işleri yapmak da Üçüncü Dairenin görevleri arasında görülmektedir.

Kurulun dairelerinin görevlerinin yukarıdaki şekilde belirlenmesi sonucunda hakimler ve savcılar hakkındaki araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir.

Kurulda görev yapanlar da dahil olmak üzere hakim ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını Kurul müfettişleri veya müfettiş yetkilerini haiz kıdemli hakim veya savcı eliyle araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma izni işlemlerini yürütme görevi Üçüncü Dairede olacaktır.

Bu kapsamda, ihbar ve şikayetlerin Kurula intikal etmesi durumunda, bunlar öncelikle Üçüncü Daireye gönderilecek ve işleme tabi tutulacaktır.

Gelen ihbar ve şikayet dilekçeleri incelenerek, isnat edilen eylemin kişisel suç veya görev suçu kapsamında kalıp kalmadığı değerlendirilecek; kişisel suç kapsamında kalan ihbar ve şikayet dilekçeleri gereğinin takdir ve ifası için bu hususta görevli ve yetkili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilecek, yapılan işlem sonucu ile ilgili evrak suretinin disiplin yönünden değerlendirilmek üzere Üçüncü Daireye gönderilmesi istenecektir. Gelen evrak üzerine disiplin yönünden araştırma, inceleme veya soruşturma oluru alınıp alınmayacağı değerlendirilecektir.

Eylemin disiplin ve görev suçu kapsamında kalması durumunda ise, Kurul Teftiş Kurulunun görev alanı dışında kalan ihbar ve şikayetler Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığına gönderilecek; bunun dışında kalanlar Üçüncü Dairede değerlendirilerek gereğine tevessül edilecektir.

Hakim ve savcılar hakkındaki, ihbar ve şikayetler hakkında gerekli araştırma ve inceleme yapılabilmesi için Üçüncü Daire tarafından teklifte bulunularak Kurul Başkanından olur alınacaktır.

Alınan olur üzerine Kurul müfettişi veya müfettiş yetkilerini haiz kıdemli hâkim veya savcı eliyle araştırma ve inceleme yapılacak; bu araştırma ve incelemenin sonucunda soruşturmaya geçilmesine gerek görülmemesi halinde, Üçüncü Daire tarafından soruşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verilecektir.

İhbar ve şikayetin işleme konulmamasına veya araştırma ve inceleme sonucunda soruşturma izni verilmesine yer olmadığına dair işlem tesis edilmesi durumunda, yapılan işlem sonucu hakkında eylemden zarar gören müştekiye, başvurabileceği kanun yolları ile süresi de belirtilmek suretiyle bilgi verilecektir. Kamu kurum ve kuruluşlarından gelen ihbar yazılarında bilgi talep edilmesi halinde, sadece yapılan işlem sonucu hakkında bilgi verilecektir. Eylemden zarar görmeyen ihbarcı konumundaki kişilere ise bilgi verilmeyecektir.

Yapılan araştırma ve inceleme sonucunda, soruşturmaya geçilmesinin gerekli görülmesi durumunda, Üçüncü Daire tarafından teklifte bulunularak Kurul Başkanından soruşturma yapılması için olur alınacaktır. Başkanın olur vermesi üzerine yapılan soruşturma sonucunda düzenlenen evrak, suç soruşturması ile disiplin soruşturma ve kovuşturması sonucu hakkında karar verilmesi için doğrudan İkinci Daireye gönderilecektir.

İhbar ve şikayet konusunun araştırma ve inceleme yapılmasını gerektirmeden doğrudan soruşturma oluru alınmasını gerektirecek nitelikte olması durumunda da, araştırma ve inceleme yapılmaksızın aynı usulle alınan soruşturma oluru üzerine yapılan soruşturma sonucunda düzenlenen evrak, soruşturma sonucu hakkında karar verilmesi için doğrudan İkinci Daireye gönderilecektir.

Başkanın olur vermesi üzerine yapılan soruşturma sonucunda düzenlenen evrakın soruşturmayı yapanlarca doğrudan kendisine intikal ettirilmesi üzerine İkinci Daire tarafından;

a) Soruşturma konusu eylem, disiplin veya cezaî yönden kovuşturmayı gerektirir nitelikte görülmez ise soruşturma evrakı işlemde kaldırılacaktır.

b) Soruşturma konusu eylem, hem disiplin hem de cezaî yönden kovuşturmayı gerektirir nitelikte görülürse, cezaî yönden kovuşturma izni verilerek evrakın aslı kovuşturma işlemleri için ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilecek; evrakın bir sureti alınarak bunun üzerinden disiplin işlemleri yapılacaktır. Disiplin yönünden de, hâkim veya savcının son savunması istenecek ve disiplin cezası uygulanmasına veya disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verilmek suretiyle disiplin dosyası sonuçlandırılacaktır.

c) Soruşturma konusu eylem, sadece disiplin yönünden kovuşturmayı gerektirir nitelikte görülür ise, hâkim veya savcının savunması istenecek ve disiplin yönünden nihai karar verilecektir.

Madde 10- Maddeyle, Kurulun hizmet birimlerinden olan Genel Sekreterliğin oluşumu ve görevleri düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Genel Sekreterliğin hangi amaçla kurulduğu açıkça vurgulanmaktadır. Buna göre Genel Sekreterlik, Kurulun, idari ve mali işleriyle sekreteryaya hizmetlerini yerine getirmek üzere kurulmaktadır. Genel Sekreterlik, Genel Sekreter, dört genel sekreter yardımcısı ve yeteri kadar tetkik hâkimi ile bürolardan oluşmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, Genel Sekreterliğin görevleri hükme bağlanmaktadır. Bu kapsamda Kurulun büro işlemlerinin yerine getirilmesi, Kurulun taraf olduğu davaların takibi, hâkim ve savcılarının izin ve emeklilik işlemlerinin yürütülmesi ile sicilleri ve şahsi dosyalarının tutulması, Genel Sekreterliğin görevleri arasında sayılmaktadır. Genel Sekreterliğin önemli bir görevi de, Kurulun görev alanıyla ilgili hususlarda Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminin (UYAP) kullanılmasını sağlamaktır.

Madde 11- Maddeyle, Genel Sekreter ve genel sekreter yardımcılarının atanması ile görev ve yetkileri düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Genel Sekreterin atanma esas ve usulleri belirlenmektedir. Buna göre önce, Genel Sekreter adaylarının belirlenmesi amacıyla Genel Kurul tarafından seçim yapılması ve bu seçime Başkanın katılmaması öngörülmektedir. Seçimde her bir Kurul üyesinin en fazla üç adaya oy verebilmesi hüküm altına alınmakta ve en çok oyu alan üç adayın teklif edilmiş sayılacağı kabul edilmektedir. Bu oylama yöntemi, Anayasa Mahkemesinin 5982 sayılı Kanunun kısmen iptaline ilişkin 7/7/2010 tarihli ve E. 2010/49, K. 2010/87 sayılı Kararı dikkate alınmak suretiyle belirlenmektedir. Genel Kurulun kararlarını salt çoğunlukla alacak olması nedeniyle, belirlenecek olan Genel Sekreter adayları, uzlaşma ile seçilmiş olacaktır. Yine adayların birinci sınıf hâkim ve savcılardan olmaları ve muvafakatlerinin bulunması da şart koşulmaktadır. Bu şekilde seçilen üç aday arasından Başkan tarafından atama yapılacaktır. Bu sayede Genel Sekreterin, hem Kurulla hem de Başkanla uyumlu bir şekilde çalışması amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, Genel Sekreterin, görevini yürütürken göz önünde bulundurması gereken ilkeler düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Genel Sekretere, yokluğunda, kendisinin belirleyeceği genel sekreter yardımcılardan birisinin vekâlet edeceği hükme bağlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, genel sekreter yardımcılarının atanma şekil ve şartları düzenlenmektedir. Fıkraya göre, genel sekreter yardımcılarının, birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar arasından, muvafakatleri alınarak, Genel Kurul tarafından atanması öngörülmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasında ise, genel sekreter yardımcılarının çalışma ilkeleri düzenlenmektedir.

Madde 12- Maddeyle, Kurulda çalışacak tetkik hâkimlerinin atanması ve çalışma esasları düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, tetkik hâkimlerinin Genel Sekreterliğe bağlı olarak Kurul adına çalışacakları belirtilmekte ve iş hacmine göre Kurulda yeteri kadar tetkik hâkiminin bulunacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, tetkik hâkimlerinin atanma esas ve usulü düzenlenmektedir. Kurulda geçici veya sürekli çalıştırılmak için, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile Kurul hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak, Genel Kurul tarafından, tetkik hâkimi atanması düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise, tetkik hâkimlerinin Başkan, ilgili daire başkanı ile Genel Sekreter tarafından kendilerine verilen görevleri yerine getirmesi öngörülmektedir.

Madde 13- Maddeyle, Kurulda oluşturulacak büro ile idari görevlerde çalışacak personele ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurulun, Kanunda belirtilen görevlerini yerine getirmek amacıyla, Genel Sekreterliğe bağlı yeteri kadar büro oluşturulacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, Kurulda çalışacak olan personelin atanması hükme bağlanmakta ve bunlar hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun uygulanması öngörülmektedir. Personelin, naklen veya Devlet memurluğuna giriş için yapılan merkezi sınav sonuçlarına göre yerleştirilenler arasından, Genel Sekreterin teklifiyle Başkanvekili tarafından atanması benimsenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, büroların çalışma usul ve esaslarının Kurulca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise, Kurulda çalışacak avukatların alacakları vekalet ücreti düzenlenmektedir.

Madde 14- Maddeyle, Kurulun hizmet birimlerinden olan Teftiş Kurulunun oluşumu ve görevleri düzenlenmektedir.

Teftiş Kurulunun mevcut yapısıyla ilgili olarak dile getirilen önemli eleştirilerden biri, Teftiş Kurulunun Adalet Bakanına bağlı olarak görev yapmasıydı. Bu durumun yargı bağımsızlığını ve hâkimlik teminatını zedelediği iddia edilmekteydi. Anayasa değişikliğiyle Kurula bağlı Teftiş Kurulu kurulması hüküm altına alınmış olduğundan, maddeyle, bu değişikliğe uyum sağlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında, Teftiş Kurulunun, Teftiş Kurulu Başkanı, iki başkan yardımcısı ile yeteri kadar Kurul başmüfettişi ve müfettişi ile bürolardan oluşması öngörülmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Teftiş Kurulunun, Üçüncü Daire Başkanının gözetiminde ve Kurul adına görev yapması hüküm altına alınmaktadır. Böylece mevcut yapıda Adalet Bakanına bağlı olan ve Bakan adına görev yapan Teftiş Kurulu, getirilen yapıda Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna bağlı ve Kurul adına görev yapacak şekilde düzenlenmektedir. 9 uncu maddenin üçüncü fıkrasıyla, hâkim ve savcılarla ilgili denetim ile araştırma, inceleme ve soruşturma izni işlemlerini yürütmek görev ve yetkisi, Kurulun Üçüncü Dairesine verilmektedir. Sayılan iş ve işlemlerin Teftiş Kurulu tarafından yapılacağı nazara alındığında, Teftiş Kurulunun, Üçüncü Daire Başkanının gözetiminde çalışacağı ancak tüm Kurul adına görev yapacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Kurul müfettişlerinin, görevlerini yerine getirirken Teftiş Kurulu Başkanına, Teftiş Kurulu Başkanının ise Kurula karşı sorumlu olduğu hükme bağlanmaktadır. Bu hükümle, Kurul müfettişlerinin bağımsız ve her türlü etkiden uzak bir şekilde çalışmalarını amaçlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, Teftiş Kurulunun görev ve yetkileri düzenlenmektedir.

Teftiş Kurulunun en önemli görevi, adli ve idari yargı hâkim ve savcılar hakkında denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemlerini yerine getirmektir. Yapılan denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma raporlarının Kurulun ilgili dairelerine; hâkim ve savcılar hakkında düzenlenen hâl kâğıtlarının Genel Sekreterliğe ve denetlenen birimlere yönelik yapılan önerilerin ise ilgili mercilere gönderilmesi de Teftiş Kurulunun görevleri arasında sayılmaktadır. Teftiş Kurulunun ayrıca, görev alanına giren konularda, uygulamada ortaya çıkan mevzuat yetersizliği ve aksaklıklar ile ilgili hususlarda gereken inceleme ve araştırmaları yaparak alınması gerekli kanuni ve idari tedbirler konusunda Kurula teklifte bulunmak ve kanun, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen veya Kurul tarafından verilen benzeri görevleri yapmak şeklindeki diğer görevleri de hükme bağlanmaktadır.

Teftiş Kurulunun görev alanı, 4 üncü maddede sayma yöntemiyle tahdidi olarak belirtilen ve Kurulun görev alanı dışında bırakılan haller hariç olmak üzere, tüm hâkim ve savcılar kapsamaktadır. Dolayısıyla, hâkim ve savcı sınıfından olup da Kurulda idari görevlerde bulunanlar hakkında da, Kurulun istemesi halinde denetim ile araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri Teftiş Kurulu tarafından yapılabilir.

Maddenin beşinci fıkrasında ise, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev yapan Teftiş Kurulu ve Kurul müfettişlerinin çalışma yöntemleri ile denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmaların yapılmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği öngörülmektedir.

Madde 15- Maddeyle, Teftiş Kurulunda görev yapacak olanların atanma usulleri düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Teftiş Kurulunda görev yapacak olan, Başkan, Başkan yardımcıları, başmüfettiş ve müfettişlerin muvafakatleri alınarak Genel Kurul tarafından atanması öngörülmektedir. Müfettişlerin yapacağı görevlerin yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı ilkeleri ile doğrudan ilişkisi gözönüne alınarak, Teftiş Kuruluna yapılacak atamalarla ilgili tüm yetki Genel Kurula verilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, adalet müfettişliğinden Kurul müfettişliğine, Kurul müfettişliğinden adalet müfettişliğine, ilgililerin muvafakatleri alınmak suretiyle atama yapılabileceği hükme bağlanmaktadır. Bu şekilde bir atama yapıldığında önceki teftiş kurulunda geçen sürenin, yeni atanan teftiş kurulunda geçmiş sayılacağı da belirtilmektedir. Öte yandan, Kurul müfettişi veya adalet müfettişi olarak görev yaptıktan sonra bu görevlerinden ayrılanların yeniden müfettişliğe atanmaları durumunda da bu hükmün uygulanacağı kabul edilmiştir.

Madde 16- Maddeyle, Teftiş Kurulu Başkan ve Başkan yardımcılarının görev ve yetkileri düzenlenmektedir.

Madde 17- Maddeyle, Kurul müfettişlerinin görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Maddenin birinci fıkrasında, Kurul müfettişlerinin hâkim ve savcılarla ilgili denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemlerini yerine getirecekleri hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, Kurul müfettişlerinin, görevlerini ifa ederken sahip olduğu yetkiler düzenlenmektedir. Bu kapsamda, Kurul müfettişlerinin yapacakları, araştırma, inceleme ve soruşturmalarda, lüzum gördükleri kimseleri yeminle dinleyebilecekleri, gerektiğinde istinabe yoluna başvurabilecekleri, sübut delilleri ile gereken bilgileri kamu kurum, kurul ve kuruluşlarından doğrudan toplayabilecekleri hükme bağlanmaktadır.

Öte yandan, Kurul müfettişlerinin yapacakları, inceleme ve soruşturmalarda bu Kanunda verilen yetkilere ilave olarak Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem yapabilecekleri ve kanunlarda kendilerine ve Cumhuriyet savcısına soruşturmanın yürütülmesiyle ilgili tanınan tüm yetkileri kullanabilecekleri öngörülmektedir.

Burada kullanılan inceleme ve soruşturma ibareleri, mevcut 2802 sayılı Kanunla oluşturulan ve halen uygulanmakta olan soruşturma sisteminden kaynaklanmaktadır. Bu sistemde inceleme ve soruşturma evreleri aslında Ceza Muhakemesi Kanununa göre soruşturma evresini ifade etmektedir. İki evre arasındaki tek fark inceleme aşamasında ilgilinin savunması alınmazken, soruşturma aşamasında ilgilinin savunmasının alınmasıdır. Soruşturma evresine geçilmişse, bu aşamada sadece ilgilinin savunması alınmaktadır. Dolayısıyla inceleme ifadesi ile aslında soruşturma evresi kastedilmekte olup, adli soruşturma evresinde müfettiş Cumhuriyet savcısının yetkilerini kullanabilecektir. Cumhuriyet savcısının yetkileri kullanılırken, Ceza Muhakemesi Kanununda öngörülen koşullara bağlı kalınacağı konusunda şüphe bulunmamaktadır.

Yine fıkra ile Kurul müfettişlerinin kullanabileceği Cumhuriyet savcısı yetkilerinde bir sınırlama getirilmektedir. Buna göre, Kurul müfettişleri Cumhuriyet savcısının "gecikmesinde sakınca bulunan hâl"lere ilişkin yetkilerini kullanamayacaklardır. Bununla Ceza Muhakemesi Kanununda arama, elkoyma, iletişimin denetlenmesi, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi, teknik araçlarla izleme gibi özel hayatı yakından ilgilendiren konularda, gecikmesinde sakınca bulursa dahi müfettişin koruma tedbirini başlatma imkanı bulunmamaktadır. Gecikmesinde sakınca bulunan hal söz konusu olsa dahi müfettiş kendiliğinden bu koruma tedbirlerine başvuramayacak ve mutlaka hâkim kararı alacaktır.

Öte yandan, başta Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 27/3/1978 tarihli ve E. 1978/17, K. 1978/103 sayılı Kararı olmak üzere, birçok Yargıtay kararında da belirtildiği gibi, Kurul müfettişlerinin yapacağı inceleme ve soruşturma, tamamen adli niteliktedir. Bir hâkim ya da savcı suç işlediğinde, bu suç kişisel bir suç ise, en yakın ağır ceza mahkemesi başsavcılığı tarafından soruşturulmaktadır. Görevle ilgili bir suç ise müfettiş veya muhakkik tarafından soruşturulmaktadır. Bu soruşturmada müfettiş, savcı görevini yapmaktadır. Dolayısıyla kendisi de hâkim ve savcı sınıfından olan soruşturma yapacak müfettişin savcı yetkilerini kullanabilmesinde hukuken bir sakınca bulunmamaktadır.

Mevzuatımızda benzeri görevler yapan kişi veya kurullara da savcı, hatta hâkim yetkisinin verildiği örnekler bulunmaktadır. Örneğin, Danıştay Kanununun 76 ncı maddesinde Danıştay üyelerinin görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işlemiş buldukları suçlardan dolayı soruşturulmalarının üç kişilik bir kurul tarafından yapılacağı belirtilmekte ve 81 inci maddesinde de bu kurulun sorgu hâkiminin yetkilerine sahip olduğu hükme bağlanmaktadır. Benzer düzenleme Yargıtay Kanununun 46 ncı maddesinde de yer almakta ve soruşturmayı yürüten daire başkanının sorgu hâkiminin yetkisine sahip olduğu vurgulanmaktadır. Yine benzer bir düzenleme, Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 55 inci maddesinde yer almaktadır. Burada da Mahkeme üyesinin soruşturulması ile görevli üç üyeli bir kurul oluşturulması ve bu kurulun sorgu hâkiminin yetkilerine sahip olduğu belirtilmektedir. Görüldüğü gibi, yüksek mahkeme üyelerinin işlediği suçlardan dolayı soruşturulması ile görevlendirilen kişi veya kurul, savcı yetkisinden daha geniş yetkileri içeren sorgu hâkimi yetkisine sahip kılınmaktadır. Bu hükümler örnek alınarak, hâkim ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemedikleri, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığı konusunda yapılacak inceleme ve soruşturmalarda, müfettişlere savcı yetkisinin tanınması bir zorunluluğun sonucudur.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Kurul müfettişlerince yapılacak denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmalarda ilgili kişi ve kuruluşların istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermekle yükümlü oldukları hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, Kurul müfettişlerinin yetkilerinin sınırı düzenlenmektedir. Fıkroda Kurul müfettişlerinin denetimlerde, yargı yetkisine ve yargısal takdire giren konulara karışamayacakları, tavsiye ve telkinde bulunamayacakları hükme bağlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında, Kurul müfettişlerinin denetimini yaptıkları birimlerde tespit ettikleri aksaklıklar hususunda, önerilerde bulunacakları ve görev alanlarıyla ilgili olarak, denetimleri sırasında ilgili mevzuatta gösterilen hükümler uyarınca yeterli kanaat sahibi oldukları hâkim ve savcılar hakkında, hâl kâğıdı düzenleyecekleri hüküm altına alınmaktadır.

Madde 18- Maddeyle, Kurul üyelerinin seçimine ilişkin genel esaslar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurul üyelerinin seçimi, bu üyelerin hangi kaynaklardan, hangi sayıda ve kimler tarafından seçileceği ile Kurul üyelerinin görev süresi hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, süresi biten Kurul üyelerinin yeniden seçilebileceği ve bu üyelerin görev yaptıkları dönemin sonunda yapılacak yeni Kurul üyeliği seçimlerinde oy kullanabilecekleri düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise, Kurul üyelerinin seçim sürecinin başlatılması amacıyla, Kurula üye seçmek üzere, durumun bildirilmesi gereken merciler gösterilmektedir.

Madde 19- Maddeyle, Kurul üyeliği seçimlerinin zamanı ve esasları düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurul üyeliği seçimlerinin dört yılda bir ve üyelerin görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde yapılacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, yapılacak Kurul üyeliği seçimlerinde, seçmenlerin, seçilecek asıl ve yedek Kurul üyesi sayısınca aday için oy kullanabileceği, asıl ve yedek üyelerin toplamından fazla aday için oy verilmesi durumunda, bu oy pusulasının geçersiz sayılacağı belirlenmektedir. Bu şekilde yapılan seçimlerde en fazla oy alan adayların sırasıyla asıl ve yedek üye seçilmiş sayılacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise, Kurul üyeliği seçimlerinin her dönem için bir defada ve gizli oyla, serbest, eşit, tek dereceli, açık sayım ve döküm esaslarına göre yapılacağı ve oyların eşitliği halinde adaylar arasında kura çekilerek seçilen üyenin belirleneceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 20- Maddeyle, Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisinin Kurula üye seçimine ilişkin hükümler düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisinin Kurula üye seçimine ilişkin seçim sürecinin, üyelerin görev sürelerinin dolmasından altmış gün önce başlatılacağı ve adaylık için başvuru tarihlerinin ilan edileceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisinden Kurul üyeliğine aday olanların, ilan tarihinden itibaren on gün içinde, ilgili başkanlıklara başvurması öngörülmektedir. İlgili başkanlıklarca, başvuruların bittiği tarihten itibaren beş gün içinde, kesin aday listelerinin ilan edilmesi hükme bağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise, kesin aday listelerinin ilanından itibaren otuz gün içinde Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarında, Kurul üyeliği seçimlerinin yapılması öngörülmektedir.

Madde 21- Maddeyle, adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçimlerinde, seçme ve seçilme hakları düzenlenmektedir.

Buna göre, adli ve idari yargıda görev yapan tüm hâkim ve savcıların oy kullanma hakkının olduğu, seçimlerin adli yargı ve idari yargı bakımından ayrı ayrı yapılacağı ve adli yargı hâkim ve savcılarının, adli yargı hâkim ve savcıları arasından; idari yargı hâkim ve savcılarının ise idari yargı hâkim ve savcıları arasından aday olanlara oy verebileceği hükme bağlanmaktadır. Maddede geçen hâkim ve savcı kavramından ne anlaşılması gerektiği hususunda tanımlara ilişkin 2 nci madde hükmü dikkate alınacaktır. Söz konusu tanım uyarınca, hâkim ve savcı kavramından 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan hâkim ve savcı ile geçici yetki veya herhangi bir görevlendirmeye başka bir kurum veya kuruluşta görev yapan hâkim ve savcı anlaşılacaktır.

Öte yandan maddeyle, seçilme hakkı da düzenlenmekte, hâkim ve savcılardan hangi koşulları taşıyanların Kurul üyeliğine aday olabileceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 22- Maddeyle, adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçimlerinde, seçimlerin yönetim ve denetimi düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, bu seçimlerin, Yüksek Seçim Kurulunun yönetim ve denetimi altında yapılacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, adli yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçiminde, seçim işlemlerinin, her ilde, o ilin il seçim kurulunun yönetim ve denetimi altında yürütüleceği ve bu seçimlerde o ilde ve o ilin ilçelerinde görev yapan hâkim ve savcıların oy kullanacağı düzenlenmektedir. Bu düzenlemede, adli yargı için bağlı olunan ağır ceza veya başsavcılık değil, mülki idare sistemi esas alınmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, idari yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçiminde, seçim işlemlerinin bölge idare mahkemelerinin bulunduğu illerde, o ilin il seçim kurulunun yönetim ve denetimi altında yürütüleceği ve o bölge idare mahkemesinde ve yargı çevresinde görev yapan hâkim ve savcıların oy kullanabileceği öngörülmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, sandıkların kurulacağı yer ile buna karar verecek merci gösterilmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasında, bu seçimlerin, siyasetin etkisinden uzak bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun, il seçim kurullarının oluşumunda siyasi partilerin temsilci buldurmasına ilişkin 17 nci maddesi hükmünün uygulanmayacağı vurgulanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında, sandık kurullarının oluşumu ile bunların işlem, tedbir ve kararlarına karşı yapılan şikâyet ve itirazların il seçim kurulunca karara bağlanacağı düzenlenmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında, oy pusulalarının düzenlenmesi ve basımına ilişkin hususlar hükme bağlanmaktadır.

Maddenin sekizinci fıkrasında, seçimlerde şeffaflığın sağlanması amacıyla, il seçim ve sandık kurullarında oyların sayım, döküm ve seçim tutanaklarının birleştirilmesi çalışmalarını, isteyen her hâkim ve savcının izleyebilmesi ve sonuç tutanaklarından örnek alabilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin dokuzuncu fıkrasında ise, seçimlerde, 298 sayılı Kanunun, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Madde 23- Adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçimlerinde, seçmen listelerinin belirlenmesini düzenleyen maddeyle, seçmen listelerinin belirlenmesine ilişkin takvim ile seçmenlerin oy kullanacakları yerlere ilişkin ayrıntılı hükümler düzenlenmektedir.

Madde 24- Maddeyle adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçimlerinde, başvurular ve aday listelerinin düzenlenmesi ve seçimlerin yapılacağı zamana ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Madde 25- Maddeyle, adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçimlerinde propaganda yasağına ilişkin hükümler düzenlenmektedir.

Maddeye göre, Kurul üye adayları kural olarak propaganda yapamayacaklardır. Propaganda yasağı, kesin aday listesinin ilanından oy verme süresinin bitimine kadarki zaman dilimini kapsamaktadır. Ancak, adayların, kendilerini meslektaşlarına tanıtabilmeleri için Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, özgeçmişlerini, bu iş için tahsis

edilmiş bir internet sitesinde yayımlayabilmelerine imkân tanınmaktadır. Yine adaylar, seçmenlere kendilerini tanıtan ve mesleki konularla ilgili düşüncelerini açıklayan mektup, elektronik posta ve kısa mesaj gönderebilecekler ve kapalı yer toplantısı yapabileceklerdir. Kapalı yer toplantısının nerelerde ve nasıl yapılacağına ilişkin hususlar 22 nci maddenin dokuzuncu fıkrasında yapılan atıf uyarınca 298 sayılı Kanuna göre belirlenecektir.

Madde 26- Maddeyle, adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçimlerinde adaylıktan çekilme veya seçilme yeterliliğinin kaybedilmesi halinde yapılacak işlemler düzenlenmektedir.

Madde hükmü uyarınca, kesin aday listesinin ilanından sonra, seçim sonuçlarının kesinleşmesine kadar geçen süre içinde, adaylıktan çekilme veya seçilme yeterliliklerinin kaybedilmesi, listede değişiklik yapılmasını gerektirmeyecek; ancak, bu husus Yüksek Seçim Kurulunun internet sitesinde duyurulacaktır.

Madde 27- Maddeyle, Kurul üyeliğinde boşalma olması halinde yapılacak seçime ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Yirmiiki asıl ve oniki yedek üyeden oluşan Kurulda, Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyelerin yedeğinin bulunmaması; Kurulun seçimle gelen diğer asıl üyelerinin ise yedeğinin bulunması ve yedeği bulunan üyeliklerin herhangi bir sebeple boşalması halinde yedek üyenin göreve başlayarak kalan süreyi tamamlaması esası benimsenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurul üyeliklerinin ölüm, emeklilik, istifa ve benzeri nedenlerle boşalması halinde; Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyelikler için, boşalmayı takip eden altmış gün içinde, kalan süreyi tamamlamak üzere, yeni üyelerin seçiminin yapılması; diğer üyeliklerin boşalması halinde ise yedek üyelerin sırasıyla göreve başlaması öngörülmektedir. Fıkroda yer alan "asıl üyenin yedeği" ibaresiyle, yedek üyenin ayın kaynaktan gelmesi koşulu ifade edilmektedir. Öte yandan, fıkroda, bu şekilde göreve başlayanların, yerine geldiği asıl üyenin kalan süresini tamamlaması öngörülmekte ve böylece Kurulun olağanüstü nedenler dışında dört yıl boyunca seçim ortamından uzak tutulması amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, Genel Kurulun toplantı yeter sayısını oluşturamayacak şekilde üyeliklerde boşalma olması halinde, boşalan asıl ve yedek üyelikler için altmış gün içinde yeniden seçim yapılması hükme bağlanmaktadır. Bu seçim sonunda, seçilen üyelerin, yerine seçildikleri üyelerin kalan sürelerini tamamlayacakları öngörülmektedir.

Madde 28- Maddede, Kurul asıl ve yedek üyelerinin, hangi hallerde görevlerinin sona ereceğine ilişkin düzenlemelere yer verilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Başkan dışındaki Kurul üyeleri ile yedek üyelerin üyeliklerinin, Hâkimler ve Savcılar Kanununa göre hâkimlik ve savcılık mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giyilmesi, çekilme, altmışbeş yaşın doldurulması hallerinde kendiliğinden sona ereceği hükme bağlanmaktadır. Kurul üyesi olabilme şartlarından herhangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya Kurul üyeliği sırasında bu şartlardan herhangi birinin kaybedilmesi halinde ise, Genel Kurulun üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunun, bu durumu tespit eden kararıyla, üyeliğin sona ereceği düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Kurulun seçimle gelen üyelerinin, görevin yerine getirilemeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla kesin olarak anlaşılması veya göreve izinsiz, mazeretsiz ve kesintisiz olarak onbeş gün veya bir yılda toplam otuz gün süre ile devam edilmemesi hallerinde, Genel Kurulun, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunun kararıyla, Kurul üyeliğine son verileceği hüküm altına alınmaktadır. Bu düzenleme, Kurulun seçimle gelen üyelerine özgü olduğundan 2 nci maddede yapılan tanım çerçevesinde bu hüküm Adalet Bakanı ile Müsteşarı hakkında uygulanmayacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Kurul üyeliği sona erenlerin eski görevlerine dönmesine ilişkin hususlar hükme bağlanmaktadır. Buna göre Kurul üyeliğine;

- Yüksek mahkeme üyeliğinden seçilenlerden Kurul üyeliği sona erenler, herhangi bir işleme gerek olmaksızın ve boş kadro şartı aranmaksızın, geldikleri yüksek mahkeme üyeliği görevine geri döneceklerdir. Yüksek mahkemelerden gelen Kurul üyelerinin görevleri sona erdiğinde, zaten aynı kaynaktan yeni Kurul üyeleri seçilmiş ve bu üyeler yüksek mahkemeden ilişik kesmiş olacaktır. Bu şekilde boşalan kadrolar, Kurul üyeliği sona eren üyelere tahsis edilecektir. Kaldı ki, öngörülemeden herhangi bir sebeple boş kadronun bulunmaması halinde dahi, bu hüküm uyarınca, yüksek mahkeme üyeliğine geri dönme konusunda bir sorun yaşanmayacaktır. Söz konusu hüküm, yüksek mahkeme üyeleri için bir teminat getirmektedir. Benzer hüküm, Başkanlığa yeniden seçilemeyen, Sayıştay Birinci Başkanıyla ilgili olarak, Sayıştay Kanununun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasında da yer almaktadır.

- Adli ve idari yargı hâkim ve savcılığından seçilenlerden; sürenin tamamlanmasından önce Kurul üyeliği sona erenler, mevcut Genel Kurul; sürenin tamamlanması nedeniyle Kurul üyeliği sona erenler ise, kendilerinden sonra oluşacak Genel Kurul tarafından, müktesepeleri dikkate alınarak, tercih ettikleri üç ayrı ilden birinde uygun görülecek bir göreve atanacaklardır. Adli ve idari yargı hâkim ve savcılığından seçilip de, üyelik süresi sona erenlerin, üyesi oldukları Kurul tarafından değil, kendilerinden sonra oluşacak Kurul tarafından atanmaları benimsenerek, önceki görevlerine geri dönüşlerinde teminat sağlanmakta ve bu atamaların objektif ilkeler çerçevesinde yapılması amaçlanmaktadır.

- Diğer kamu görevlerinden seçilenlerden, Kurul üyeliği sona erenler, başvuruları üzerine, yetkili kurumları tarafından önceki görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve atanacaklardır.

Bu sayede, Kurulun seçimle gelen üyelerine, Kurul üyeliğinden ayrılmalarından sonra, müktesepeleri korunmak suretiyle önceki görevlerine geri dönmeleri konusunda güvence sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, Kurul üyeliğine, adli ve idari yargı hâkim ve savcılığı ile diğer kamu görevlerinden gelenlerin, görev süreleri sonunda yapılacak bu atamalarının, Kurul üyeliğinin sona erdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması ve atama işlemi yapılmıyaya kadar ilgililerin izinli sayılması ve Kurul üyeliği özlük haklarından yararlanmaya devam etmeleri öngörülmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise, 34 üncü maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kadro ve eski görevleriyle ilişkileri kesilen Kurulun seçimle gelen üyelerinin, Kurulda geçirdikleri sürelerin, tabi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilmesi öngörülmektedir. Örneğin, bir yüksek mahkeme üyesinin, yüksek mahkemede belirli görevlere seçilebilmesi için gereken asgari çalışma süresinin hesabında, Kurul üyeliğinde geçirilen süre de dikkate alınacaktır. Yine, bir doçentin, profesör olmak için üniversitede geçirmesi gereken sürenin hesabında, Kurul üyeliğinde geçirdiği süre de gözönünde bulundurulacaktır.

Madde 29- Maddeyle, Genel Kurulun toplantı ve karar yeter sayılarına ilişkin hükümler düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Genel Kurulun, her yılın Ocak ayının onuncu işgünü kendiliğinden toplanarak, toplantı günlerini tespit edeceği belirlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Genel Kurulun olağanüstü toplantıya çağırılmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Genel Kurulun toplantı ve karar yeter sayısı belirlenmektedir. Buna göre, Genel Kurulun en az onbeş üye ile toplanması ve üye tamsayısının salt çoğunluğu olan oniki üyenin oyuyla karar alması öngörülmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, Genel Kurulun toplantı gündeminin, Başkan tarafından işin önemine, ivedi veya süreli oluşuna göre belirleneceği, gündemin, toplantının yapılacağı gün ve saati, Kurulda görüşülecek işleri ve sırasını göstereceği düzenlenmektedir. Fıkarda, ayrıca, tamamlanmayan gündem maddelerinin bir sonraki gündemde öncelikle görüşüleceği hükme bağlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında, Genel Kurul toplantılarının gündeminde değişiklik yapılmasına ilişkin usul ve esaslar hükme bağlanmaktadır.

Madde 30- Maddeyle, dairelerin toplanmasına ve karar almasına ilişkin esaslar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, dairelerin, daire başkanının daveti üzerine, her yılın Ocak ayında toplanarak, yıllık olağan toplantı günlerini tespit etmesi hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, daire başkanı ile üyelerin, daireyi olağanüstü toplantıya çağırabilme yetkisi ile bu yetkinin şartları belirlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, dairelerin toplantı ve karar yeter sayısı belirtilmektedir. Buna göre daireler en az beş üyeyle toplanacak ve üye tamsayısının salt çoğunluğu olan dört üyenin oyuyla karar alabileceklerdir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, dairelerin toplantı gündeminin, daire başkanı tarafından düzenleneceği ve gündemin hangi bilgileri içereceği düzenlenmektedir. Ayrıca bir toplantıda tamamlanmayan gündem maddelerinin bir sonraki gündemde öncelikle görüşüleceği belirlenmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasında ise, daire toplantılarının gündeminde değişiklik yapılmasına ilişkin usul ve esaslar hükme bağlanmaktadır.

Madde 31- Maddeyle, Genel Kurul ve dairelerde, oylamanın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Genel Kurulda ve dairelerde görüşmeler tamamlandıktan sonra oylamaya geçileceği ve aksine hüküm bulunmayan veya karar alınmayan durumlarda oylamaların açık yapılacağı hüküm altına alınmaktadır. Kanunda açıkça yazılı haller ile Genel Kurulun ya da dairenin aksine karar alması durumunda oylama gizli de yapılabilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Genel Kurulun seçim işlerinde oylamaların gizli yapılacağı belirtilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, toplantılarda, önce usule ilişkin hususların oylanacağı, usul konusunda azınlıkta kalanların esas hakkında oylamaya katılmak zorunda oldukları, oylama sırasında

Kurul veya daire başkanının, yaş itibarıyla en genç üyeden başlayarak oyları toplayacağı ve en sonunda kendi oyunu kullanacağı belirtilmekte ve oylamalarda çekimsiz oy kullanılmayacağı vurgulanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, disiplin işlemlerinde oyların dağılması halinde ilgilinin en fazla aleyhinde olan oyun, çoğunluk meydana gelinceye kadar kendisine en yakın olan oya ilave edileceği hükme bağlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında ise, oylamanın sonucunun oturum başkanı tarafından tespit edilmesi ve açıklanması hükme bağlanmaktadır.

Madde 32- Maddeyle, Kurul kararlarının niteliği ve tutanaklar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurul ve dairelerin, yapılan işlemleri bir kararla tespit edecekleri, ayrıca Kurul ve dairelerde görüşülen işlerin tutanağa bağlanacağı belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Genel Kurul veya dairelerin kararlarında bulunması gereken unsurlar düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, kararların gerekçesinin karar tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde yazılacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, Kurul kararlarından, gerekli görülenlerin Resmi Gazetede, disipline ilişkin olanların ise kişisel verilerin korunması kaydıyla Kurulun internet sitesinde yayımlanacağı hükme bağlanmaktadır. Bu hükme göre disipline ilişkin olanlar dışındaki Kurul kararlarının internet sitesinde yayımlanması da olanaklıdır. Bu sayede Kurulun eşitlik, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine göre karar alması amaçlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında, Genel Kurul ve dairelerin kararlarının hangi hallerde, kimlere tebliğ edileceği düzenlenmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında ise, hâkim ve savcılara, savunmaları alınmış olmadıkça, haklarındaki şikâyet ve ihbar üzerine verilen kararların tebliğ edilmeyeceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 33- Maddeyle, Genel Kurul ve daire kararlarına karşı kanun yolları düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Genel Kurulun ilk defa aldığı kararların, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde Başkan veya ilgililer tarafından yeniden incelenmesinin istenebilmesi hükme bağlanmaktadır. Bu talep üzerine Genel Kurul tarafından verilen kararlar kesin olacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında, birinci fıkra hükmüne paralel olarak, dairelerin kararlarına karşı da, Başkan veya ilgililerin, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde yeniden inceleme talebinde bulunabilecekleri hükme bağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, dairelerin yeniden inceleme talebi üzerine verdiği kararlara karşı, Başkan veya ilgililerin tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kurula itiraz edebilmeleri ve itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, disipline ilişkin kararlara karşı şikâyetçilere de yeniden inceleme ve itiraz hakkı tanınmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında, Genel Kurulun veya dairelerin meslekten çıkarma cezasına ilişkin kesinleşmiş kararları aleyhine yargı yoluna başvurulabilmesi hükme bağlanmaktadır. Ayrıca fıkrada Kurulun meslekten çıkarma kararlarına karşı açılan iptal davalarının ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görüleceği ve bu davaların acele işlerden sayılacağı belirtilmektedir.

Burada belirtmek gerekir ki, Genel Kurulun veya dairelerin meslekten çıkarma cezaları hariç olmak üzere, kararlarına karşı yargı yoluna gidilmesi mümkün değildir. Ancak, Kurulun Başkanı olan Adalet Bakanının, tek başına yaptığı işlemlere ve aldığı kararlara karşı, idare hukukunun genel ilkelerine göre, yargı yoluna gidilebileceğinde herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. Bu itibarla, ilgili dairenin teklifi üzerine, Kurulun Başkanı olan Adalet Bakanının, mevcut uygulamada olduğu gibi hâkim ve savcılar hakkında, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemlerine "olur" vermemesi kararına karşı ilgililerin yargı yoluna başvurusu mümkün olacaktır.

Madde 34- Maddeyle, Kurul üyelerinin hukuki durumları ve özlük hakları düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurulun seçimle gelen üyelerinin Yargıtay daire başkanı için ilgili mevzuatta öngörülen tüm malî ve sosyal haklar ile emeklilik haklarından aynen yararlanması öngörülmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Başkan dışındaki Kurul üyelerine aylık ödenmesi hükme bağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Kurulun seçimle gelen üyelerinin, kadro ve eski görevleriyle ilişkilerinin kesileceği belirtilmektedir. Buna göre, üyelerin, tüm malî ve sosyal hakları Kurul tarafından karşılanacaktır. Üyeler, eski görevleri ya da statülerinden kaynaklanan yetkilerini kullanamayacaklardır. Bu hüküm, 28 inci maddeyle birlikte değerlendirilmelidir. Bu durumda, örneğin hukukçu öğretim üyeliğinden ya da avukatlıktan gelen Kurul üyesi, üniversitedeki rektör seçimlerinde ya da baro seçimlerinde oy kullanamayacaklardır. Yine yüksek mahkemelerden gelen Kurul üyeleri, yüksek mahkemelerde yapılan seçim ya da aday gösterme işlerinde oy kullanamayacaklardır. Bunun tek istisnası, bir sonraki dönemde Kurul üyeliği için aday olması ve bu seçimlerde oy kullanmasıdır. Buna ilişkin olarak ayrıca 18 inci maddenin ikinci fıkrasında düzenleme yer almakta ve yeniden Kurul üyesi seçilme ve bu seçimlerde oy kullanma hakkı açıkça hükme bağlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, Kurulun seçimle gelen üyelerinin, bu Kanunda belirtilenler dışında kalan özlük işleri ve hakları bakımından, Kurul üyeliği görevi süresince, Yargıtay daire başkanı hakkındaki hükümlere tâbi olacakları hükmü yer almaktadır. Bu düzenlemenin amacı, üçüncü fıkradaki düzenlemenin bir sonucu olarak, kadro ve eski görevleriyle ilişkileri kesilen Kurul üyelerinin, dış ve iç tehditlerden uzak olarak görev yapabilmesi için, Kurul üyeliği görevi süresince aynı hükümlere tâbi olarak eşit statüde bulunmalarını sağlamaktır.

Yeni yapılanmasında Kurulun asıl üyelerinin yanında yedek üyelerin de bulunması öngörülmekteyse de, yedek üyelerin Kurulda fiili olarak göreve başlayabilmesi ancak yedeği bulunduğu kaynaktan gelen asıl üyelerden herhangi birinin Kurul üyeliği görevinin geçici olarak değil, sürekli olarak sona ermesiyle mümkün olacaktır. Bunun bir sonucu olarak, maddenin beşinci fıkrasında, Kurul yedek üyeliğine seçilenlerin asıl görevlerini yapmaya devam edecekleri ve Kurul üyeliğinde süresinden önce boşalma olması hâlinde, yedek üyelerin göreve başlayacakları belirtilmektedir. Yedek üyelerin, belirtilen şekilde göreve başladıkları tarihten itibaren Kurul üyesinin hak ve yükümlülüklerine sahip olacağı hükme bağlanmaktadır. Başka bir ifadeyle, Kurul üyeliğinde boşalma sebebiyle göreve başlayan yedek üye, bu şekilde göreve başladığı tarihten itibaren Kurul çalışmalarına katılabilecek ve Kurul üyesine ödenen aylık ve ek tazminatları alabilecektir.

Maddenin altıncı fıkrasında, Kurulun seçimle gelen üyelerinin, adli ara verme süresi kadar yıllık izin hakkına sahip oldukları hükme bağlanmaktadır. Burada, izin başlama ve bitiş tarihleri bakımından değil, sadece izin süresi bakımından adli ara verme ile ilişki kurulmaktadır.

Madde 35- Maddeyle, Kurulun seçimle gelen üyeleri bakımından yapılması yasak ve serbest olan iş ve görevler belirlenmektedir.

Madde hükmü uyarınca, Kurulun seçimle gelen üyeleri, kanunlarda belirlenenler dışında resmî veya özel başka bir görev alamayacak ve kazanç getirici faaliyetlerde bulunamayacak; buna karşın, herhangi bir koşula bağlı olmaksızın bilimsel araştırma ve yayınlarda bulunabilecek, görevlerini aksatmamak ve Başkanlığa bilgi vermek koşuluyla, ulusal ve uluslararası kurul, kongre, konferans, seminer ve benzeri bilimsel toplantılar ile meslekleriyle ilgili diğer toplantılara katılabilecek, yargıya ilişkin veya meslekle ilgili konularda konferans verebilecek ve tebliğ sunabileceklerdir.

Üyelerin, eş ve çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini, belirlenen süreler içinde Kurula bildirmesi düzenlenmektedir.

Yine maddede, üyelerin, Kurul üyeliğinin devamı süresince, Kurul tarafından başka bir göreve atanamayacakları ve seçilemeyecekleri hükme bağlanmaktadır. Bu hükümlerle, bir yandan Kurulun verimli ve istikrarlı çalışması; diğer yandan da, kendi üyelerini değişik görevlere ataması veya seçmesi durumunda, Kurul hakkında oluşabilecek farklı algıların önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 36- Maddeyle, üyelerin disiplin soruşturma ve kovuşturmasına ilişkin esas ve usuller düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurulun seçimle gelen üyelerinin, disiplin suçu oluşturan eylemleri sebebiyle, haklarında yürütülecek disiplin soruşturma ve kovuşturmalarının bu Kanun hükümleri uyarınca, Genel Kurul tarafından yapılacağı hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, üyeler hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerin, doğrudan ya da inceleme yapıldıktan sonra Genel Kurula götürülebileceği hükme bağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Genel Kurul tarafından yapılacak görüşme sonucunda; ilgili üye hakkında, ya disiplin soruşturması açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verileceği belirtilmektedir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi durumunda, üyeler arasında, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulunun seçilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, soruşturma kurulunun yapacağı işlemler ve yetkileri ile ilgilinin hakları gösterilmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasında, soruşturma kurulunun, yaptığı soruşturma sonunda hazırlayacağı raporda yer alması gereken konular belirtilmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında, soruşturma sonucunun ilgiliye yazılı olarak bildirilmesi ve ilgilinin yedi günden az olmamak üzere tayin edilecek süre içinde Genel Kurul huzurunda, bizzat veya vekili aracılığıyla sözlü ya da yazılı savunma vermeye davet edilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında, Genel Kurulun soruşturma raporu ve savunma üzerine vereceği olası kararlar hüküm altına alınmaktadır. Buna göre Genel Kurul, tüm evrak kapsamını gözönüne alarak, soruşturmanın genişletilmesine veya derinleştirilmesine, isnat sabit görülmezse dosyanın işleminden kaldırılmasına ya da isnat sabit görülürse eyleme uyan disiplin cezasına karar verecektir. Verilebilecek disiplin cezaları 37 nci maddede gösterilmektedir.

Maddenin sekizinci fıkrasında, ceza yönünden soruşturma veya kovuşturma başlatılmış olmasının, ayrıca disiplin soruşturması yapılmasına ve disiplin cezası verilmesine engel olmayacağı benimsenmektedir.

Maddenin dokuzuncu fıkrasında, disiplin soruşturması yapılması ve disiplin cezası verilmesine ilişkin zamanasını süreleri belirlenmektedir.

Maddenin onuncu fıkrasında ise, Kurulun seçimle gelen üyelerinin, Kurul üyesi olmadan önceki eylemlerinden dolayı disiplin soruşturma veya kovuşturmalarının da, bulunduğu aşamadan itibaren, Kurul tarafından bu Kanundaki usul çerçevesinde, ilgililerin özel kanunlarındaki hükümleri esas alınmak suretiyle karara bağlanması düzenlenmektedir.

Maddenin uygulanmasında, Bölüme ilişkin ortak hükümleri içeren 39 uncu madde de dikkate alınmalıdır.

Madde 37- Maddeyle, Kurul üyeleri için uygulanabilecek disiplin yaptırımları ile bunların uygulanmasına ilişkin esaslar belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, hizmetin aksamasına yol açan veya Kurul üyeliğinin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan hâl ve hareketlerinin sabit görülmesi hâlinde, Kurul üyelerinin, eylemin niteliğine ve ağırlığına göre uyarılması veya Kurul üyeliğinden çekilmeye davet edilmesi benimsenmektedir. Bu konuda alınan kararların ilgilie tebliğ edileceği hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, üyelerin, Genel Kurul tarafından, haklarında verilen disiplin cezasına karşı yeniden inceleme talebinde bulunabilmeleri öngörülmektedir. Yeniden inceleme sonucunda Genel Kurulun vereceği kararlar kesin olacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise, Kurul üyeliğinden çekilmeye davete karar verilmesi hâlinde, bu konudaki kesinleşmiş kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde üyenin görevden çekilmemesi hâlinde, Kurul üyeliğinin sona ereceği ve bu bir aylık süre içinde ilgilinin izinli sayılacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 38- Maddeyle, üyelerin, adli suçlarıyla ilgili soruşturma ve kovuşturma işlemlerine yönelik esas ve usuller düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurulun seçimle gelen üyelerinin, görevleriyle ilgili işledikleri suçlar ile kişisel suçları sebebiyle, haklarında yürütülecek soruşturma ve kovuşturma izni işlemlerinin bu Kanun hükümleri uyarınca, Genel Kurul tarafından yapılacağı hüküm altına alınmaktadır. Üyeler hakkında kovuşturma açılması kararının verilmesi ve kovuşturma mercilerinin belirlenmesi işlemlerinin ise gösterilen yetkili merciler tarafından, yine bu Kanun hükümleri uyarınca yapılması öngörülmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, üyeler hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerin, doğrudan ya da inceleme yapıldıktan sonra Genel Kurula götürülebileceği hükme bağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Genel Kurul tarafından yapılacak görüşme sonucunda; ilgili üye hakkında, ya suç soruşturması açılmasına yer olmadığına ya da suç soruşturması açılmasına karar verileceği belirtilmektedir. Eğer soruşturma açılmasına karar verilirse, bu durumda, üyeler arasından, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulunun seçilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, soruşturma kurulunun işlemleri, Ceza Muhakemesi Kanununa göre yapacağı ve bu kurulun Cumhuriyet savcısına tanınan yetkileri kullanacağı düzenlenmektedir. Soruşturma sırasında hâkim kararı alınması gereken hususlarda ilgililer hakkında isnat edilen suçun niteliğine göre belirlenmiş bulunan kovuşturma mercilerine başvurulması kabul edilmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasında, soruşturma kurulunun, soruşturmayı tamamladıktan sonra hazırlayacağı raporda yer alması gereken hususlar gösterilmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında, Genel Kurulun soruşturma raporu üzerine vereceği olası kararlar hüküm altına alınmaktadır. Buna göre Genel Kurul, dosyayı inceleyerek ve varsa eksiklikleri tamamlatarak kovuşturma açılmasına gerek görülmezse evrakın işleminden kaldırılmasına karar verebilecek; aksi hâlde kovuşturma yapılmasına izin verebilecektir.

Maddenin yedinci fıkrasında, Genel Kurulun kovuşturma yapılmasına izin vermesi ve bu kararın kesinleşmesi üzerine, dosyanın, görevle ilgili suçlarda Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesine, kişisel suçlarda Yargıtay Ceza Genel Kuruluna kamu davası açılmak üzere, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi benimsenmektedir.

Maddenin sekizinci fıkrasında, bir üye hakkında, bir suçla ilgili olarak, Genel Kurul tarafından kovuşturma açılmasına izin verildikten sonra, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının iddianame düzenlemesi ve Yargıtayın görevli ceza dairesinin soruşturma yapması ve yapılan işlemler sonucunda, kovuşturma açılmasına veya kovuşturma açılmasına yer olmadığına dair karar vermesi düzenlenmektedir. Kovuşturma açılmasına dair karar verilmesi durumunda, evrakın kovuşturma mercilerine gönderilmesi, kovuşturma açılmasına yer olmadığına dair karar verilmesi hâlinde ise, bu karara karşı itiraz yolu ve usulü hükme bağlanmaktadır.

Maddenin dokuzuncu fıkrasında, ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâllerinde üyelerle ilgili soruşturmanın genel hükümlere göre yürütüleceği, böyle bir durumda Kurula hemen bilgi verileceği ve dosyanın fezlekeyle birlikte Kurula gönderileceği düzenlenmektedir.

Maddenin onuncu fıkrasında ise, Kurulun seçimle gelen üyelerinin, Kurul üyesi olmadan önceki suç teşkil eden eylemlerinden dolayı soruşturma yapılmasına veya kovuşturma izni verilmesine yönelik işlemlerin, bulunduğu aşamadan itibaren, bu Kanun hükümlerine göre Genel Kurul tarafından yürütülmesi öngörülmektedir.

Maddenin uygulanmasında, Bölüme ilişkin ortak hükümleri içeren 39 uncu madde de dikkate alınmalıdır.

Madde 39- Maddeyle, Kurul üyelerinin disiplin soruşturmaları, disiplin yaptırımları ve suç soruşturma ve kovuşturma izni işlemlerine ilişkin ortak hükümler düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurulun seçimle gelen üyelerinin, disiplin suçu oluşturan eylemleri ile görevleriyle ilgili suçları ve kişisel suçları hakkında yürütülecek soruşturma ve kovuşturmalarda, ilgili kuruluş ve kişilerin, istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermekle yükümlü olduğu belirtilmekte; işleme konulmayacak ihbar ve şikâyetler gösterilmektedir.

Üyelerle ilgili disiplin ya da suç isnatlarının görüşüleceği Genel Kurul toplantılarına, Başkanın, hakkında işlem yapılan üyenin ve soruşturma kurulu üyelerinin katılamayacağı belirtilmektedir. Bu durumda, bir üyeyle ilgili görüşmeye en fazla onyediy üye katılabilecek ve oniki üye ile karar alınabilecektir. Bu ise fiilen nitelikli çoğunluk anlamına gelmektedir.

Anayasa, Başkanın sadece daire toplantılarına katılamayacağına ilişkin bir sınırlama getirmiş olmasına karşılık, yargı bağımsızlığının güçlendirilmesi amacıyla, Anayasada öngörülen sınırlamaya ilave olarak, Başkanın Kurul üleriyle ilgili disiplin ve suç soruşturmalarının görüşüleceği toplantılara da katılamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, gerek suç ve gerekse disiplin bakımından, Adalet Bakanlığı Müsteşarının da, Kurul üyeliği göreviyle ilgili olarak, Kurul üyelerinin tâbi olduğu esas ve usullere tâbi olacağı kabul edilmektedir. Bu hükmün amacı, 34 üncü maddenin gerekçesinde vurgulandığı üzere, Kurul üyelerinin, dış ve iç tehditlerden uzak olarak görev yapabilmesi için, Kurul üyeliği görevi süresince aynı hükümlere tâbi olarak eşit statüde bulunmalarını sağlamaktır.

Madde 40- Maddeyle, Kurul Başkan ve üyelerinin işe bakamayacağı hâller düzenlenmektedir. Madde metninde yer alan, "hâkimlik veya savcılık yapmış" ibaresinin, yüksek mahkeme üyesi iken işe bakmış olmayı da kapsadığında tereddüt bulunmamaktadır.

Madde 41- Maddeyle, Kurul üyelerinin işe bakmaktan çekinmesi ve reddine ilişkin esaslar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, üyelerin, hangi hallerde işe bakmaktan çekinebileceği ya da ilgililer tarafından reddedilebileceği belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, ret talebinin zamanı gösterilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, ret talebinin, reddi istenen üyelerin yokluğunda Genel Kurul veya daire tarafından incelenerek kesin olarak karara bağlanacağı öngörülmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, dairenin toplanmasına engel olacak sayıda üyenin reddedilmiş olması hâlinde yapılacak işlemler düzenlenmektedir. Bu durumda, ret talebi, reddi istenen üyelerin katılmadığı Genel Kurul tarafından incelenerek kesin olarak karara bağlanacaktır. Ret talebinin yerinde görülmesi hâlinde, işin esası hakkında da Genel Kurulca karar verilecektir.

Maddenin beşinci fıkrasında ise, Genel Kurulun toplanmasına engel olacak sayıda üyenin reddedilmesine ilişkin talepte bulunulamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 42- Maddeyle, Kurulda görev yapan Genel Sekreter, genel sekreter yardımcılarını ve tetkik hâkimleri ile Kurul müfettişlerinin, istekleri üzerine veya resen, Genel Kurulun kararı üzerine, Birinci Daire tarafından, müktesepeleri dikkate alınarak, uygun görülecek bir göreve atanacakları hükme bağlanmaktadır. Bu hükmün kapsamına, 2 nci maddede yapılan tanım çerçevesinde Kurulda görev yapan Teftiş Kurulu Başkanı, başkan yardımcılarını ve başmüfettişlerin de girdiği konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır.

Madde 43- Maddeyle, Kurulda görev yapacaklarla ilgili kadro hükümleri düzenlenmektedir.

Madde 44- Maddeyle, Kurulun bütçesiyle ilgili esaslar düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurulun, genel bütçe içinde kendi bütçesiyle yönetileceği hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, Kurulun üst yöneticisinin Başkanvekili olduğu belirtilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise, Kurul bütçesinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında, Kurulu, Başkanın temsil edeceği, Başkanvekilinin ya da Kurul üyelerinin açıklama yapmak üzere davet edilemeyeceği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 45- Maddeyle, Kanunda öngörülen yönetmeliklerin, Bakanlığın da görüşü alınmak suretiyle, Kurul tarafından çıkarılması hükme bağlanmaktadır.

Madde 46- Maddeyle, diğer kanunlarda değişiklik yapılan ve kaldırılan hükümler düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, 6245 sayılı Harcırah Kanununda değişiklik yapılarak, Kurul müfettişlerinin de gündelik alması hükme bağlanmaktadır. Mevcut düzenlemede adalet müfettişlerinin yararlandığı bu ödemeden, Kurul müfettişlerinin de yararlanması amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, 237 sayılı Taşıt Kanununda değişiklik yapılmakta ve Başkanvekiline araç tahsis edilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca Devlet memurlarının yararlandığı ek ödemedeki Kurulda görev yapan memurların da yararlanması öngörülmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, yargıyla ilgili diğer kurumlarda çalışan personel gibi Kurulda çalışan personelin de, yapacağı fazla çalışmanın karşılığında, fazla çalışma ücreti alabilmesi için 3717 sayılı Kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, genel bütçe içinde kendi bütçesiyle idare edilmesi nedeniyle Kurul, bu nitelikteki kurumların yer aldığı 5018 sayılı Kanunun ilgili cetveline eklenmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasıyla, 13/5/1981 tarihli ve 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmaktadır.

Maddenin yedinci fıkrasıyla, mevzuatın, yürürlükten kaldırılan 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununa yaptığı atıflar, bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılacağı belirtilmektedir.

Geçici Madde 1- Maddeyle, Kurul bütçesinin tahsis edilmesine ve Kurulun hizmet birimlerinin kurulmasına kadar geçecek süre içinde bu konularla ilgili yapılacak işlemler düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, Kurula bütçe tahsis edilene kadar, Kurulun giderlerinin Bakanlık bütçesinden karşılanması ve Kurulun hizmetlerini yerine getirmesi amacıyla bina, araç, gereç, mefruşat ve donanım gibi gerekli tüm destek hizmetlerinin Bakanlıkça sağlanması kabul edilmektedir. Bu amaçla İşyurtları Kurumunun bütçesinden de harcama yapılabilmesi imkânı getirilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Kurulun hizmet birimleri kurulup faaliyete geçinceye kadar; sekreteryaya hizmetlerinin Bakanlık tarafından yerine getirilmesi ve hâkim ve savcılara ait özlük dosyalarının buldukları yerde muhafaza edilmeye devam edilmesi hükme bağlanmaktadır. Hâkim ve savcılara ait bu dosyaların, Kurulun hizmet birimlerinin faaliyete geçmesini müteakip en geç altı ay içinde tutanakla Kurula devredilmesi hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında Kanunda öngörülen yönetmelikler çıkarılmaya kadar, yürürlükteki yönetmeliklerin Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı hükme bağlanmaktadır.

Geçici Madde 2- Maddeyle ilgili kanunlarda gerekli değişiklikler yapılmaya kadar uygulanacak geçiş hükümlerine yer verilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, ilgili kanunlarda gerekli düzenlemeler yapılmaya kadar, adalet müfettişlerine tanınan tüm mali ve sosyal haklardan Kurul müfettişlerinin de yararlanması hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, Kurulun seçimle gelen üyelerinin emeklilikle ilgili hak ve yükümlülüklerinin Yargıtay daire başkanı esas alınmak suretiyle tespit edileceği benimsenmektedir. Bu hüküm, yapılan Anayasa değişikliğinden sonra oluşan Kurulun seçimle gelen üyelerini kapsamaktadır.

Geçici Madde 3- Maddeyle, daha önce haklarında meslekten çıkarma cezası verilenlerin, idari dava açmadan önce, zorunlu olarak Kurula başvurmaları ve haklarında verilen meslekten çıkarma cezasının kaldırılmasını isteyebilmeleri hükmü bağlanmaktadır.

Bilindiği üzere, 5982 sayılı Kanunla Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, Kurulun, hâkim ve savcılar hakkında verdiği meslekten çıkarma cezasına karşı yargı yolu açılmıştır. Bu hükümle, hakkında meslekten çıkarma cezası verilecek hâkim ve savcılara şimdiye kadar olmayan yeni bir hak verilmektedir. Bu hakkın verilmesinde, bir yandan değişen mevzuat hükümleri, bir yandan da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ülkemizle ilgili verdiği ihlâl kararları gözönünde bulundurulmuştur.

Öte yandan, ortaya çıkan bu yeni hukukî durum uyarınca, daha önceden haklarında meslekten çıkarma cezası verilenlerin de bu haktan yararlanabilmeleri için maddeyle, yargı yoluna başvurmadan önce, Kurula başvurmalarına ilişkin bir hüküm getirilmektedir. Bu hüküm, aynı zamanda bu konuda idarî dava açmadan önce zorunlu bir idarî başvuru yolunu da düzenlemektedir.

Getirilen düzenlemeye göre, daha önce haklarında meslekten çıkarma cezası verilenler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde Kurula başvurarak, haklarında verilen meslekten çıkarma cezasının kaldırılmasını isteyebileceklerdir. Genel Kurul, yapacağı inceleme sonucunda öncelikle başvurunun reddine ya da kabulüne karar verecektir. Başvurunun kabulüne karar verilmesi hâlinde önceden verilen meslekten çıkarma kararı ilgili mevzuata, tarafı olduğumuz sözleşmelere ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına göre yeniden değerlendirilecek ve kaldırılmasına karar verilebilecektir. Başvuranın mesleğe kabul edilmesi için gereken nitelikleri taşıyıp taşımadığı değerlendirilecek, bu nitelikleri taşıyorsa mesleğe kabulüne karar verilecektir. Kaldırılan karara konu eylem başka bir disiplin cezası verilmesini gerektiriyorsa, Genel Kurul bu konuda da bir karar verecektir.

Genel Kurulun vereceği bu kararlara karşı yeniden inceleme yoluna gidilebilecektir.

Genel Kurul tarafından başvurunun reddine karar verilmesi halinde, bu kararın iptali talebiyle yargı yoluna başvurulabilecektir. Ancak, başvurunun kabulüne ilişkin kararlara karşı, Anayasa gereği, yargı yolu kapalı olacaktır.

Madde 47- Yürürlük maddesidir.

Madde 48- Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

24/11/2010

Esas No.: 1/961

Karar No.: 31

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu Tasarısı (1/961)”, 1/11/2010 tarihinde Başkanlığımızca esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak da Anayasa, Plan ve Bütçe ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonlarına havale edilmiştir. Tasarı, Komisyonumuzun 4/11/2010 tarihli 63 üncü toplantısında Komisyon Başkanı Ankara Milletvekili Ahmet İYİMAYA başkanlığında Hükümeti Temsilen Adalet Bakanı Sadullah ERGİN, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Danıştay Başkanlığı ve Türkiye Barolar Birliği temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüş ve maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir. Ancak Tasarı, üzerinde ayrıntılı incelemelerin yapılabilmesini sağlamak amacıyla beş üyeden müteşekkil Alt Komisyona havale edilmiştir. Alt Komisyon 5/11/2010 tarihli toplantısında Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı ve Danıştay Başkanlığı temsilcilerinin katılımıyla Tasarıyı görüşmüştür. Alt Komisyon tarafından görüşmeler neticesinde tanzim edilen rapor ve metin 8/11/2010 tarihinde Başkanlığımıza tevdi edilmiş ve Komisyonumuz, kabul edilen rapor ve metin üzerinden görüşmelerine 10/11/2010 ve 11/11/2010 tarihli 64 ve 65 inci toplantılarında devam etmiştir. Komisyon görüşmelerinin tamamı tutanağa bağlanmıştır.

Tasarı hakkında Komisyonunda ileri sürülen görüşlere değinmeden raporumuzun parametresi olarak öncelikle belirtilmelidir ki, Tasarı, ayrıntılı ve geçiş hükümlü şekilde değiştirilen ve halkoylaması ile kabul edilen Anayasa kuralının uygulama normuna aktarılması niteliğindedir. Uyum tasarısı ve tekliflerinin temel çerçevesini bağlayıcı ve üstün kural olan (Anayasa m.11) Anayasa hükmü çizer. Yasama Organının veya Adalet Komisyonunun Anayasa çerçevesini taşıyabilecek seçenek alanında farklı kural üretme olanağı bulunmamaktadır.

Ayrıca, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna yönelik Anayasa değişikliğinin ve bu doğrultudaki yasal modellemenin temel işlevi ve amacının bir sistem reformu olduğu, kurulu sistemde var olan yapı bozukluklarını ve vesayet etkileşimini önlemeye yönelik bulunduğu, hukuku referans alma ve çoğulculuk kapasitesinin güçlendirildiği, iktidar dönemleri ile bağlantısız olarak aşkın zamanlı etki doğurduğu; uygar ülkeler (mukayeseli veriler) standartlarının da gözetildiği unutulmamalıdır.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmelerden önce Adalet Bakanı Sadullah ERGİN tarafından Komisyonu aydınlatmak amacıyla Tasarı hakkında izahatta bulunulmuştur.

Tasarının gerek geneli gerekse maddeleri üzerinde yapılan görüşmeler esnasında Komisyon üyelerimiz tarafından muhtelif görüşler dermeyan edilmiştir.

Şöyle ki;

-Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kuruluş ve çalışma esaslarını düzenleyen Anayasanın 159 uncu maddesi, Kurulun, yargı bağımsızlığının gereklerine uygun olarak görevlerini ifa edebilmesi gerekçesiyle 7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde

Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 22 nci maddesi ile değiştirilmiştir. Ancak her ne kadar anılan değişikliğin ve bu değişiklik ile paralelliğin sağlanması amacıyla yönelik Tasarının temel amaçlarından birinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yargı bağımsızlığı ve kuvvetler ayrılığı ilkeleri çerçevesinde yeniden teşekkül ettirilmesi olduğu belirtilse de Kurulun başkanının Adalet Bakanı ve Adalet Bakanlığı Müsteşarının da Kurulun tabii üyesi olması konularında herhangi bir değişikliğe gidilmemesi, değişikliklerin belirtilen amaca yönelik olmadığını açıkça göstermektedir. Ayrıca her ne kadar Tasarının gerekçesinde bahse konu değişiklik için Avrupa Birliğinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısına ve işleyişine ilişkin eleştirilerinin de önemli bir neden olduğu belirtilmişse de Avrupa Birliğinin özellikle Kurul yapısında Adalet Bakanının ve Bakanlık Müsteşarının yer almasına dair eleştirilerinin göz önünde bulundurulmaması değişikliğin, değişikliğe sevk eden amaçları gerçekleştirmekten uzak olduğunun açık göstergesi olduğu da ifade edilmiştir.

Ancak bazı Komisyon üyeleri tarafından yukarıda belirtilen itirazlar ileri sürülmüş olmasına karşın gerek Kurulun Tasarı ile öngörülen yeni yapısında Adalet Bakanının yetkilerinin asgari seviyeye indirilmesi gerekse yargı sisteminin işleyişinde siyaseten sorumlu bir Bakanın olması zarureti karşısında söz konusu itirazlar kabule şayan görülmemiştir. Zira yargı bağımsızlığında anlaşılması gereken, yargı faaliyetlerinin icra edilmesi esnasında Anayasanın 138 inci maddesinden ifadesini bulan hususların gerçekleşmesidir. Ancak bununla birlikte tamamen sorumsuz bir faaliyet olmadığı da gözden kaçırılmamalıdır. Kurulun regülatif görevinde Adalet Bakanı ve yürütme ile bağlantıdır ki, bu tür bir kurumsal bağlantı zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca, her ne kadar Avrupa Birliği ilerleme raporlarında ve yargı ile ilgili istişari ziyaret raporlarında Adalet Bakanının ve Bakanlık Müsteşarının Kurulda yer alması, eleştiri konusu edilse de Avrupa Birliği üyesi olan bazı ülke pratikleri (Fransa ve İtalya'da Kurula Cumhurbaşkanı başkanlık etmesi, Hollanda'da konsey üyelerinin Adalet Bakanın önerisine istinaden atanması, ileri demokrasiler açısından örnek gösterilen ülkelerde de yürütme organının benzer yapılar içerisindeki etkinliğini göstermektedir.) gözönünde bulundurulduğunda, öngörülen düzenlemede herhangi bir isabetsizlik görülmemektedir.

Diğer taraftan Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu (Venedik Komisyonu) tarafından hazırlanan; 2007 tarihli Hâkimlerin Atanması Hakkında Rapordaki Adalet Bakanı ve Müsteşarın Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyesi olmasının Kurulun bağımsızlığını zayıflatma açısından tek başına yeterli olmayacağına ve 2010 tarihli Yargı Sisteminin Bağımsızlığı Hakkında Rapordaki tabii üyeler hariç olmak üzere (Komisyon bu ifade ile yargı konseylerinde tabii üyeliğe de yer verilebileceğine karar vermiştir.) yargı konseylerinin hâkim üyelerinin denklere tarafından seçilmelerinin çoğulculuk ilkesinin gerçekleşmesini sağlayacağına dair tespitler de Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda Adalet Bakanının ve Müsteşarının yer almasının Kurul bağımsızlığını engellemediğini göstermektedir.

Ayrıca Anayasanın 159 uncu maddesinde değişiklik yapan 5982 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin yine Anayasanın 2 nci maddesinde ifadesini bulan "hukuk devleti ilkesi" ve 4 üncü maddesinde hükme bağlanan "değiştirilemezlik ilkesi" kapsamında Anayasaya aykırılık teşkil ettiğinden bahisle iptal davası açılmıştır. Anayasa Mahkemesi ise işin esasına dair yaptığı inceleme neticesinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısıyla ilgili olarak 5982 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle getirilen yeni düzenlemede öngörülen;

- Kurulun üye sayısının artırılmasının,
- Seçim tabanının genişletilmesinin,

- Kurul üyelerinin büyük çoğunluğunun hâkimler tarafından doğrudan seçilmesine karar verilmesinin,

- Kurulun kendi sekreteryasına kavuşturulmasının ve Teftiş Kurulunun Kurula bağlanması dolayısıyla özerk yapının güçlendirilmesinin,

- Cumhurbaşkanı Kurula üye atama yetkisinin sınırlandırılmasının,

- Adalet Bakanının dairelerin çalışmalarına katılmasının yasaklanmasının,

- Bakanın Teftiş Kurulu üzerindeki mutlak kontrolünün kaldırılmasının, böylece yürütmenin Kurul üzerindeki etkisinin belli ölçüde de olsa azaltılmasının,

- Kurul kararlarının kısmen de olsa yargı denetimine açılmasının,

hukuk devletinin güçlendirilmesine yönelik adımlar olduğuna karar vermiştir (Ayrıntı için bkz. Anayasa Mahkemesi, 7/7/2010t, 49/87-E/K).

Tasarıya ilişkin itirazlar, her ne kadar yargı bağımsızlığı ve kuvvetler ayrılığı ilkeleri etrafında yoğunlaşsa da yukarıda izah edilen tüm hususlar da göz önünde bulundurulduğunda söz konusu Tasarı açısından Anayasanın emredici hükmü dışında herhangi bir tercihte bulunma imkânı da mümkün görünmemektedir.

- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun görevleri ve yetkileri göz önünde bulundurulduğunda mesleğe kabul etme, disiplin cezası verme, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme ve görevden uzaklaştırma gibi doğrudan hâkimlik ve savcılık mesleğini etkileyebilecek olan işlemlerin Adalet Bakanı ve Müsteşarın dâhil olduğu bir Kurul tarafından tesis edilmesi yargı bağımsızlığının ve kuvvetler ayrılığı ilkelerinin ihlali sonucunu doğurmasının, tartışmasız bir vakta olduğu ileri sürülmüştür.

Adalet Bakanının ve Bakanlık Müsteşarının Kurula katılmasının, Kurulun yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı ilkeleri çerçevesinde işlerini yürütmesini engelleyecek bir veri olarak ele alınması, Anayasanın bu hususa ilişkin hükümleri tetkik edildiğinde kabul edilebilir görülmemiştir. Şöyle ki, Anayasanın 140 ıncı maddesindeki “Hâkimler ve savcılar idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdır.”, 144 üncü maddesindeki “Adalet hizmetleri ile savcıların idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığınca denetimi, adalet müfettişleri ile hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçiler; araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri ise adalet müfettişleri eliyle yapılır. Buna ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.” hükümleri ve 159 uncu maddesi birlikte değerlendirildiği takdirde salt Kurulun idarî işlemler tesis etme yetkisi bakımından dahi Adalet Bakanının ve Bakanlık Müsteşarının Kurul bünyesine dâhil edilmesi, bir ihtiyaç tezahürüdür.

- Tasarıda Adalet Bakanlığı Müsteşarının bulunmadığı zamanlarda kendisine vekalet etmekte olanın, Kurul toplantılarına katılmasının Anayasanın 159 uncu maddesinde belirtilen hükme aykırılık teşkil ettiği de dile getirilmiştir. Anayasanın 159 uncu maddesinde yukarıda da belirtildiği üzere, Adalet Bakanlığı Müsteşarının, Kurulun tabii üyesi olduğu hükme bağlanmış olup Anayasanın açık hükmünün, vekilin, vekâlet kurumunun doğal sonucu olarak asılın bütün yetkilerine sahip olacağı gerekçesiyle bertaraf edilemeyeceğine vurgu yapılmıştır. Bahsedilen kural -vekilin asılın bütün yetkilerine sahip olması- genel geçer bir nitelik arz etse dahi, Anayasa bu hususta ayrıca ve açıkça bir hüküm ihdas etmek suretiyle toplantıya katılma yetkisini Adalet Bakanlığı Müsteşarının şahsına özgülemiştir. Bu özgüleme iradesi, özellikle oylamalar açısından önem arz etmektedir.

Tasarının bu hususa ilişkin hükmü, genel bir hukuk kuralının ifadesinden öte bir düzenleme olmayıp açıkça Tasarıda yer almamış olsa bile anılan hukuk kuralı dolayısıyla Müsteşara vekâlet eden, vekâlet kurumundan kaynaklanan tüm yetkileri kullanabilecektir. Bu husus ayrıca 13/5/1981 tarihli ve 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasındaki hükmün tekrarı olup, Anayasaya aykırı bir neticenin doğmasına neden olmayacağı ifade edilmiştir. Kaldı ki, Müsteşara tanınan tabii üyelik yetkisi kişiye değil müsteşarlık sıfatına bağlı statüel bir yetkidir. Müsteşarın yokluğunda o görevi ifa eden, aynı tabii sıfatı ve yetkileri vekalet boyunca iktisap etmiş sayılır.

- Tasarının en ehemmiyetli noktalarından birinin Kurul müfettişlerine, hâkimlerin ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevlerinin icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde inceleme ve soruşturma yetkisinin verilmiş olması ve buna bağlı olarak da yapacakları araştırma, inceleme ve soruşturmalarda Tasarı ile verilen yetkilere ek olarak 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem yapabilmelerinin ve kanunlarda kendilerine ve Cumhuriyet savcısına soruşturmanın yürütülmesiyle ilgili tanınan tüm yetkileri kullanabilmelerinin, hâkimleri ve savcılarını Bakanlığın hukuka uygun olmayan muhtemel incelemelerinin muhatabı olmalarına ve dolayısıyla yargı bağımsızlığı ilkesinin ihlal edilmesine neden olacağı ifade edilmiştir.

Her ne kadar bu şekilde itirazlar ileri sürülmüş olsa bile Kurul müfettişlerinin de hâkim ve savcı olduğu ve adalet hizmetlerindeki idarî görevlerde çalıştıkları gözden kaçırılmamalıdır. Kaldı ki, hâkim ve savcı olup müfettişlik görevini ifa edenlerin bu yetkileri kullanırken tarafsızlıktan ödün vererek işlemler yapacaklarına dair önkabul, yargı teşkilâtına dair itimatlılık olarak telakki edilebilecektir. Ayrıca müfettiş olarak görev yapan hâkim ve savcılarının da yargı fonksiyonu icra eden diğer meslektaşları gibi hukuka ve hukukun üstünlüğüne inanan insanlar olduğunu düşünmemizi engelleyecek bir veri de bulunmamaktadır. Diğer yandan müfettişler tarafından yapılan inceleme ve soruşturmaların tamamen adli nitelikte olması nedeniyle bu inceleme ve soruşturmalar açısından Ceza Muhakemesi Kanununun Cumhuriyet savcılarında tanıdığı yetkilerin müfettişlere de tanınmasında herhangi bir olumsuzluk telakki edilmemiştir (Benzer düzenlemeler için bkz. Danıştay Kanunu m.81, Yargıtay Kanunu m.46, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun m.55).

- Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulunun yüksek yargı kökenli üyelerinin özellikle disiplin hukuku rejimlerinin geldikleri makamın bağlı bulunduğu hukuka tabi olması gerektiği ileri sürülmüştür.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, üye kaynağından mücerret olarak bağımsız bir Kuruldur ve bağımsızlık, Anayasal bir unsurdur. Kendi zatiyeti, özgün bir hukuka sahip olması ve faaliyetleri sebebiyle ortaya çıkacak üye eylemlerinin kendi disiplin hukukuna göre sonuçlandırılması, bu yaklaşımın kaçınılmaz gereğidir. Anayasadaki modelleme ruhu da aynı düzlemde kurgulanmıştır. Kurulun yüksek yargı kökenli üyelerinin suç ve ceza bakımından Anayasada öngörülen özel bir rejime tabi olduğu açıktır.

- Tasarının seçim usulüne ilişkin hükümleri ile Türkiye Adalet Akademisi üyelerinin mükerrer oy kullanmalarına imkân verildiği ve bu nedenle de Anayasanın eşitliğe ilişkin 10 uncu ve seçimlere ilişkin genel hükümlerin belirlendiği 67 nci maddesine aykırı hükümlerin ihdas edildiği ileri sürülmüştür.

Her ne kadar Tasarı ile öngörülen seçim usulü ile Türkiye Adalet Akademisi üyelerine Kurul üyesi seçiminde mükerrer oy kullanma imkânı verildiği ileri sürülse de Anayasanın 159 uncu maddesinin 5 inci fıkrasındaki “Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarından seçilecek Kurul üyeliği için her üyenin, birinci sınıf adli ve idarî yargı hâkim ve savcılar arasından seçilecek Kurul üyeliği için her hâkim ve savcının oy kullanacağı seçimlerde, en fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilir.” hükmü karşısında başka bir kural koyma imkânı bulunmamaktadır. Daha önce de belirtildiği gibi Tasarı, ayrıntılı ve geçiş hükümlü şekilde değiştirilen ve halkoylaması ile kabul edilen Anayasa hükmünün uygulama normuna aktarılması niteliğinde olduğundan Anayasa hükmü dışında seçenek bir kural koyma olanağı bulunmamaktadır.

- Tasarının Kurul seçimlerinde propagandayı düzenleyen bölümü, Anayasal eksenini uygulama normuna aktarmaktan ibaret olup, bağımsızlık ve tarafsızlık unsurunun egemen olması gerektiği bir yapı için kaçınılmaz görünmektedir. Türk seçim adaletinde son sözü söyleme yetkisi ile donatılmış regülasyon kurumu olan Yüksek Seçim Kurulunun(Anayasa m.79) da bu konudaki içtihadı yansıtmış görüşü aynı doğrultudadır: “Anayasanın Geçici 19 uncu maddesi ile getirilen propaganda yasağı ile anayasa koyucunun hâkimlik ve savcılık mesleğinin yüceliğinin korunması ve bu görevi yapan hâkim ve savcılarının katılmasını amaçladığı anlaşılmaktadır.” (Yüksek Seçim Kurulu, 23/10/2010t, 985 sayılı kararı)

Anayasada yer alan Kurul sözcüğünün, Genel Kurulu kapsadığı, daireleri kapsamadığı, giderek Anayasa ve yürürlüğe konulacak organik kanunun bu yönde anlaşılması gerektiği biçimindeki düşünce isabetli değildir. Gerçekten Anayasa, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu üyeler ve daireler ekseninde tanımlamıştır (Anayasa m.159/2). Daireleri, Kurul teriminin dışında bırakacak bir anlayışın, Anayasanın açık sözü, anlamı ve sistemi ile uyumlu olduğu söylenemez. Bu bağlamda daire kararlarının ve Genel Kurul kararlarının, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları olması hasebiyle aynı hukuki rejime tabi oldukları ve meslekten çıkarma dışında yargı yoluna kapalı buldukları açıktır. Tasarının 33 üncü maddesinin beşinci fıkrası bu anlayış içinde tedvin olunmuştur.

- Tasarının geçici 3 üncü maddesindeki, hakkında meslekten çıkarma kararı verilmiş olanların bu cezaların kaldırılmasına dair idarî dava açmadan önce Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde Kurula başvurabileceklerine dair hükmün af niteliğinde olduğuna, af niteliğinde olması nedeniyle de Tasarının gerek ilgili maddesinin gerekse tümünün oylanmasında Anayasanın 87 nci maddesi uyarınca nitelikli çoğunluk (Meclis üye tamsayısının beşte üçünün oyu) aranması gerektiği aksi takdirde şekil açısından iptal edilebileceğine dair itirazlar ileri sürülmüştür. Ayrıca yeni Kurulun eski Kurul dönemindeki meslekten çıkarmaya ilişkin kararlarını geri alabilmesi anayasa hukuku ve hizmet gerekleri ile bağdaşmayacağı da ileri sürülmüştür.

Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihten önceki meslekten çıkarma cezasını düzenleyen geçiş hükmünün af niteliğinde olduğu görüşü de ceza hukuku bilimi ve parlamento hukuku parametreleri bakımından savunulamaz. Gerçekten af, gerçekleşmiş somut suç ve cezalara yasama organının ya da Cumhurbaşkanının ortadan kaldıracı, azaltıcı, erteleyici veya şarta bağlayan, uygulandığında tükenen muvakkat bir tasarruftur. Belli ki, af, Anayasanın 38 inci maddesinde tanımlanan ve organik düzenlemeleri ceza kanunlarında yapılan suç ve ceza alanı ile sınırlıdır. Kimi kamu yükümlülüklerine (vergi, prim vb.) ve idarenin disiplin hukuku fiil ve yaptırımlarına (disiplin suçu ve cezalarına) ilişkin gerek yasama tasarrufları ve gerek diğer kamusal tasarruflar organik anlamda suç ve ceza hukukunun kapsamı dışında kalır. Sosyolojik ve dil zenginliği bakımından bunlara af adının verilmesi Anayasanın 87 nci maddesinde ve genel ceza hukuku düzenlemelerinde yer alan “af” kapsamına dahil edilmeyi meşrulaştıran bir hukuki argüman oluşturmaz. Gerek anayasa hukuku gerekse yasama uygulamamız ile ceza hukuk doktrini ve Anayasa Mahkemesi görüşü de bu doğrultudadır (Ayrıntı için bkz. Anayasa Mahkemesi, 22/12/2006t,89/120-E/K.).

Bilindiği üzere idare, yargısal denetime kapalı veya açık işlemleri, kazanılmış haklara dokunmamak kaydı ile her zaman geri alabilir. Kimi işlem gruplarına göre geri alma bir kanun hükmü ile öngörülebileceği gibi kanun olmaksızın da idarenin bu konudaki takdir hakkı ile de aynı sonuca ulaşılabilir (Prof. Dr. GÖZÜBÜYÜK, Şeref, Prof. Dr. Tan, Turgut, İdare Hukuku. C.1. Genel Esaslar. Ank. 2010, s.533, No:596; Dr. TAN, Turgut, İdari İşlemin Geri Alınması, Ank. 1970, s.119; Prof. Dr. GÖZLER, Kemal. İdare Hukuku. C.1. s.937 vd; Danıştay 5.D. 2/4/1999T, 4336/1130- E/K, DD. S.102, 314-317; Danıştay 10.D. 10/12/1191T, 235/3727-E/K; Danıştay 10. D. 16/1/1984T, 6/6-E/K, DD. s.56-57,63). Kanun Tasarısı, 7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Kanununun 22 nci maddesi ile Anayasanın 159 uncu maddesine getirilen “meslekten çıkarma cezalarının yargısal denetime tabi tutulması” yönündeki modeli, geçici madde düzenlemesi ile Anayasanın yürürlük öncesi özdeğişiklikler yönünden de geçerli kılmaktadır. Bu tür bir geçiş hükmü, Anayasa değişikliğinin amacı, hukuk devleti ilkesinin kapsamı ve hak kavramının dokusu ile tam bir uyum içindedir. Geçiş hükmü, meslekten ihraç kategorisinde yer alan herkes için işlemin geri alınması (gözden geçirme) ve yargı yoluna başvurma noktasında ayırtımsız, nesnel ve eşit bir düzenleme içermektedir.

- Neticeten, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Anayasanın 159 uncu maddesinin 5982 sayılı Kanun ile değiştirilmeden önceki yapısı, üye sayısının azlığı, üyelerin sadece yüksek yargıdan gelmesi, ilk derece mahkemelerini yönetmekle görevli olmasına rağmen Kurulda buralarda görev yapan hâkim ve savcılardan hiçbir temsilcinin yer almaması, Kurul kararlarının tamamen yargı denetimine kapalı olması, Kurul kararlarına karşı etkili iç itiraz sisteminin öngörülmemiş olması, hâkim ve savcıların denetimi, haklarında inceleme ve soruşturma izni verilmesi, adalet müfettişlerinin atanması gibi önemli bazı yetkilerin Adalet Bakanına ait olması, Kurulun kendisine ait sekreteryasının, binasının ve bütçesinin bulunmaması gibi hususlar gerek iç ve gerekse uluslararası kamuoyunda eleştiri konusu yapılmış ve bu eleştiriler doğrultusunda yapılan değişikliğe binaen Komisyonumuza havale edilen Tasarıda herhangi bir isabetsizlik tespit edilmemiştir.

Tasarının amaç ve kapsam başlıklı 1 inci maddesinde, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kuruluşu ve çalışma usul ve esasları düzenlenmektedir. Her ne kadar Anayasanın 159 uncu maddesinde “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.” hükmüne yer verilmiş olsa da Anayasanın 139 uncu maddesi ile uyumluluk sağlanması amacıyla Alt Komisyonca maddeye “hâkimlik” ibaresinden sonra gelmek üzere “**ve savcılık**” ibaresi eklenmiştir. Alt Komisyonca yapılan bu değişiklikler Komisyonumuzca da uygun görülmüştür. Ayrıca Tasarının 1 inci maddesinde geçen “**bağımsızlığı ve**” ibaresi Türkçe yazım bilgisi kurallarına uyumluluğun sağlanması amacıyla “**bağımsızlığı ile**” şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilmiş ve yapılan redaksiyon doğrultusunda madde kabul edilmiştir.

Tasarının 2 ila 5 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 6 ncı maddesinin Başkanvekilinin görev ve yetkilerini düzenleyen altıncı fıkrasının (c) bendinde “Hukuki veya fiilî nedenlerle dairelerin toplanmasına engel sayıda üye eksiği oluşursa diğer dairelerden üye görevlendirmek.” hükmüne yer verilmektedir. Anılan yetkinin Başkanvekilinin görev ve yetkileri içersinde yer almasının uygun olmayacağı ve Genel Kurulun görev ve yetkileri kapsamında olmasının daha uygun olacağı düşünülmüş ve bent Alt Komisyon tarafından madde metninden çıkarılmış, diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir. Madde, Alt Komisyonca yapılan değişiklikler doğrultusunda kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen “dairede” ibaresinden sonra gelmek üzere “**asıl ve tamamlayıcı üye olarak**” ibaresi, 6 ncı madde de yapılan değişiklikle paralellik sağlanması amacıyla Alt Komisyonca eklenmiş ve madde Alt Komisyonca yapılan değişiklikler doğrultusunda kabul edilmiştir.

Tasarının 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde geçen “ve Kurulca hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilen davaları takip ve koordine etmek” ibaresi Alt Komisyonca madde metninden çıkarılmıştır. Şöyle ki, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) ve (h) bentlerinde avukatlık hizmetlerinin doğrudan temin yoluyla satın alınabileceği hükmüne yer verilmiştir. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bünyesinde avukat kadrosu ihdas edilmiş olup iş yükü veya özel ihtisas gerektiren konuların mevzubahis olması durumunda da anılan hükümler doğrultusunda avukatlık hizmeti satın alınabileceğinden, ibare madde metninden çıkarılmış ve yapılan değişiklik Komisyonumuzca da uygun görülmüştür. Ayrıca Tasarının 10 uncu maddesinde geçen “Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminin” ibaresi aynı zamanda bir markayı da ifade ettiğinden madde metnine “UYAP” ibaresinin eklenmesi uygun görülmüş ve anılan ibare “**Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminin (UYAP)**” şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilmiş ve yapılan redaksiyon doğrultusunda madde kabul edilmiştir.

Tasarının 11 ila 13 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendi, bu bentte öngörülen düzenlemenin esasen 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda yapılması daha uygun görüldüğünden madde metninden çıkarılmış ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir. Madde yapılan değişiklik doğrultusunda kabul edilmiştir.

Tasarının 15 ve 16 ncı maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 17 nci maddesinin beşinci fıkrası, bu fıkrada öngörülen düzenlemenin esasen 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda yapılması daha uygun görüldüğünden madde metninden çıkarılmıştır. Madde yapılan değişiklik doğrultusunda kabul edilmiştir.

Tasarının 18 ila 27 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan “ilden” ibaresi, Alt Komisyonca büyükşehir sınırları içerisinde birden fazla adliye kurulmuş olması hasebiyle görevi sona eren üyelerin özellikle büyükşehir sınırları içerisinde yer alan belirgin bir adliye tercih edebilmelerini sağlamak amacıyla “**yerden**” olarak değiştirilmiş ve yapılan değişiklik Komisyonumuzca da uygun görülmüştür. Madde bu doğrultuda kabul edilmiştir.

Tasarının 29 ila 37 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 38 inci maddesinin sekizinci fıkrasında geçen “Ceza Muhakemesi Kanunu” ibaresi kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla “**5271 sayılı Kanun**” şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilmiştir. Yapılan redaksiyon doğrultusunda madde kabul edilmiştir.

Tasarının 39 ila 42 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyonca Tasarının 43 üncü maddesine bağlı (1) Sayılı Listenin Avukatlık Hizmetleri sınıfının 5 inci derecede yer alan 1 adet avukat kadrosu, muhtemel iş yükü yoğunluğuna binaen 2 olarak değiştirilmiş, yapılan değişiklik Komisyonumuzca da uygun görülmüştür. Ayrıca ikinci fıkrada geçen “190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin” ibaresi “**190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin**” şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilmiştir. Madde yapılan değişiklikler doğrultusunda kabul edilmiştir.

Tasarının 44 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarıda öngörülen yönetmeliklerin çıkarılması aşamasında Adalet Bakanlığın görüşünün alınmasının -Bakanlık görüşü her ne kadar bağlayıcı nitelikte olmasa da- yargı bağımsızlığını zedeleme ihtimaline binaen Tasarının 45 inci maddesinde geçen “**Bakanlığın görüşü alınarak**” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır. Madde yapılan değişiklik doğrultusunda kabul edilmiştir.

Tasarının 46 ncı maddesinin yedinci fıkrasında geçen “13/5/1981 tarihli ve 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununa” ibaresi kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla “**2461 sayılı Kanuna**” şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilmiştir. Yapılan redaksiyon doğrultusunda madde kabul edilmiştir.

Tasarıda öngörülen yönetmeliklerin çıkarılması noktasında herhangi bir düzenleyici süreye yer verilmediğinden uygulamada ortaya çıkması muhtemel sorunların engellenmesi ve belirliliğin sağlanması amacıyla Tasarının geçici 1 inci maddesinin üçüncü fıkrası “**3) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde çıkarılır. Bu yönetmelikler çıkarılıncaya kadar, yürürlükteki yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.**” şeklinde değiştirilmiştir. Madde yapılan değişiklik doğrultusunda kabul edilmiştir.

Tasarının geçici 2 ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 47 ve 48 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının maddeleri görüşülmesi sırasında redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Ali Öztürk</i>
Ankara	Kastamonu	Konya
Kâtip	Üye	Üye
<i>İlknur İnceöz</i>	<i>Ahmet Aydın</i>	<i>Zekeriya Aslan</i>
Aksaray	Adıyaman	Afyonkarahisar
(Son oylamada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>Halil Ünlütepe</i>	<i>Osman Ertuğrul</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>
Afyonkarahisar	Aksaray	Bartın
(Ayrışik oy gerekçesi eklidir)	(Muhalefet şerhim eklidir, son oylamada bulunamadı)	

Üye <i>Mehmet Emin Ekmen</i> Batman	Üye <i>Mehmet Tunçak</i> Bursa (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Mehmet Salih Erdoğan</i> Denizli
Üye <i>Celal Erbay</i> Düzce	Üye Hamit Geylani Hakkari (Toplantıya katılmadı)	Üye <i>Veysi Kaynak</i> Kahramanmaraş (Son oylamada bulunamadı)
Üye <i>Mevlüt Akgün</i> Karaman (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Turgut Dibek</i> Kırklareli (Muhalefet şerhim ektedir)	Üye <i>Metin Çobanoğlu</i> Kırşehir (Muhalefet şerhi ektedir, son oylamada bulunamadı)
Üye <i>Cüneyt Yüksel</i> Mardin	Üye <i>İhsan Koca</i> Malatya	Üye <i>Ali Rıza Öztürk</i> Mersin (Karşı oyumuz eklidir, son oylamada bulunamadı)
Üye <i>Rahmi Güner</i> Ordu (Karşı oyumuz ektedir)	Üye <i>Mustafa Hamarat</i> Ordu	Üye <i>Rıdvan Yalçın</i> Ordu (Muhalefet şerhim ektedir)
	Üye <i>Ali İhsan Köktürk</i> Zonguldak (Karşı oyumuz eklidir)	

AYRIŞIK OY YAZISI

GENEL AÇIKLAMA

● 5982 sayılı Yasa ile Anayasa'nın 144 üncü ve 159 uncu maddelerinde değişiklik yapılmış, Anayasa'ya Geçici 19 ncu madde eklenmiştir. Yapılan düzenlemelere bağlı kalınarak, ilgili yasalarda değişiklik yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda HSYK Yasa Tasarısı hazırlanmış ise de, tasarı içeriği itibarıyla bir çok eksik ve de hatalı düzenlemeler içermektedir.

Anayasa'nın ilgili maddelerinde, çıkartılacak yasalar için "*hangi ilkelerin gözetilerek düzenleme yapılacağı*" açıkça vurgulanmamasına rağmen, Anayasa'nın 159 ncu maddesinin 1 nci fıkrasında,

"HSYK'nun, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kurulup görev yapacağı"

açıkça belirtilmesi karşısında, yapılacak düzenlemelerin her durumda, "*mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına uygun ve de bu ilkelerin etkin olarak yaşama geçirilmesini sağlamaya yönelik*" olması gerekmektedir.

● Anayasa'nın 5982 sayılı Yasa ile değişik 159 ncu maddesinin son fıkrasında,

"Kurul üyelerinin seçimi, dairelerin oluşumu ve işbölümü, Kurulun ve dairelerin görevleri, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, dairelerin karar ve işlemlerine karşı yapılacak itirazlar ve bunların incelenmesi usulü ile Genel Sekreterliğin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir."

hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca Anayasa'nın 159 ncu maddesinin 8 inci fıkrasındaki, "*Kurul, Anayasa ve yasalarla verilen diğer görevleri yerine getirir*" düzenleme karşısında, HSYK ile ilgili anılan konuların mutlaka yasa ile düzenlenmesi gerekmektedir.

● Anayasa'nın 144 ncü maddesinde, "*adalet hizmetlerinin de*" denetimi düzenlenmiş ve bu konudaki denetim görevi "adalet müfettişlerine" verilerek, "*...Buna ilişkin usul ve esaslar yasayla düzenlenir*" denilmiştir. Adalet hizmetlerinden ne anlaşılması gerektiği, bu yönüyle HSYK müfettişlerinin ve adalet müfettişlerinin görev ve yetkilerinde karşılıklı neden olunmaması için, bu konuların da birlikte ele alınarak düzenlenmesi zorunludur.

● Anayasa'ya 5982 sayılı Yasa ile eklenen Geçici 19 ncu maddenin son cümlesinde,

"... Bu madde hükümleri, ilgili kanunlarda gerekli düzenlemeler yapılmaya kadar uygulanır."

hükmü yer almaktadır. Anayasa'nın bu geçici maddesinde, Anayasa değişikliği sonrasında HSYK'na yapılacak ilk seçimler düzenlenmiş, ayrıca ilgili yasalarda değişiklik yapılmaya kadar, daha önce Adalet Bakanlığı birimleri tarafından yerine getirilen görevlerin, nasıl icra edileceği gösterilmiştir. Dolayısıyla, geçici maddede de açıkça ortaya konulduğu üzere, Adalet Bakanlığı birimlerinin sahip olduğu yetki ve görevler, birden çok Yasa'da yer almakta olduğu için, o yasaların hepsinde gerekli değişiklik yapılması ve hepsinin gerek Anayasa ile gerekse birbiri ile uyumlu hale getirilmesi, bu sürece kadar ise, Anayasa'nın Geçici 19 ncu maddesinin "doğrudan uygulanması" benimsenmiştir. Bu düzenlemeden çıkan sonuç, ara dönemi düzenleyen Geçici 19 ncu maddenin uygulanır olmaktan çıkabilmesi için, Anayasa'nın 159 ncu maddesi çerçevesinde, HSYK Yasası'nın çıkartılması ve bu bağlamda yine (Geçici 19 ncu madde

kapsamında da kalan) ilgili yasaların da, aralarındaki uyumun gözetilmesi yönünden "aynı paket içerisinde" hep birlikte ele alınarak düzenlenmesi gerekmektedir. 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Yasası ile 2992 sayılı Adalet Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Yasa'lar bu kapsamdaki yasalar arasındadır.

Yargıç ve savcılarla ilgili 2802 sayılı Yasa ile 2992 sayılı Yasa'da, Adalet Bakanlığı'na yüklenen görevler olduğu gibi kaldığı sürece, sadece HSYK Yasası'nın değiştirilmesi uygulamada kaotik bir duruma neden olacaktır. Bu nedenle her üç yasanın birlikte ele alınması zorunludur.

• Diğer yasalarda eş zamanlı olarak değişikliğe gidilmeyip, sadece bu tasarinın yasalasma durumu, bu aşamada HSYK'nun yalnızca "sayısal oluşumu ve bu yönden görünümü" değişmiş olmaktadır. Bu durumun doğuracağı sonuçlar bakımından, Anayasa'nın geçici 19 uncu maddesinde düzenlenen HSYK modeli olduğu gibi kalacaktır. Anayasa'nın geçici 19 uncu maddesinde öngörülen model, yalnızca üye sayısının yedi asıl beş yedek üyeden, yirmi iki asıl oniki yedek üyeye çıkarıldığı, Adalet Bakanlığı'na Anayasa değişikliği öncesinde yüklenen tüm görevlerin olduğu gibi sürdürüldüğü bir ara modeldir. Bu nedenle Anayasa değişikliği karşısında, ilgili tüm yasaların (resmi ve sivil tüm kesimlerin katılımıyla) birlikte ele alınması kaçınılmazdır.

MADDE 1

Bu maddede, yasa Tasarısının amaç ve kapsamı düzenlenmektedir.

• Tasarının, "Amaç ve kapsam" başlıklı birinci maddesinde,

"Bu Kanunun amacı, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kuruluşu, teşkilatı, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir."

denilmektedir. Kapsam, amaç içerisinde yer almaktadır. Anayasa'nın 140 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasında "yargıç ve savcıların özlük işlerinin yasayla düzenleneceği" hükmünden hareketle, 2461 sayılı HSYK Yasası'nın amaç ve kapsam maddesinde "adli ve idari yargı yargıç ve savcılarının özlük işleri de" yer almış iken, bu konunun maddeye alınmaması dikkat çekicidir.

Anayasa'nın 159 ncu maddesinin son fıkrasında ise,

"Kurul üyelerinin seçimi, dairelerin oluşumu ve işbölümü, Kurulun ve dairelerin görevleri, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, dairelerin karar ve işlemlerine karşı yapılacak itirazlar ve bunların incelenmesi usulü ile Genel Sekreterliğin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir."

hükmüne yer verilmiştir. Tasarı maddesinin, Anayasa'da belirtilen hususları daha genel kavramlarla ifade ettiği düşünülmüş ise de, Anayasa'nın anılan hükmünde yer alan tüm konuların, tasarıda açıkça düzenlenemeyerek, bu konuların alt düzenleyici işlemlerden olan "yönetmelik" yoluyla düzenleneceğinin öngörülmesi, Anayasa'nın 7 nci maddesinde öngörülen "yasama yetkisinin devredilmezliği" kuralına açıkça aykırılık oluşturmaktadır. Bu nedenle, tasarı ile anayasal düzenlemelerin gereği yerine getirilmemiştir.

Bu bağlamda, örneğin HSYK Genel Sekreterliği'nin bürolardan da oluşacağı Tasarının 10 ncu maddesinde ifade edildikten sonra, tasarinın 13 ncü maddesinin 2 nci ve 3 ncü fıkralarında;

"Büroların, görev ve yetkileri ile diğer hususlar Kurulca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurulun idari personeli, naklen veya memuriyet sınavını kazananlar arasından Genel Sekreterin teklifi üzerine Başkanvekili tarafından atanır; bunlar hakkında 14/07/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır. İdari personelin çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir."

hükmü yer almış.

Tasarının Teftiş Kurulu ile ilgili 14 ncü maddesinin 5 nci fıkrasında;

"Teftiş Kurulu ve Kurul müfettişlerinin çalışma yöntemleri ile denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmaların yapılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

şeklindeki hükme yer verilmiştir.

Yine Tasarıda, HSYK'nun seçimle göreve gelen üyeleri ile ilgili 34 ncü maddesinin 7 nci fıkrasında;

"Kurulun seçimle gelen üyelerinin özlük işlemlerine ilişkin hükümler Genel Kurul tarafından yapılacak yönetmelikle düzenlenir."

şeklinde yer alan düzenlemeden de görüleceği üzere, bu konuların Tasarının "amaç ve kapsam" maddesi dışında görülerek, "yönetmelikle" düzenleneceğinin öngörülmesi yerinde değildir. Oysa Genel sekreterlikle ilgili olarak Anayasa'nın 159 uncu maddesinin son fıkrasında, teftiş ve özlük hakları konusunda ise Anayasa'nın 140 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasındaki açık ve tartışmasız düzenlemeler karşısında, anılan konuların mutlaka bu tasarının "amaç ve kapsamı" içinde görülmesi ve çıkarılacak "yasa" ile düzenlenmesi zorunludur.

Tasarıda örnek olarak verilen bu konuların, yasa yerine yönetmelikle düzenlenmesi yolundaki anlayış, tasarının amaç ve kapsamına yönelik maddenin, Anayasa'nın 159 ncu maddesi son fıkrasının daraltılarak yorumlandığını ve hukuksal olmayan bu yorumun tasarı maddelerine de yansıtıldığını göstermektedir. Bu nedenle Anayasa'nın 159 ncu maddesinin son fıkrası kapsamında yine 140 ncı maddesinin 3 ncü fıkrası kapsamında kalan konular, hiçbir biçimde alt düzenleyici işlemlere bırakılmadan, yasa ile düzenlenmesi gereken konulardır. Belirtilen konuların yönetmelikle düzenleneceğinin öngörülmesi, bu yönetmelikleri HSYK çıkaracak olsa bile Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

MADDE 2

Tasarının 2 nci maddesinde, bu tasarıda geçen bazı kavramlar tanımlanmıştır.

Bu tanımlar yapılırken, kavramların Anayasal boyutunun gözlemlenmediği anlaşılmıştır. Şöyle ki;

- Anayasa'nın 140 ncı maddesinin 1 inci fıkrasında "idari ve adli yargı yargıçlık ve savcılık" görevlerinin *"meslekten yargıç veya savcılar"* tarafından yerine getirileceği düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 140 ncı maddesinin son fıkrasında, yine 159 ncu maddesinin 11 inci fıkrasında, yargıç ve savcılarının idari görevlerde de çalıştırılabileceği belirtilmiştir. Yine Anayasa'nın 159 ncu maddesinin anılan fıkrasında, idari görevlere *"atama yöntemi de"* hüküm altına alınmıştır. Ancak Anayasa'nın 159 ncu maddesindeki anılan fıkranın devamında, *"adalet müfettişleri ile yargıçlık ve savcılık mesleğinden olan iç denetçilerin yine Bakan tarafından atanacakları"* ayrıca hüküm altına alınmıştır. Böylece idari görevlere atanacaklarla ilgili Anayasa'nın 159 ncu maddedeki düzenlemede, adalet müfettişleri ve iç denetçiler konusu aynı paralelde de olsa ayrıca düzenlenmiştir.

Anayasa'nın, adalet hizmetlerinin denetimi ile ilgili 5982 sayılı Yasa ile değişik 144 ncü maddesinde de, iç denetçilik için *"yargıçlık ve savcılık mesleğinden olan"* vurgusu yapılmış, yine bu maddede *(yargıçlık veya savcılık mesleği ile ilgili hiçbir vurgu yapılmadan)* adalet müfettişleri konusu düzenlenmiştir.

Anayasa'nın Yargıtay ile ilgili 154 ncü maddesinin 2 nci fıkrasında, yine Danıştay ile ilgili 155 nci maddesinin 3 ncü fıkrasında, "*bu meslekten sayılanlar*" kavramlarına yer verilmiştir. Bu meslekten sayılanlar ile amaçlanan, idari görevlerde çalışan ancak yargıç ve savcılık mesleğinden gelen kişilerdir.

Tasarıda, yargıç ve savcı tanımı için, 2802 sayılı Yasa hükümlerine göndermede bulunulmuştur ki, 2802 sayılı Yasa'nın 3 ncü maddesinde yargıç ve savcı kavramları tanımlanmıştır. Ancak söz konusu tanımların, mutlaka HSYK Yasası yönünden de birebir esas alınması zorunluluğu bulunmamaktadır. Hatta 2802 sayılı Yasa'nın 3 ncü maddesindeki tanımlar maddesi, "*bu yasanın uygulamasında...*" şeklinde başlamakta, dolayısıyla 2802 sayılı Yasa'da yapılan tanımların genel anlamda değil, 2802 sayılı Yasa yönünden yapıldığı açıkça 2802 sayılı Yasa'da ifade edilmektedir.

Bu durumda, HSYK Yasa tasarısı yönünden mutlaka 2802 sayılı Yasa'daki tanımların esas alınması zorunluluğu bulunmamaktadır. Kaldı ki anılan yasadaki tanımlar maddesinde iç denetçi konusu da yer almamaktadır. Yine Anayasa'nın 154 ncü ve 155 nci maddesinde "meslekten sayılanlar" kavramına açıkça yer verilmesine rağmen, 159 ncu maddesinde bu kavrama yer verilmemiş olması karşısında, yargıç ve savcılık tanımının 2802 sayılı Yasa'ya hasren yapılması demek, idari görevlerde çalışan yani meslekten sayılanlara da Anayasa koyucunun iradesine aykırı olarak, seçimle HSYK üyesi olabilmeleri yolunun açılması anlamındadır.

Meslekten sayılanlar konusunda, 2802 sayılı Yasa'nın 38 inci maddesinde, "*yargıçlık ve savcılık görevlerine tekrar atanma*" kavramı kullanılmıştır ki, bu da Anayasa paralelinde bir düzenlemedir.

Bu nedenle tasarıda yargıç ve savcı tanımı yapılırken, Anayasa hükümlerinden hareketle, Anayasa'da "*meslekten*" ve "*meslekten sayılan*" şeklinde yapılan ayırımın gözetilmesi, dolayısıyla Anayasa'nın 140 ncü, 144 ncü, 154 ncü ve 159 ncu madde hükümlerinin dikkate alınarak bu tanımların yapılması, Anayasakoyucunun iradesinin yasaya yansıtılması yönünden zorunludur.

- Tasarı içinde, Adalet Bakanlığı yerine sürekli olarak Bakanlık sözcüğünün kullanılması, HSYK ile Adalet Bakanlığı arasında nasıl bir ilişki kurulduğu ve bu iki kurum arasındaki bağ yönünden dikkat çekicidir. Bağımsız bir Kurul olarak yapılandırılan HSYK'nun kuruluş yasanında yer alabilecek "Bakanlık" sözcüğü, ancak herhangi bir bakanlık anlamına gelebilir. Bakanlık sözcüğünün, tanımlar maddesinde "Adalet Bakanlığı'mı" içerdiği yolundaki düzenleme, HSYK ile Adalet Bakanlığı ilişkisinin bağımsızlık temelinde düzenlenmediğini, HSYK'nun Adalet Bakanlığı'nın bir birimi şeklinde düşünülerek düzenlendiği açık sırrını ortaya koymaktadır. Tasarının 3 ncü maddesinde HSYK'nun "ilişkili olduğu" Bakanlık, Adalet Bakanlığı'dır şeklindeki bir düzenleme de bu durumu değiştirmemektedir. Bu konu 3 üncü madde de ayrıca açıklanmıştır.
- Anayasa'nın 144 ncü maddesinde yapılan değişiklikle, "*adalet hizmeti*" yürütenlerin "*denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma*" işlemleriyle, adalet müfettişleri görevlendirilmiştir. Tasarının 4 ncü maddesinin 1 inci fıkrasının c bendinde sayılanlar, bu düzenlemeden hareketle, kurul müfettişlerinin görev alanı dışında düzenlemiştir. Bu nedenle adalet hizmetleri kavramının içeriğinin doldurulması ve mutlaka tanımlanması gerekirken, bu tasarıda anılan kavramın tanımına yer verilmemesi ciddi bir eksikliklerdir.

- Ayrıca maddedeki diğer tanımlar da, Anayasal karşılıkları gözetilerek yapılmamıştır. Şöyle ki; Anayasal düzenlemeler gözetildiğinde;

Kurul üyeleri: Kurulun asıl ve yedek üyelerinden her birini (Md 159/2-4-5-12).

Kurulun asıl üyeleri: Adalet Bakanı, Müsteşar ve seçimle gelen asıl üyeleri (Md 159/3-6) ifade etmektedir.

Oysa tasarının bu maddesinde;

Kurul üyesi: HSYK'nun asıl üyelerinden her birini (Md 2/1-k).

Kurulun seçimle gelen üyesi: HSYK'nun, Adalet bakanı ve Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asıl üyelerinden her birini (Md 2/1-j).

şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımlamalar, yukarıda gösterilen Anayasal düzenlemeler nedeniyle, Anayasa'ya uygun değildir. Tasarının genelindeki düzenlemeler, Anayasa'ya uygun olmayan bu tanımlardan hareketle yapılmıştır.

- Anayasa'nın 159 uncu maddesindeki düzenleme gözetildiğinde aynı durum, tasarıda kurul ve genel kurul kavramları için yapılan tanımlar yönünden de söz konusudur. Bu tanımlar da hem Anayasa'daki düzenlemeye uygun değildir, hem de tasarının diğer maddelerindeki düzenlemelerde de Anayasa'ya uygun olmamak bir yana, tasarının bu tanım maddesinden bile uzaklaşmıştır. Konu tasarının 5 inci ve 33 üncü maddelerine yönelik açıklamalarda ortaya konulmuştur. Tasarının genelindeki düzenlemeler, Anayasa'ya uygun olmayan bu tanımlardan hareketle yapılmıştır.

MADDE 3

Maddede HSYK'nun kuruluşu ve bağımsızlığı düzenlenmiştir.

- HSYK'nun kuruluşu ve bağımsızlığının düzenlendiği bu maddede, tasarıda yer alan, "HSYK'nun ilişkili olduğu Bakanlık Adalet Bakanlığı'dır" ifadesine yer verilmemiştir. Bağımsızlık esasına göre kurulan bir Kurul için, Adalet Bakanlığı ile olan bağının "ilişkili Bakanlık" şeklinde tanımlanması, sonuçta ne düzeyde olursa olsun bağımsızlığı zedeleyici niteliktedir. Bu nedenle "HSYK'nun ilişkili olduğu Bakanlık Adalet Bakanlığı'dır" cümlesinin metinden çıkarılması olumludur.

- Tasarının 3 ncü maddesinde;

"Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir. Müsteşar bulunmadığı zaman kendisine vekalet etmekte olan, Kurul toplantılarına katılır."

hükümüne yer verilmiştir. Müsteşarın tabii üye olduğu yolundaki hüküm, Anayasa'nın 159 ncu maddesinin hem önceki metninde, hem de 5982 sayılı Yasa ile değişik metninde yer almaktadır. Bu tasarı hükmü ise, 2461 sayılı HSYK Yasası'nın 10 ncu maddesinden olduğu gibi alınmıştır.

Anayasa'da, HSYK için "Adalet Bakanlığı Müsteşarlığı'na" bir kontenjan ayrılmamıştır. Doğal üyelik. Adalet Bakanlığı Müsteşarlığı'na değil, bizzat ve sadece Müsteşar'ın şahsına tanınmıştır. Bu sıfatı taşıyan, bu ünvanı kullanan kişinin, bu sıfatı ve ünvanı süresince, Kurul'da doğal üye olduğu kabul edilmiştir. Dolayısıyla, yöntemine uygun biçimde Müsteşar olarak atanmayan kişilerin, "müsteşar toplantılara katılmadı/katılmadı gibi gerekçelerle" Kurul toplantılarına, "müsteşara vekaleten" katılabilmelerine yol açılmamalıdır.

Müsteşarlığın (izin, rapor, istifa, ölüm, emeklilik, seçilme gibi durumlara özgü olarak) hukuken veya fiilen boşaldığı durumlarda Müsteşar Vekili'nin söz konusu olabilmesine rağmen, önceki dönemde bu gibi durumlarda Müsteşar Vekili'nin toplantılara katılmasının da ötesinde, Müsteşar'ın herhangi bir nedenle toplantıya katılmaması ya da katılmaması, başka bir toplantı

veya görevinin çıkması durumunda bile, HSYK Yasası'ndaki anılan hükmün amacı dışında, olabildiğince geniş yorumlanarak, Bakan ya da Müsteşar'ın isteği doğrultusunda belirli dönemlerde Müsteşar yardımcılarının bile "Müsteşar adına" toplantılara katıldıkları ve bu katılımın "Müsteşara vekaleten" gerçekleştiği, dolayısıyla aynı paraleldeki hükmün bu genişlikte uygulandığı bile bilinmektedir.

Bu nedenle Anayasakoyucu'nun iradesi açıkça Müsteşar sıfatını taşıyan, Müsteşar olarak "atamış olan" kişinin "Kurul'a doğal üye olması" yolundadır. Müsteşar toplantıya katılmıyor ya da katılmıyorsa, onun yerine vekalet eden kişinin toplantılara katılabileceği yolundaki düzenleme açıkça Anayasa'ya aykırıdır. Çünkü doğal üyelik hakkı, müsteşarlık makamına değil, Müsteşar sıfatını taşıyan kişiye tanınmıştır.

• 2461 sayılı HSYK Yasası'nın 3 ncü maddesindeki, "Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bağımsızdır" ifadesi, tasarının bu maddesinin 6 ncı fıkrasında;

"Kurul görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez."

şeklinde ifade edilmiştir. Böylece bağımsızlık bir çerçeve içine alınarak zedelenmiştir.

• Tasarının bu maddesinin 7 nci fıkrası,

"Kurul, mahkemelerin bağımsızlığı ile hâkimlik ve savcılık teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapar."

şeklinde. Tasarının bu fıkrası, hem içerik yönünden benzer kavramların tekrarı niteliğindedir. Hem de tasarının 1 inci maddesinde "mahkemelerin bağımsızlığı ve yargıçlık güvencesi esaslarına göre kurulup, bu esaslara göre görev yapacağı" belirtilmesi karşısında, sonuç doğurmayan bir içeriğe sahiptir. Bu fıkra, HSYK'nun önceden bu çerçevede görev yapmadığı, artık bu ölçütler gözetilerek görev yapacağı mesajını verme amacını öne çıkaran bir fıkradır.

• Tasarının bu maddesinin başlığındaki ve 2 nci, 4 ncü, 5 inci, 6 ncı ve 7 nci fıkralarındaki kurul sözcükleri, Anayasa'ya uygun biçimde HSYK olarak düzeltilmelidir.

MADDE 4

Bu maddede Kurul'un görevleri düzenlenmiştir.

• Tasarının 4 ncü maddesinin 1 inci fıkrası a bendinde;

"Bakanlığın bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak"

Anayasa hükmünün tekrarı niteliğinde olarak tasarıda, Kurul'un görevleri içinde sayılmıştır.

Mahkemeler yasa ile kurulur. Teşkilatlanmaları ise, idari kadrolar ve teknik olanaklar gözetildiğinde Adalet Bakanlığı'nın işlemlerini gerektirmektedir. Ancak mahkemelerin açılması ya da açılmış olan belirli bölgelerdeki mahkemelerin kaldırılması(kapatılması) veya yargı çevrelerinin değiştirilmesi konuları, bütünüyle HSYK'nun görevleri kapsamında düzenlenmelidir. Bu nedenle 2992 sayılı Yasa'nın 2 nci maddesinin a bendinde yer alan "yasa ile kurulması öngörülen mahkemeleri açmak" görevi Adalet Bakanlığı'ndan alınmalı, bu görev HSYK'na tanınmalıdır. Adalet Bakanlığı'nın bu konudaki görevi ise, anılan maddede "açılmış olan mahkemeleri HSYK kararları doğrultusunda teşkilatlandırmak" şeklinde düzenlenmelidir.

• Tasarının 4 ncü maddesinin 1 nci fıkrasının b bendinde, yargıç ve savcılarla ilgili olarak "mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, her türlü yükselme ve hirinci sınıfa

ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme ve görevden uzaklaştırma işlemlerini” HSYK'nun yapacağı belirtilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesindeki, yargıç ve savcı tanımı 2802 sayılı Yasa hükümleri gözetilerek yapılmıştır. Buna göre Adalet Bakanlığı'nda idari görevlerde çalışanlar da, bu tanım içinde kalmaktadır. Oysa Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 11 inci fıkrasında “*Adalet Bakanlığı, merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında geçici ve sürekli olarak çalıştırılacak yargıç ve savcılar, adalet müfettişlerini ve iç denetçileri atama yetkisinin Adalet Bakanı'na verilmesi*” karşısında, anılan kapsamdaki kişilerin atanmalarına yönelik tasarıdaki düzenleme, Anayasa ile uyumlu olarak gözden geçirilmelidir.

• Tasarının bu maddesi 1 inci fıkrasının c bendinde, “*uluslararası mahkemeler nezdinde görev yapan yargıç ve savcılar, adalet komisyonu görevleri yönünden komisyon başkanı ve üyesi yargıç ve savcılar*”, HSYK müfettişlerinin değil, adalet müfettişlerinin görevi kapsamında öngörülmüştür. Bu düzenleme Anayasa'ya uygun değildir.

• 2802 sayılı Yasa'nın 113 ncü maddesinde düzenlenen, başkanı, bir asıl ve bir yedek üyesi HSYK tarafından atanan adalet komisyonlarının, adalet müfettişleri tarafından denetlenmesi kabul edilemez.

Adalet komisyonları, adalet personelinin işlemlerini de yürütmekte ise de, komisyon bünyesinde, yargıçlarla ilgili olarak yürütülen işlemler de gözetildiğinde, komisyon başkan ve üyeleri ve dolayısıyla adalet komisyonlarının, adalet müfettişlerinin görev alanında kaldığının benimsenmesi, yargı bağımsızlığı yönünden sakıncalıdır. Anayasa'nın 144 ncü maddesindeki “*adalet hizmetleri*” kavramı, bu maddenin gerekçesinde, “*icra daireleri, noterler, cezaevleri gibi yerlerde sunulan adalet hizmetleri*” şeklinde gösterilmiştir. Dolayısıyla, madde amacının dışında, yargı bağımsızlığı aleyhine geniş yoruma tabi tutulmamalıdır.

• Tasarının bu maddesinin 1 nci fıkrası c bendinde sayılan yargıç ve savcılarının denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri, HSYK'nun görev alanı dışında bırakılmıştır. Bunların dışındaki yargıç ve savcılarının denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleriyle HSYK görevlendirilmiştir.

Yargıç ve savcı kavramlarından ne anlaşılması gerektiği konusunda, Tasarının 2 nci maddesinde 2802 sayılı Yasa'nın esas alınacağı belirtilmiştir. 5982 sayılı Yasa ile yapılan Anayasa değişikliği sonrasında karşımıza çıkan, HSYK genel sekreterliğinde ve teftiş kurulunda görev yapan yargıç ve savcılara, 2802 sayılı Yasa'nın “*tanım maddesi içindeki yargıç ve savcılar arasında bile*” henüz bir yasa değişikliği yapıp yer verilmemiştir. Dolayısıyla, HSYK'nun hizmet birimleri olan genel sekreterlik ve teftiş kurulunda görev yapan yargıç ve savcılarının, denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemlerinin, ne şekilde yapılacağına yönelik tasarıda ve Tasarının bu maddesinde herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bu durum ciddi bir eksiklikler.

Söz konusu kişilerin, HSYK bir yargı organı olmadığı için, “*adalet hizmetleri*” kavramı içinde değerlendirilip, adalet müfettişlerinin görev alanında kalıp kalmadıkları tartışmalarının yaşanmaması yönünden, bu konuda mutlaka açık bir hükme yer verilmesi gerekmektedir.

• Tasarının bu maddesinin 1 inci fıkrası ç bendinde, genelgelerden söz edilmiş ise de, (Tasarının 45 nci maddesinde öngörülen) yönetmelik ve 2802 sayılı Yasa'nın 118 nci maddesinde öngörülen “*ilke kararlarına*” yer verilmemiştir.

- Tasarının bu maddesinin 2 nci fıkrasında;

"Yasalarda açıkça Bakanlığa verilenler dışındaki, yargıç ve savcılarının tüm özlük işleri, Kurul tarafından yerine getirilir"

hükmü yer almaktadır. Tasarının bu hükmü, Anayasa'nın 140 nci maddesinin 3 üncü fıkrası da gözetilerek, *"yargıç ve savcılarının tüm özlük işlerinin HSYK tarafından yerine getirileceği"* biçiminde düzenlenmelidir.

- 2802 sayılı ve 2992 sayılı Yasaların, Anayasa'nın 144 ncü ve 159 ncu maddelerinde değişiklik yapılmadan önceki haline göre düzenlenmesine, bu yasalarda yargıç ve savcılarının özlük işleriyle ilgili olarak, Adalet Bakanlığı'nın Ceza İşleri Genel Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Personel Genel Müdürlüğü gibi birimlerine, yine birim belirtilmeksizin Adalet Bakanlığı'na yüklenen görevlerin, Anayasa değişikliği sonrasında bile söz konusu yasalarda olduğu gibi kalması karşısında, *"diğer yaşlarla özlük hakları konusunda Bakanlığa verilen görevler dışındaki, tüm özlük hakları HSYK tarafından yerine getirilir"* şeklindeki tasarı hükmü, bu durumda uygulamada bir çok sorunu beraberinde getirecektir.

Kaldı ki, HSYK Yasası 1981 yılında, 2802 sayılı Yasa ise 1982 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu nedenle 2802 sayılı Yasa'nın 120 nci maddesinde;

"HSYK Yasası'nın 2802 sayılı Yasa'ya aykırı olmayan hükümlerinin uygulanacağı"

yolunda hüküm bulunmaktadır. Şimdi Tasarının 46 ncı ve 47 nci maddeleriyle, HSYK Yasası kaldırılmakta ve HSYK Yasası'na yapılan atıfların bu yasaya (bu tasarıya konu yasaya) yapılmış sayılacağı ifade edilmektedir. Bu durumda tasarıyla getirilen yeni hükümler, 2802 sayılı Yasa hükümleri olduğu gibi kaldığı sürece, hiçbir anlam taşımayacak, her durumda 2802 sayılı Yasa uygulanacak ve dolayısıyla Adalet Bakanlığı'nın mevzuattaki görevleri devam edecektir.

Yukarıda genel açıklamalarda da vurgulandığı üzere, Anayasa değişikliği karşısında, yargıç ve savcılarla ilgili olarak, 2461 sayılı HSYK Yasası, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Yasası ve yine 2992 sayılı Adalet Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Yasaların, bir paket olarak ele alınmaları ve aralarındaki uyum gözetilerek bu yasaların düzenlenmesi gerekmektedir. Aksi halde bu örnekte de görüldüğü gibi bir çok sorunlu duruma yol açılabilecektir.

- HSYK'nun görevleri ile ilgili olarak 9 uncu maddede yapılan açıklamalar bu madde yönünden de geçerlidir.

MADDE 5

Tasarının bu maddesinde HSYK'nun teşkilatı düzenlenmektedir.

- Tasarının bu maddesinde;

"Kurul'un, başkanlık, genel kurul, daireler ve hizmet birimlerinden oluştuğu; hizmet birimlerinin ise, genel sekreterlik ve teftiş kurulu başkanlığı olduğu"

açıkça ifade edilmiştir. Böylece Tasarının 5 inci maddesi ile "Kurul" sözcüğünün, HSYK'nu ve HSYK'nun tüm birimlerini kapsadığı ortaya konulmuştur.

Tasarının 1 inci maddesinde tanımlar yapılırken, Kurul sözcüğünün Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nu, başkan sözcüğünün HSYK başkanını, genel kurul sözcüğünün HSYK genel kurulunu, daire sözcüğünün HSYK'nun her bir dairesini, genel sekreterlik sözcüğünün HSYK genel sekreterliğini, teftiş kurulu sözcüğünün HSYK teftiş kurulunu ifade ettiği vurgulanmıştır.

Anayasa'nın 159 ncu maddesi incelenecek olursa;

Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu sözcüğü; maddenin 1 inci, 2 nci ve 9 uncu fıkralarında birer kez,

Kurul sözcüğü ise; 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı fıkralarda ikişer kez; 7 nci fıkrada dört kez; 8 inci, 9 uncu ve 10 uncu fıkralarda birer kez, 11 inci fıkrada altı kez; 12 nci fıkrada ise iki kez,

Daire sözcüğü; 2 nci fıkrada bir kez, 7 nci fıkrada üç kez, 9 uncu fıkrada bir kez ve 12 nci fıkrada iki kez,

geçmektedir.

Anayasa'nın Geçici 19 uncu maddesi 6 ncı fıkrasının a bendinde ise, "ilgili yasalarda değişiklik yapılmaya kadar, HSYK'nun "Kurul" şeklinde görev yapacağı" ifade edilmiştir.

Bu açıklamalar karşısında, Anayasa'da Kurul sözcüğü tasarıdaki HSYK Genel Kurulu ile eşdeğerdir. Yani Anayasa'daki Kurul sözcüğü, tasarıdaki genel kurulun eşitidir. Bu konuda anayasal yönden herhangi bir tartışma olmamalıdır. Bu nedenle, bu saptamayı aşabilmek için Tasarının 1 inci maddesinde kurul ve genel kurul kavramlarının farklı gösterilmeye çalışılması, Tasarının 5 inci maddesi ile de Kurul sözcüğünün kapsamının (genel kurulu aşacak biçimde) olabildiğince genişletilmesi ve Tasarının bu anlayışla düzenlenmesi, Anayasa'ya açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

Kurul sözcüğü tasarıda, Anayasa'daki "HSYK" kavramının eşiti olarak kullanılmaktadır. Oysa Tasarıdaki HSYK kavramı, Anayasa'daki HSYK kavramı ile, yine tasarıdaki Kurul sözcüğü, Anayasa'daki Kurul sözcüğü ile eş anlamlı olarak kullanılmalıdır. Aksi durumda karmakarışık bir tablo ortaya çıkmaktadır.

• Aykırılıklara kısa ve birkaç örnek verilecek olursa, Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 12 nci fıkrasında "Kurul'un ve dairelerin görevlerinin yasa ile düzenleneceği" ifade edilmektedir. Anayasa'da Kurul'un yani tasarıdaki ifadesiyle genel kurulun görevlerinin bir kısmı açıkça gösterilmiş, yine meslekten çıkarma cezasını Kurul'un (yani tasarıdaki anlamıyla genel kurulun) vereceği, Kurul'un (yani tasarıdaki karşılığı ile genel kurulun) meslekten çıkarma kararları dışındaki kararlarına karşı yargı yoluna başvurulamayacağı belirtilmiştir. Anayasa'da, tasarıdaki aksine genel kurul kavramı hiç kullanılmamış, bunun yerine Anayasa'da genel kurul değil hep Kurul sözcüğü kullanılmıştır.

Oysa Tasarının 5 inci maddesindeki kurul sözcüğünün kapsamı, Tasarının böyle yasalaşması durumunda, Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 10 ncu fıkrasında "Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz" yolundaki düzenleme nedeniyle, yargı yoluna kapatılan işlemler, düşünüldüğünden de fazla, olabildiğince artmaktadır. Çünkü Tasarının yargı yolunu düzenleyen 33 üncü maddesinde, sadece tasarıdaki anlamıyla genel kurul ve dairelerin işlemlerine yönelik düzenleme yapılmış, Tasarının 5 inci maddesiyle Kurul kavramı içinde kabul edilen başkanlık ve hizmet birimlerine yönelik herhangi bir düzenleme getirilmemiştir. Başkanlık ve hizmet birimleri işlemleri, bu durumda Tasarının 5 inci maddesine göre kurul kavramı içinde kaldıklarından, Anayasa'nın belirtilen maddesi uyarınca da, kurul kavramı içinde oldukları gözetildiğinde, bu birimlerin işlemlerine yargı yolu bu halde doğrudan Anayasa'nın 159 ncu maddesi uyarınca kapalı olduğundan, önceden yargı yolu açık olan (yani önceden Bakan'ın yaptığı şimdi ise Başkan'ın yapacağı işlemler gibi) bu alanlarda, söylenenin aksine Anayasa uyarınca yargı yolu kapanmaktadır.

Bir başka anlatımla, Anayasa'nın 159 uncu maddesindeki "kurul" sözcüğü, Anayasa'nın bu maddesi uyarınca dairelerin üzerindeki geniş katımlı birimi amaçlamaktadır. Anayasa'da genel

kurul kavramı yer almamaktadır. Tasarıda ise kurul sözcüğü kullanılmayıp, bu sözcüğün yerine Anayasa’da yer almayan genel kurul sözcüğüne yer verilmiştir. Tasarının 5 inci maddesinde HSYK’nın tüm birimleri, anayasal anlamının da ötesine geçilerek Kurul sözcüğü içinde gösterilmiştir. Açık, somut ve doğrudan uygulanır nitelikteki Anayasa’nın 159 uncu maddesinin 10 uncu maddesi görmezden gelinemeyeceğine ve bu Anayasa hükmü yürürlüğünü koruduğu, Kurul sözcüğü de yasada anılan içerikte gösterildiği sürece;

- Adalet Bakanı’nın Tasarının 5 inci maddesinde gösterilen başkan sıfatıyla yapacağı (6 ncı maddesinde sayılan) tüm işlemlere, örneğin “yargıç ve savcılar hakkında soruşturma açmama yolundaki işlemlerine” karşı yargı yolu kapatılmaktadır.
- HSYK müfettişleri tarafından düzenlenecek hal kağıtları için (Md 14/4-c), yargı yolu kapatılmaktadır. Çünkü bu işlemleri yapan teftiş kurulu, artık Tasarının 5 inci maddesine göre, bir hizmet birimi olarak Kurul kavramı içinde gösterilmektedir.
- Tasarının 45 inci maddesinde belirtilen ve hangi hallerde çıkartılacağı da yine Tasarının 13 üncü, 14 üncü ve 34 üncü maddelerinde gösterilen yönetmelik ve genelgelere (ayrıca 2802 sayılı Yasa’nın 118 inci maddesinde ifade edilen ilke kararlarına önceden olduğu gibi) karşı yargı yolu kapalı olacaktır. Çünkü bu işlemler taslağa göre Kurul tarafından yapılmaktadır.

Bu nedenlerle Kurul sözcüğü mevcut tasarıdaki genel kurulu ifade edecek biçimde, Anayasa’nın 159 uncu maddesine uygun biçimde tanımlanmalıdır. Mevcut tasarıdaki genel kurul sözcüğünün kullanılmasından ise, Anayasa gözetilerek vazgeçilmelidir.

• Anayasa’nın 159 uncu maddesinin 10 ncu fıkrası “*Kurul’un meslekten çıkarma cezasına ilişkin ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz*” derken, oldukça belirsiz yazılan bu maddenin;

- *Kurul’un tüm kararları yönünden mi,*
- *Yoksa sadece disiplin cezası niteliğindeki kararları yönünden mi,*
- *Ya da Kurul’un işlemleri, kararlar ve işlemler diye ikiye ayrılıp, sadece karar niteliğindeki işlemler yönünden mi,*

sonuç doğuracağı konusu da, ayrıca uygulamada tartışmaları beraberinde getirecek niteliktedir. Bu konu 33 üncü madde ile ilgili bölümde açıklanmıştır.

• Tasarının 5 inci maddesi;

“HSYK; kurul başkanlığı, kurul, itirazları inceleme kurulu ve üç daireden oluşur.

HSYK’nun yardımcı hizmet birimleri; genel sekreterlik, bilgi işlem başkanlığı ve teftiş kurulu başkanlığıdır.”

şeklinde yeniden yazılmalıdır. Böyle bir yazımla madde Anayasa’ya uygun yazılmış olacaktır. Bu durumda, kurulun görevleri Anayasa’da açıkça sayılmış olduğundan, sayılan bu görevler daireler tarafından değil, doğal olarak Kurul tarafından yerine getirilecektir. Anayasal düzenlemenin sonucu ve yansımaları, kaçınılmaz olarak bu şekildedir. Bunun ayrı bir yansımaları olarak ta, Anayasal düzenleme gereğince; Kurul’un başkanı, yönetimi ve temsili Adalet Bakanı’na aittir. Bakan, dairelerin toplantılarına katılamaz. Kurul başkanı olarak öngörüldüğü için, getirilen açık bir düzenleme uyarınca da dairelere başkanlık ta edemez(Md 159/3-7). Aksi halde yani Kurul sözcüğü ile HSYK amaçlanmış olsa idi, Başkan’ın çalışmalarına katılamayacağı dairelerin yönetimi görevine sahip olması gibi çelişkili bir durum söz konusu olacaktı. Yine Müsteşar HSYK’nun değil, HSYK’nun bir birimi olan Kurulun tabii üyesi olduğundan, Müsteşar da Bakan gibi dairelerin toplantılarına ve çalışmalarına katılamayacaktır(Md 159/3-7). *Bu arada, Anayasa’nın 159 ncu maddesinin 7 nci fıkrasında, “...Kurul, kendi üyeleri arasından daire başkanlarını... seçer” ifadesindeki kendi üyeleri kavramı, kuşkusuz (Tasarının 8 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında da belirtildiği üzere) daire*

üyelerini ifade etmektedir. Daire üyesi olmayan, ya da (Kurul'un Başkanı, Kurul'un tabii üyesi oldukları için) daire üyesi olmayan herhangi bir üyenin, o daireye başkan seçilebilmesi düşünülemez.

Bilgi İşlem Başkanlığı'nın maddeye eklenme gerekçesi 10 uncu maddede, İtirazları İnceleme Kurulu'nun maddeye eklenme gerekçesi de 33 üncü maddede açıklanmıştır.

MADDE 6

Bu maddede, HSYK'nun organı olarak öngörülen "başkanlık biriminin" görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

• Anayasa'nın 159 ncu maddesinin 3 üncü ve 7 nci fıkralarında, Kurul'un başkanı olarak Bakan gösterilmiş, Kurul'un yönetim ve temsilinin Başkan'a ait olması ve başkanın yetkilerinden bir kısmını başkanvekiline devredebileceği de öngörülmüştür. Bu bağlamda, Başkan'ın katılmadığı toplantılara "devredilebilecek yetki kapsamında görülmeyen" tasarıda başkanvekilinin Kurul'a başkanlık yapacağına öngörülmesi olumludur. Bu durum, önceki uygulamada Müsteşar'ın toplantılara katılmayarak HSYK'nu çalıştırmaması gibi sonuçların ortaya çıkmasını engelleyicidir. Ancak aynı bağlamda, Başkan'ın katılmadığı toplantıların gündeminin de, Kurul'a başkanlık etme konusunda olduğu gibi Tasarının 6 ncı maddesinin 4 üncü fıkrası dışında tutularak, bir yetki devrine gerek duyulmaksızın, başkanvekili hazırlayabilmelidir. Bu konuda gerek Tasarının bu maddesinde gerekse 29 uncu maddesinin 5 inci fıkrasında, 1981 ila 2010 yılları arasında yaşanan sorunların tekrar ortaya çıkmaması için açık düzenleme yapılması yararlı olacaktır.

• Tasarının 6 ncı maddesinin c bendinde;

"Hukuki veya fiili nedenlerle dairelerin toplanmasına engel sayıda üye eksikliği oluşursa diğer dairelerden üye görevlendirmek"

başkanvekilinin görevleri arasında sayılmıştır. Bu görevlendirmenin hangi kural çerçevesinde yapılacağı, Anayasa'nın 159 ncu maddesinin 12 nci fıkrası uyarınca, açıkça yasada gösterilmelidir. Üye eksikliği, üye kaynağına göre mi doldurulacaktır, bu konu açıkça düzenlenmelidir. Diğer dairelerden hangi sıraya göre üye eksikliğinin tamamlanacağı, açıkça yasada yer almalıdır. Başkanvekili bu konuda tek belirleyici olma konumundan çıkarılmalıdır.

• Tasarının bu maddesinin 2 nci fıkrası b ve c bentlerindeki, yine 3 ncü fıkrasının a bendindeki, 5 inci fıkrasındaki, 6 ncı fıkrasının a bendindeki genel kurul ibareleri, Anayasa'ya uygun biçimde, kurul olarak düzenlenmelidir.

MADDE 7

Tasarının bu maddesinde Kurul'un (genel kurulun) oluşum ve görevleri düzenlenmiştir.

• Tasarının 2 nci fıkrasının b bendinde;

"Kurul üyelerinin hangi dairede görev yapacaklarını belirlemek"

şeklinde düzenlemeye yer verilmiş ise de, Tasarının 8 inci maddesinin 2 nci fıkrasında, "hangi üyenin hangi dairede görev yapacağına kurul (genel kurul) tarafından seçimle karar verilir" denilmesi karşısında, kavram birliği yönünden bu bentteki "belirlemek" sözcüğü "seçim yoluyla belirlemek" şeklinde düzeltilmelidir.

Düzenleme böyle yapıldığı zaman, Müsteşar'ın da hangi dairede görev yapacağını Kurul tarafından belirleneceği gibi bir algı ortaya çıkmaktadır. Çünkü Tasarının 2 nci maddesinde Kurul üyesi kavramı, "seçimle gelen asıl üye" vurgusu yapılmadan, "HSYK'nun asıl üyeleri"

şeklinde tanımlanmıştır. Tasarının 8 inci maddesinde ise, Müsteşar doğrudan birinci daire üyesi olarak gösterilmiştir. Bu bend, tasarı ve Anayasa gözetilerek "*Kurul'un seçimle gelen asıl üyelerinin...*" şeklinde düzeltilmelidir.

• Bu seçimlerin hangi ölçütler çerçevesinde gerçekleştirileceği konusunda, Tasarının 9 uncu maddesindeki "kota ölçütü" tek başına belirleyici ve yeterli olmadığından, daha açık hükümler getirilmelidir.

• 2 nci fıkranın d bendi;

"Kurulun görevine giren, fakat Genel Kurul veya dairelerin görevleri arasında gösterilmeyen konularda karar merciini belirlemek."

şeklinde dir. Bu bentteki Kurul sözcüğü Anayasa'daki HSYK, genel kurul kavramı ise Anayasa'daki kurul sözcüğü ile eş anlamlıdır. Böyle bir durumla karşılığında, Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 8 inci ve 12 inci fıkralarındaki düzenlemeler gözetildiğinde, bu konunun Kurul değil daire tarafından incelenmesi ve hangi daire tarafından bakılacağına Kurul tarafından karar verilmesi, Anayasa'nın sistematığıne daha uygundur.

• 2 nci fıkranın e bendi;

"Dairelerden birine gelen ve olağan çalışmalar ile karşılanamayacak oranda artan işlerden bir kısmını diğer bir daireye vermek,"

şeklinde dir. Burada devir yönünden bir ölçüt getirilmelidir. Altından kalkılamayacak biçimde aşırı iş yüküyle karşılaşılması durumunda, "geçici bir süreye özgü olarak", sayı yönünden sonraki işler devredilmeli, bu konu açık kurala bağlanmalı, bu durumun dairenin "işten kaçınması" ya da Kurul'un "hukuku dolanarak dosyayı daireden alıp başka bir daireye vermesi" niteliğine dönüşmemesi gerekmektedir. Kurul'un kararı, tek başına yeterli görülmemelidir. Dairenin de teklifi koşulu aranmalı, böylece, daireye rağmen dairenin önündeki dosya, böyle bir gerekçe ile Kurul kararıyla bir başka daireye verilebilme gibi olasılık bertaraf edilmelidir. Böylece HSYK'nın etki altında kalmadan, bağımsızlık çerçevesinde görev yapması gerçek anlamda amaçlanmalı ve yaşama geçirilmesi sağlanmalıdır. Ancak her durumda devir koşulları açık yazılı kurallara bağlanmalıdır.

• 2 nci fıkranın f bendinde;

"Kurul üyeleri hakkındaki suç soruşturması ile disiplin soruşturma ve kovuşturma işlemlerini yürütmek ve bu konuda gerekli kararları vermek."

şeklinde düzenleme yer almaktadır. Bu düzenlemeye göre, Kurul üyesi tanımının yirmi iki asıl üyeyi kapsadığı gözetildiğinde, düzenleme tartışılabilir, düzenleme tartışılabilir. Bu nedenle hangi asıl üyeleri kapsamına aldığı ya da almadığı açıkça vurgulanmalıdır. Gerçek güvence, idari yargı yargıç ve savcılar ile Danıştay üyelerinin Danıştay Yasası'na, adli yargı yargıç ve cumhuriyet savcılar ile Yargıtay üyelerinin ve diğer seçilmiş asıl üyelerin ise bu konularda Yargıtay Yasası'na tabi tutulmalarıdır.

2802 sayılı Yasa'nın 98 inci maddesinde, Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan birinci sınıf yargıç ve savcılar, Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabi tutulmaları karşısında, bu durumun HSYK üyelerden esirgenmesi, hatta HSYK'nda yer alan yüksek yargıçların bile, Bakan ve Müsteşar'ın bulunduğu bir HSYK'na tabi tutulmak istenmesi yerinde değildir. Hatta Anayasal ilkelere açıkça aykırıdır. HSYK'na yüksek mahkeme tarafından seçilen bir yüksek yargıçın, bu seçim nedeniyle yüksek yargıçlık sıfatı ortadan kalkmadığı için, yüksek yargıçlıktan kaynaklanan güvencelerinin kısıtlanması asla düşünülemez. Bu yönüyle bile düzenleme açıkça Anayasa'ya aykırıdır.

- Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 8 inci fıkrasında açıkça sayılan görevlerin tamamı, Anayasal düzenleme gereğince HSYK'nun "Kurul" olarak yerine getireceği görevlerdir. Anayasa'nın bu fıkrasında ismen sekiz adet görev sayılmış, Tasarının bu maddesinde ise bu görevlerden sadece "*Bakanlığın, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak,*" hususuna 2 nci fıkranın g bendinde yer verilmiştir. Oysa Anayasa'nın 159 ncu maddesinin 8 inci fıkrasının tamamı Kurul (tasarıdaki adıyla genel kurul) görevleri içerisinde olduğundan, bu görevler "yasa" hükmü ile daireye verilemeyeceğinden, Tasarının bu maddesi gözden geçirilerek yeniden düzenlenmelidir.
- Kurul'un görevlerinin düzenlendiği bu maddede, ilke kararları konusundan söz edilmemiştir. Yasalarla verilen diğer görevleri yapmak ifadesine yer verilmiştir (Anayasa Md 159/8; Tasarı Md 7/2-1). 2802 sayılı Yasa, bu tasarıyla birlikte ele alınmadığından, 2802 sayılı Yasa'nın 118 inci maddesindeki ilke kararı uygulamasının sürdürülüp sürdürülemeyeceği hususu açık değildir.
- Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 12 nci fıkrasında, "*daire kararlarına itiraz edilebileceği*" belirtilmiştir. Kurul veya daire kararlarına karşı "*yeniden inceleme*" yoluna başvurulabileceği ya da diğer başvuru yollarının yasa ile düzenleneceği ifade edilmemiştir. Ancak Tasarının 33 ncu maddesi ile, daire ve Kurul kararları için yeniden inceleme yolunun öngörülmesi olumlu karşılanabilir. Bu nedenle Tasarının bu maddesine, Tasarının sistematiği de gözeticiler "*Kurul kararlarına karşı yapılacak yeniden inceleme başvurularını karara bağlamak*" şeklinde bir bent eklenmesi yararlı olacaktır.
- Tasarının bu maddesinin başlığı ile 1 inci ve 2 nci fıkralarında geçen genel kurul kavramları, Anayasa'daki kurul sözcüğünün yerine kullanılmıştır. Anayasa ile kavram birliği ve uyumu sağlanmalıdır.

MADDE 8

Tasarının bu maddesinde, dairelerin oluşumu, daire başkanlarının seçimi, dairelerin görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

- Anayasal düzenlemeye göre HSYK, Kurul ve daire olarak çalışacaktır. Müsteşar Kurul'un doğal üyesi olarak öngörülmüştür. Yine aynı paralelde olarak Bakan'ın, Kurul'un başkanı olduğu vurgulanmış, dairelerin çalışmalarına katılmayacağı, dairelere başkanlık yapamayacağı ifade edilmiştir. Bu nedenle Müsteşar da, dairelere katılmamalıdır. Tasarının 5 inci maddesi ile ilgili olarak yapılan açıklamalarda bu konuya da yer verilmiştir.
- Dairelere seçilen üyelerle ilgili olarak öngörülen kotalar, dairelerin görevleri ile uyumlu olarak belirlenmelidir.
- HSYK genel kurulu tarafından yapılacak olan dairelere üye seçimi işlemine (toplantısına), dairelere üye seçimine tabi olmayan kişiler (örneğin HSYK Başkanı yani Bakan ve Müsteşar) katılmamalıdır. Örneğin bu tasarı'nın 11 nci maddesinde, genel sekreter seçimi işlemine HSYK Başkanı'nın katılmayacağı açık olarak yer almıştır. Yasaya bu doğrultuda hüküm eklenmelidir.
- Tasarının bu maddesinin 2 nci, 3 üncü ve 5 inci fıkralarındaki genel kurul kavramı, Anayasa'daki Kurul sözcüğü ile eş anlamlıdır.

MADDE 9

Tasarının bu maddesinde dairelerin görevleri düzenlenmiştir.

• 1 inci fıkrada, birinci dairenin görevleri düzenlenirken, bu fıkranın a bendinin 1 inci, 2 nci ve 3 üncü alt bendine yer verilen “*atama ve nakletme, geçici yetki verme, kadro dağıtma*” konuları, Anayasa’nın 159 uncu maddesinin 8 inci fıkrası uyarınca, dairelerce bakılabilecek değil, Kurul’un görev alanındaki konular arasında kalmaktadır. Bu nedenle anılan konuların birinci dairenin görev alanından çıkartılarak, Tasarının 7 nci maddesinde düzenlenen Kurul’un (genel kurulun) görev alanı içinde gösterilmesi Anayasal bir gerekliliktir.

• 2 nci fıkrada, ikinci dairenin görevleri düzenlenmiştir. Bu fıkranın a, b ve c bentlerinde belirtilen konular, Anayasa’nın 159 uncu maddesinin 8 inci fıkrası uyarınca Kurul’un görevleri kapsamında kalan, dairelerin görevleri kapsamında olmayan konulardır. Bu maddenin gerekçesinde, adli ve disiplin soruşturmalarının nasıl sonuçlandırılacağı, soruşturma sonucunda nasıl karar verileceği ayrıntılı olarak düzenlenmiş olup, madde metninde yer almayan bu konulara gerekçe de değil, tasarıyla uyumlu olarak açıkça metin içerisinde yer verilmelidir.

• 3 ncü fıkrada ise, üçüncü dairenin görevleri düzenlenmektedir.

• Her üç fıkranın son bentlerindeki genel kurul kavramı, Anayasa’daki kurul sözcüğü ile eş anlamlıdır.

Madde, Anayasa’nın 159 ncu maddesinin 8 inci ve 12 nci fıkraları gözetilerek, bütünüyle yeniden düzenlenmelidir.

• Üçüncü dairenin görevleri düzenlenirken, denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma için izin işlemlerini yürütmek konusuna, Anayasa’daki düzenlemeden hareketle yer verilmiştir. Uygulamada tüm bu konular için, Bakan’dan (Başkan’dan) tek bir seferde olur alındığı ve müfettişlerin geniş ve keyfi bir yetki çerçevesinde hareket ettikleri bilinmektedir. Bu nedenle, tasarıda “*denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma*” kavramları açıkça tanımlanmalı, her biri için ayrı ayrı izin alınması gereği, yaşanan olaylardan hareketle, benzeri durumların tekrarlanmaması için açıkça vurgulanmalıdır.

• Kadro dağıtma görevi, Kurul’un görevi içinde kalmasına rağmen, düzenlemede daire görevleri arasında sayılmıştır. Anayasa’nın değişiklik öncesindeki metninde de bu konu HSYK görevleri arasında sayılmıştır. Adli ve idari yargıda yargıç ve savcı adaylığı alımı, yazılı yarışma sınavı ve mülakatları dahil adaylıkla ilgili tüm konular HSYK’nın görevleri arasına alınmalı, bu konudaki 2802 sayılı Yasa’nın 7 ila 12 nci maddelerinde gerekli değişiklik yapılmalıdır.

Mevcut düzenlemelere göre boş olan yargıç ve savcılık kadroları için Adalet Bakanlığı tarafından yapılan sınavlar ile alınan yargıç ve savcı adayları, adaylıkları döneminde 2802 sayılı Yasa’nın 7 nci maddesi uyarınca, 657 sayılı Yasa’nın “*genel idare hizmetleri sınıfına*” tabidirler. Anılan kişiler adaylıkları sonrasında mesleğe atandıklarında ise, 2802 sayılı Yasa hükümlerine tabidirler ve doğal olarak adaylık döneminde de işgal ettikleri yargıçlık ve savcılık kadrolarını kullanmaktadırlar.

Kadro dağıtmak konusu, her durumda HSYK’nun görevleri içindedir. Alınacak aday sayısı, boş olan yargıç ve savcı “kadroları” gözetilerek belirlenmektedir. Sonuçta bu adaylardan, boş olan yargıç ve savcı kadrolarına atama yapılmaktadır. Bu nedenle açılacak sınavların bir kadro kullanımı ve dağıtımı konusu olması nedeniyle, 2802 sayılı Yasa’nın 9 ncu maddesindeki “*Her yıl alınacak aday sayısının Adalet Bakanlığı’na belirleneceği*” yolundaki hüküm de mutlaka değiştirilmeli, bu görev de her durumda HSYK’na ait olmalıdır.

Adaylarla ilgili olarak Adalet Bakanlığı'nın tüm görevleri sona erdirilip, bu konuda Türkiye Adalet Akademisi yanında, HSYK'nun bir dairesi görevlendirilmelidir.

- Türkiye Adalet Akademisi bağımsız ve özerk olarak düşünülmeli ve düzenlenmeli, Akademi ile ilgili konularda Adalet Bakanlığa tanınan belirli görevler ve Adalet Bakanlığı ile söz konusu olan ilişki, Adalet Bakanlığı yerine HSYK ile olmalı, buna göre düzenlemeler yapılmalıdır.

MADDE 10

Tasarının bu maddesinde, genel sekreterliğin oluşumu düzenlenmiştir.

HSYK, Tasarının 1 inci, 3 üncü ve 44 üncü maddelerine göre, mahkemelerin bağımsızlığı ve yargıçlık güvencesi ilkelerine göre çalışan, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli bir kamu tüzel kişiliğidir.

- Kurul'un görev alanıyla ilgili hususlarda UYAP bilişim sisteminin kullanılmasını sağlamak ta, genel sekreterliğin görevleri arasında gösterilmiştir.

UYAP, Adalet Bakanlığı tarafından ülke geneli için kurulan ve işletilen, her türlü veri depolama ve depolanan veriye erişim yetkisi Adalet Bakanlığı'nda bulunan bir bilişim sistemidir. HSYK'nun tüm işlemlerinin UYAP bünyesinde gerçekleştirilmesi demek, HSYK'nun tüm işlemlerinin Adalet Bakanlığı tarafından izlenebilir olması anlamındadır. Buna HSYK'nda bulunan, açık ve gizli siciller de dahildir. Hatırlanacak olursa daha önce de, Adalet Bakanlığı yargı bağımsızlığını gözetmeden, kendi işletimindeki UYAP'ın, tüm mahkemeler ve savcılıklarca da kullanılmasını zorunlu kılmıştır. Tasarıyla, UYAP'ın yargı organları ve HSYK'nun kullanımı yönünden, sistemin işletilmesinin HSYK'na devredilmesi ve bunun için HSYK'nda ayrı bir "bilgi işlem başkanlığı da" kurulması gerekirken, aksine Bakanlığın işletiminde tutulan ve bu haliyle korunan UYAP, HSYK için de zorunlu kılınmıştır. Yapılan bu düzenleme Anayasa'ya aykırıdır.

- Genel sekreterliğin görevleri içerisine, yargıç ve savcılar hakkında düzenlenen hal kağıtları ve sicillerin resen ilgili yargıç ve savcılara tebliği hususu da eklenmelidir. Danıştay'ın son içtihatları gözetildiğinde, yargıç ve savcılar hakkında düzenlenen hal kağıtları ve siciller için, yargı yolu açıktır. Bu belgeler, talep eden yargıç ve savcılara gönderilmektedir. Anılan belgeler, HSYK işlemlerinde dayanılan, gözetilen belgelerdir. İHAM tarafından da kararlılıkla ifade edildiği üzere, insan haklarının ve bu bağlamda hak arama özgürlüğünün teorik ve hayali olarak tanınması değil, pratik ve etkin olarak sağlanması ve korunması önemlidir. Hak arama özgürlüğünün etkin kullanımı yönünden, bu belgelerin talebe gerek kalmaksızın yargıç ve savcılara tebliğ edilmesi gerektiği, tebliğ edilmeyen bu gibi belgelerin, HSYK tarafından yapılan işlemlerde gözetilmeyeceği hususu, yargıç güvencesini pekiştirmek yönünden, mutlaka taslağa konulmalıdır. Bu belgelere karşı, süresi içinde açılan davalar söz konusu olduğunda ise, açılan davalarda verilen kararlara göre hareket edilmelidir. Hal kağıtları konusu ayrıca 17 nci maddede açıklanmıştır.

- Genel sekreterlik, HSYK'na bağlı idari bir birimdir. HSYK, bir yargı organı olmayıp, mahkemelerin bağımsızlığı ve yargıç güvencesi ilkelerine göre çalışan idari bir organdır. HSYK Genel Sekreterliği'nin öngörülmesi ve bu birimde genel sekreter, genel sekreter yardımcıları ile tetkik hakimleri ve ayrıca büro personelinin söz konusu olması karşısında, bu kişilerin kişisel suçları, adli ve disiplin soruşturmalarının ne şekilde yapılacağı konusunda tasarıda açık bir hüküm getirilmemiştir. Böyle bir hüküm getirilmemesi, "Anayasa'nın 144 ncü maddesindeki "adalet hizmetlerinin denetimi... adalet müfettişlerince yapılır" hükmünden hareketle, HSYK

üzerinde adalet müfettişlerinin yetkisi tartışmasını gündeme getirebilecektir. Bu durum ise, Adalet Bakanlığı'nı HSYK üzerinde ayrıca bu yönden de etkin duruma getirebilecektir. Genel sekreterlik, bütünüyle Adalet Bakanlığının etkisi ve baskısı altında kalacaktır. Bu konuya 4 üncü maddedeki açıklamalar sırasında yer verilmiştir. Tasarıdaki en önemli eksikliklerden olan, genel sekreterlikte görev alanlarla ilgili soruşturmalar konusunda, mutlaka özel bir hüküm eklenmelidir.

HSYK, Adalet Bakanlığı'nın "ilgili" değil, Tasarının 3 ncü maddesine göre "ilişkili" olduğu bir kurumdur. Bu nedenle 2802 sayılı Yasa'nın 98 nci maddesindeki "Adalet Bakanlığı'nın ... ilgili kuruluşlarında çalışan... birinci sınıf yargıç ve savcılar hakkındaki adli ve disiplin soruşturmalarının Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabi olduğu" kuralının burada uygulanma durumu söz konusu değildir. Özel bir hüküm getirilmediği sürece, 2802 sayılı Yasa'daki hükümleri, bu kişiler hakkında işletilebilmek olanaklı değildir.

MADDE 11

Genel sekreter adaylarının belirlenmesi, Anayasa hükmü gözetilerek düzenlenmiştir.

- Genel sekreterlik için adaylık süreci öngörülmesi ve kimlerin nasıl ve hangi sürede aday olabileceği hususu, açıkça yasada yer almalıdır.
- Bu maddenin 3 üncü fıkrasına göre, genel sekretere yokluğunda kimin vekalet edeceğine, Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 1 inci, 10 uncu ve 12 inci maddeleri uyarınca Kurul karar vermelidir. Bu konu da Kurul'un görevlerine ilişkin olarak Tasarının 7 nci maddesine eklenmelidir.

MADDE 12

Tasarının 12 nci maddesinde HSYK'nda çalıştırılmak üzere genel sekreterliğe bağlı yeteri kadar tetkik hakimi bulunacağı, bu tetkik hakimlerinin ise, Kurul tarafından atanacağı ifade edilmektedir.

MADDE 13

Tasarının bu maddesinde, genel sekreterlik bünyesinde büroların da bulunacağı ifade edilmektedir.

- Büroların görev ve yetkileri ile diğer konuların yönetmelikle düzenleneceğinin ifade edilmesi, Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 12 nci fıkrasında ki, genel sekreterliğinin kuruluş ve görevlerinin yasa ile düzenleneceği yolundaki düzenlemeye aykırılık oluşturmaktadır.
- Bürolarda çalıştırılacak personelden naklen atanacaklar için, kendilerinin muvafakatları yeterli görülmeli, çalıştıkları Kurumların "uygun görmesi koşulu" aranmamalıdır.

MADDE 14

Maddede teftiş kurulu düzenlenmiştir.

- Maddenin 2 nci fıkrasında, "Teftiş Kurulunun, Üçüncü Daire Başkanı'nın gözetiminde görev yapacağı" belirtilmiştir. Bu düzenlemedeki "Üçüncü Daire Başkanı'nın" ibaresi, "Üçüncü Daire'nin" şeklinde değiştirilmelidir.

- Genel sekreterlikle ilgili olarak 10 uncu maddede ifade edildiği üzere, denetim raporlarının da teftiş kurulu tarafından mutlaka ve resen ilgili yargıç ve savcılara tebliğ edileceği hükmü taslağa konulmalıdır.
- Denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma konusunda, 9 uncu maddede ifade edildiği üzere, bu dört kavram da tasarıda açıkça tanımlanarak sınırları gösterilmeli, yargıç güvencesi yönünden, her bir işlem için ayrı ayrı izin alınması gereği açık kurala bağlanmalıdır.

Albayrak/Türkiye kararında İHAM, "kamu görevlilerine sağlanan hakların, yargıçlar yönünden asgari haklar olduğu" vurgusunu yapmıştır. Kamu görevlilerine ilişkin 4483 sayılı Yasa'da, kamu görevlileri için soruşturma izni verildikten sonra, kamu görevlisi aleyhine yeni bir suç iddiasının ortaya çıkması durumunda, bu yeni suç iddiası için de, yeni bir iznin şart olduğu açıkça belirtilmektedir. Oysa 12 Eylül döneminden kalan 2802 sayılı Yasa'nın 83 ncü maddesi hükmüne göre "denetim veya soruşturma sırasında öğrenilen ve gecikmesinde sakınca bulunan konularda yeni bir izin gerekmez" şeklindeki hüküm, 1982 yılından bugüne kadar, gecikmesinde sakınca olsun veya olmasın denetim sırasında ayrıca izin gerekmez biçiminde uygulanmaktadır. Bu durum denetim sırasında, müfettişlerin daha baskıncı hareket etmelerine neden olabilmektedir. Yine bir soruşturma var ise, o soruşturma ile ilgili olsun veya olmasın, o soruşturma uzatıldığı sürece, ortaya çıkan veya ortaya atılan konular için yeni bir izin gerekmez biçiminde yorumlanmaktadır. Uygulama da bu şekilde biçimlenmiştir. 2001 yılına kadar Anayasa'nın Geçici 15/son maddesi yürürlükte olduğu için, o dönemde Anayasa'ya aykırılık konusu irdelenmeden, kural böyle uygulanmış, içtihatlar da bu çerçevede oluşmuştur. 2001 sonrasında ise yine Anayasa'ya aykırılık konusuna girilmeden, bu sefer de kanıksanan uygulamadan ve önceki içtihatlardan hareketle 2001 den önceki uygulama olduğu gibi sürmektedir. Belirtilen nedenlerle, 2802 sayılı Yasa'nın 83 üncü maddesi, yargı bağımsızlığına açıkça aykırı olduğundan, Tasarının bu maddesinde öngörülen dört işlem için de ve ayrıca her bir konu (veya suçlama) için de mutlaka ayrı ayrı izin (olur) alınması gerektiği açıkça düzenleme konusu yapılmalıdır.

- Tasarının son fıkrasında:

"Teftiş Kurulu ve Kurul müfettişlerinin çalışma yöntemleri ile denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmaların yapılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir." hükmü yer almaktadır. Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 1 inci ve 12 nci fıkraları gözetilerek, bu konular mutlaka yasa ile düzenlenmelidir.

- HSYK Teftiş Kurulu'nda görev alanların, kişisel, adli ve disiplin soruşturmalarının nasıl yapılacağı ve hangi hükümlere tabi olacakları konusunda açık bir hüküm getirilmemiştir. Bu konuda, genel sekreterlikle ilgili olarak 10 uncu madde kapsamında yapılan açıklamalar, teftiş kurulu içinde geçerlidir.

MADDE 15

Teftiş kurulunda görev alanların atanma yöntemleri düzenlenmektedir.

- Tasarının bu maddesinin 2 nci fıkrasında, kurul müfettişliğinden adalet müfettişliğine, adalet müfettişliğinden ise kurul müfettişliğine ilgililerin muvafakatları alınarak atama yapılabileceğinin öngörülmüştür.

Kurul müfettişliğinden adalet müfettişliğine geçişle ilgili hüküm yönünden hukuksal yönden sorun yok ise de, bu konuda Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 11 inci fıkrası uyarınca doğrudan

Bakan tarafından yapılacak atama öncesinde, Kurul'un da bu geçişe olur vermesi koşulu aranmalıdır.

Adalet müfettişliğinden Kurul müfettişliğine geçişin öngörülmesi ise, bütünüyle yargı bağımsızlığına aykırıdır. Anayasa değişikliği sonrasında Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın diğer bakanlıklardaki teftiş kurulları gibi görülmesi gerekmektedir. Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı'nda çalışan kişilerin, daha önce yargıç veya savcı sıfatını taşımaları, böyle bir geçişi hiçbir biçimde haklı göstermez. Adalet müfettişlerinin, Kurul müfettişi olabilmesi durumunda, Adalet Bakanı'nın HSYK teftiş kurulu üzerindeki etkisi yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi aleyhine artmış olacaktır.

MADDE 16

Bu tasarı maddesinde, teftiş kurulu başkan ve başkan yardımcılarının görevleri düzenlenmektedir.

- Bu maddenin 1 inci fıkrasının c bendinde teftiş kurulu başkanına,
"Yokluğunda yerine vekâlet edecek Başkan yardımcısını, Başkan yardımcılarının da bulunmaması halinde vekâlet görevini yürütecek başmüfettişi belirlemek"
görevi de verilmiştir. Tasarının sistematığı gözetilerek bu görev Kurul'a ait olmalı, bu konu Kurul'un görevlerine ilişkin 7 nci maddede de eklenmelidir.

MADDE 17

Bu maddede, HSYK müfettişlerinin görev ve yetkileri düzenlenmektedir.

- Tasarının kurul müfettişleri ile ilgili bu maddesinin 2 nci fıkrası a bendinde, "denetim" ve "araştırma" sırasında da, lüzum görülen kişilerin yeminle dinlenebileceği, gerektiğinde istinabe yoluna başvurulabileceği yolunda kurul müfettişlerine tanınan yetki, yargı bağımsızlığına aykırıdır.
- İkinci fıkranın b bendinde, kurul müfettişlerinin, inceleme ve soruşturmalarda, bu yasa ile verilen yetkilere ek olarak CMY'na göre işlem yapabilecekleri, kendilerine ve Cumhuriyet savcılarına soruşturmanın yürütülmesiyle ilgili olarak tanınan tüm yetkileri kullanabilecekleri belirtilmiştir. Öncelikle, soruşturma aşamasına geçilmeden inceleme aşamasında savcı yetkisi dahi kullanabilmenin, hiçbir hukuksal açıklaması olamaz. Kurul müfettişi, soruşturma yapsa da, bir cumhuriyet savcısının tüm görevlerine sahip değildir ve de olmamalıdır. Aksinin kabulü yargı bağımsızlığı kuralı ile bağdaşmaz.

Daha önce 2802 sayılı Yasa'nın 88 nci ve 101 nci maddelerinden hareketle, Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin 98/ç maddesi ile adalet müfettişlerine, iletişimin dinlenmesi, kayda alınması gibi yöntemleri talep edebilme yetkisi tanınmıştır. Yargı bağımsızlığı gereğince, yargıç ve savcılar aleyhine olarak açıkça başvurulabileceği yasa da öngörülmeden bu yöntemlere, kıyas hükümlerinden hareketle başvurulamayacağı, aksi durumun yargı bağımsızlığını kısıtlamak sonucunu doğuracağı, CMY'nda öngörülen yeni kanıt toplama yöntemlerinin, üstelik bu yeni CMY döneminde, 2802 sayılı yasa'nın 88 inci maddesi değiştirilmesine rağmen, bu yeni hükümlerin 2802 sayılı Yasa'nın 88 inci maddesine de eklenmediği, bu nedenle müfettişlerin talebiyle, ya da müfettişlerin savcıdan talebi üzerine mahkemelerden bu yolda karar alınamayacağı, Danıştay 5 nci Dairesi ve Danıştay İDDK kararında ifade edilerek, söz konusu yönetmelik hükmünün yürütmesi durdurulmuştur.

Şimdi, adalet müfettişlerinin başvuramayacakları bu yol, Kurul müfettişlerine açılmak istenmektedir. Danıştay kararları dolanılmaktadır. Yargı bağımsızlığı görmezden gelinmektedir. Ayrıca kurul müfettişlerine soruşturmanın yürütülmesiyle ilgili olarak, cumhuriyet savcısı yetkisi tanınması, müfettişler, yargıç ve savcı da olsalar, HSYK'na bağlı olarak ta çalışsalar, sonuçta hukuk devleti kurallarına aykırıdır. İHAM'nin Albayrak/Türkiye kararında, "*kamu görevlilerine sağlanan hakların, yargıçlar yönünden asgari haklar olduğu*" vurgusu yapılmıştır. Kamu görevlileri için, ilgili kurum müfettişlerinin sahip olmadığı bir yetki, yargı ve de bağımsızlığı gözetilmeden, Kurul müfettişlerine tanınmaktadır. Müfettişlerin, soruşturma yapabilmeleri bu sonucu değiştirmez. Çünkü bir soruşturmada, yargıç ve savcılar için yasalarda öngörülen her türlü tedbire her durumda başvurulabilmesi, tartışmasız biçimde yargı bağımsızlığına ve yargıç güvencesine aykırıdır.

- Üçüncü fıkrada, (*Tasarımın bu maddesinin 2 nci fıkrası a bendi de ayrıca gözetilerek*) yasal sistematik yönünden, "araştırma" konusuna da yer verilmelidir.
- Dördüncü fıkradaki tavsiye ve telkin yasağı, sadece denetim için değil, araştırma, inceleme ve soruşturmayı da içerecek biçimde düzenlenmelidir.
- Beşinci fıkrada, kurul müfettişlerinin denetim sırasında "*incelenen belgelere ve gözlemlerine göre*" yeterli kanaat sahibi oldukları yargıç ve savcılar hakkında hal kağıtları düzenleyecekleri öngörülmüştür. Bu hüküm 2802 sayılı Yasa'nın 24 ncü maddesinden alınmıştır. Müfettişlerin hangi güvencede görev yaptıkları konusu, bu şekilde hal kağıdı düzenlemelerini haklı göstermez. Hele de gözleme dayalı olarak! Hal kağıdı konusu, geçmişten beri uygulanmakta ise de, Anayasal dayanağı bulunmamaktadır, yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesine de aykırıdır.
- 2802 sayılı Yasa, bu yasa ile birlikte ele alınmadığı için, kurul müfettişleri mali yönden adalet müfettişlerinin gerisinde bırakılmış, 2802 sayılı Yasa'da adalet müfettişlerine tanınan mali haklar, kurul müfettişlerine de tanınmamıştır. Bu bağlamda, 2802 sayılı Yasa'nın 106 ncı maddesinin 4 üncü fıkrasında "*Adalet müfettişlerine, 103 ncü maddeye göre ödenmekte olan brüt aylık tutarlarının % 5 oranında ek ödemede bulunulur*" maddesi veya benzeri bir hüküm kurul müfettişleri için öngörülmemiştir.

MADDE 18

HSYK üyelerinin seçiminin düzenlendiği bu maddede, Anayasa hükmünün tekrarı ile yetinilmiştir.

- Cumhurbaşkanı'na yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında en az on beş yıldan beri görev yapan öğretim üyeleri ile meslekte fiilen onbeş yılını doldurmuş avukatlar arasından dört asıl üye seçme yetkisi tanınmış olup, burada tanınan yetki kapsamında, Anayasa ile amaçlanan serbest avukatlar mıdır? Kamu kurumlarında avukatlık kadrolarında çalışmakta olanlar da bu kapsamda mıdır? Kamu kurumlarında avukatlık kadrolarında çalışanlar için baroya kayıtlı olma koşulu aranmadığından, meslekte fiilen on beş yılını doldurmuş olma koşulu ile "*baroya en az on beş yıldan beri kayıtlı olmak ve fiilen mesleği yapmak mı*" kastedilmektedir? Bu soruların yanıtı, yasa maddesinde yer almamıştır.
- Anayasadaki düzenlemeden hareketle, adli ve idari yargıdan yapılacak seçimlerde, birinci sınıf olup, "*birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş olmak*" koşulu aranmıştır. Birinci sınıf ayrılma niteliklerinin yitirilmemiş olması koşulu, Anayasa Mahkemesinin oluşumu ile ilgili 5982 sayılı Yasa ile değişik Anayasa'nın 146 ncı maddesinin 3 ncü maddesinde ise aranmamıştır.

Birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş olmak ile amaçlananın ne olduğu açıkça maddede yer almalıdır. HSYK'nun 23.01.2006 tarih ve 1 sayılı kararı gözetildiğinde, bu kararın 7 nci maddesinde;

"Meslekten çıkarmayı, yer değiştirmeyi veya yükselmeden geri bırakılmayı gerektiren bir eylem nedeniyle disiplin yönünden soruşturma altında bulunmamak"

birinci sınıfa ayrılma niteliklerinin yitirilmesi nedenleri arasında sayılmıştır. Öngörülen sistemde, Kurul müfettişleri ve adalet müfettişlerinin mevcut olması, adalet müfettişleri için izin Bakan, Kurul müfettişleri için ise ilgili dairenin teklifi üzerine Başkan(Bakan) tarafından verilecek olması karşısında, aday olmayı düşünen herkes, bu yolla göstermelik te olsa Bakan veya Başkan tarafından açılacak bir soruşturma ile adaylık niteliğinin kaybedildiği gibi bir tartışmanın içine çekilebilecektir. Bu nedenle, yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi ilkeleri de gözetilerek, anılan kavramla burada adli veya disiplin yönünden *"hangi kesinleşmiş cezaların amaçlandığı"* ve *"bu niteliğinin hangi sürece kadar"* arandığı açıkça ortaya konulmalıdır.

Tasarının 28 nci maddesinin 1 inci fıkrasının b bendi hükmü de gözetildiğinde, HSYK'na seçilmiş bir üye hakkında, seçildikten sonra böyle bir soruşturmanın açılması bile, HSYK üyeliğinin düşme nedeni olarak öngörüldüğünden, bu durum da, HSYK'nda çoğunluğun ya da Başkan'ın etkisi altına girmeyen her üye için, bu hükümler olası bir baskı unsuru olarak kullanılabilir.

• Herkesin aynı seçimde bir kez seçilme şansının olabilmesi ve de bir oy kullanabilmesi genel kuralından hareketle, Türkiye Adalet Akademisi'nde yer alan kişilerin, adli ve idari yargıdan yapılacak seçimlerde diğer koşulları taşımaları halinde oy kullanabilmelerinin olanaklı olup olmadığı, ayrıca Akademi'nin genel kurulunda yer alan kişilerin buradan seçilme hakları söz konusu olduğundan, Cumhurbaşkanınca, Yargıtay ve Danıştay'ca veya adli ve idari yargı yargıç ve savcılarınca seçilmelerinin olanaklı olup olmadığı da yasa da ayrıca düzenleme konusu edilmelidir.

• Adli ve idari yargıdan seçilecek birinci sınıf yargıç ve savcılar kapsamına, meslekten sayılan yani idari görevde çalışan yargıç ve savcılar da, Tasarının bu maddesinde yapılan düzenleme ile dahil edilmişlerdir. Konu yukarıda 2 nci madde ile ilgili açıklamalar yapılırken irdelenmiştir. Anayasakoyucunun olanaklı kılmadığı bu durum, Anayasa'ya aykırı olarak yasa ile kapsam içine sokulmamalıdır.

MADDE 19

Tasarının bu maddesinde, HSYK seçimlerinin zamanı ve esasları düzenlenmiştir.

• Tasarı maddesinde, HSYK seçimlerinin her dönemde "bir defada" yapılacağı ifade edilmiştir. Tasarının 27 nci maddesinde ise, üyeliklerde boşalması halinde, boşalma üzerine nasıl hareket edileceği hüküm altına alınmaktadır.

Anayasa'nın 159 ncu maddesinin 4 üncü fıkrasında, Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyeliklerde boşalma olması durumunda yeniden seçim yapılacağı, diğer üyeliklerde boşalma olursa yedek üyenin asıl üyenin yerine geçeceği belirtilmektedir. Tasarının 27 nci maddesi de bu yönüyle Anayasa'ya uygun kaleme alınmıştır.

Anayasa'da, Cumhurbaşkanı kontenjanı dışında kalan ve seçimle gelen üyeliklerdeki boşalma nedeniyle, yedek üyelerle tamamlama sonrasında bile, Kurul(genel kurul) toplanamaz duruma gelirse, bu durumda seçime gidileceği öngörülmektedir. Ancak bu halde, Cumhurbaşkanı

kontenjanı dışında kalan üyelükler için seçime gidileceği, Tasarının 27 nci maddesinin 2 nci fıkrasında öngörülmüştür.

Tasarının tartışmalı da olsa 27 nci maddesinin 2 nci fıkrası korunacak ise, Tasarının bütünlüğü ve sistematığı gözetilerek Tasarının bu maddesine, "27 nci madde hükümleri saklıdır" şeklinde hüküm konulmalıdır. Bu konu hakkında 27 nci madde ile ilgili bölümde açıklama yapılmıştır.

MADDE 20

Tasarının bu maddesinde Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi'nce yapılacak seçimler konusu düzenlenmiştir.

- Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulu'nda yer alan Yargıtay ve Danıştay üyeleri, hem Akademi'den hem de Yargıtay veya Danıştay'dan aday olabilecekler midir?

Tasarının 18 inci maddesinde yapılan açıklamalarda da vurgulandığı üzere, bu konu yasa da açıkça ortaya konulmalıdır. Bir dönemde, bir defada yapılacağı söylenen, seçim yasaları uyarınca da herkesin tek oy kullanabileceği, tek aday olabileceği bir seçim de, Akademi ile ilgili olarak yaşanabilecek tartışmalar, yasaya konulacak hükümlerle giderilmelidir.

MADDE 21

Tasarının bu maddesinde, adli ve idari yargı yargıç ve savcılarının seçme ve seçilme hakkı düzenlenmiştir.

- HSYK'nun tabii üyesi olan Adalet Bakanlığı Müsteşarı'nın, bu tabii üyelik durumu gözetilerek yapılacak seçimde oy kullanma hakkının olmadığı belirtilmelidir. Bu durum, Anayasa'nın 140 nci maddesinin son fıkrasına aykırılık oluşturmamaktadır.
- Yargı organları dışındaki idari görevlerde çalışanların, meslekten sayılanlar kapsamında olması, Anayasa'nın 159 ncu maddesinin 3 üncü maddesinde ise "meslekten sayılanlara" yönelik vurgu yapılmaması nedeniyle, "meslekte olmayan", ancak "meslekten sayılanların" bu seçimlerde oy kullanamayacakları maddede yer almalıdır. Konu aday olacaklar yönünden Tasarının 2 nci maddesine ilişkin açıklamalar sırasında irdelenmiştir. Bu düşünce, Anayasal düzenlemeye uygundur.
- 18 inci madde ile ilgili olarak yapılan açıklamalarda yer verildiği üzere, seçim yönünden "birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş olmak" cümlesinin içi doldurulmalı, ne anlama geldiği açıkça ortaya konulmalıdır.

MADDE 22

Tasarının bu maddesinde, HSYK seçimlerinin yönetimi ve denetimi düzenlenmektedir.

- İl Seçim Kurulu'nda yer alan yargıçlardan HSYK seçimlerine aday olanlar söz konusu ise, bu yargıçların İl Seçim Kuruluna katılmayacakları açıkça yasada düzenlenmelidir. Ayrıca İl Seçim Kurulu'nda yer alan yargıçlarla belirli derecede, kan veya sıhri hısımlığı bulunanların aday olması durumunda, yine İl Seçim Kurulu'nun nasıl oluşacağına, açıkça bu yasada yer verilmelidir.
- Her sandıkta gözlemci bulundurulabilme yolunda etkin hükümler getirilmelidir. Sivil örgütlere de bu hak tanınmalıdır. Bir tarafta propaganda yasağı korunurken, öte yandan seksenbir ilde gözlemci bulundurulabilme yolundaki ön çalışma bile, uygulamada bu kapsama sokulabilecektir.

MADDE 23

Tasarının bu maddesinde, seçmen listeleri konusu düzenlenmektedir.

- Adalet Bakanlığı teşkilatlarında görev yapanlar ile (Adalet Bakanlığı'nın görevlendirmesi ile) yurt dışında bulunan yargıç ve savcıların, Tasarının 21 nci maddesinde yapılan açıklamalar uyarınca, metinden çıkarılması gerekmektedir.

MADDE 24

Tasarının bu maddesinde, adaylık için başvuru, aday listelerinin belirlenmesi ve seçimin yapılacağı tarih düzenlenmektedir.

- Adaylık için başvuru konusunda sadece "dilekçe koşulu" aranmalıdır. Böylece dilekçe dışında "nüfus kaydı, adli sicil ve arşiv kaydı gibi" bir başka evrakın istenmesinin önüne geçilmelidir. Resim ve özgeçmiş isteğe bağlı tutulmalıdır. Tasarının 25 inci maddesi de bunu gerektirmektedir.

MADDE 25

Tasarının bu maddesinde, seçimlerde propaganda yasağı konusu düzenlenmektedir.

- Anayasa'nın geçici 19 uncu maddesinde yer alan ve 159 uncu maddesinde yer verilmeyen hüküm, bu maddeye taşınmıştır.

Mesleğe yeni başlayanlar yaş nedeniyle emeklilik sınırında bulunan tüm yargıç ve savcıların oy kullanacağı ve aday olma yeterliliğinde bulunan ve aday olan kişileri oy kullanacak olan herkesin tanıma olanağının bulunmadığı bu seçimlerde, adaylar için propaganda yasağının öngörülmesi, ne mesleğin gerekleri yönünden, ne de demokratik toplum gerekleri yönünden açıklanamaz.

Adayların kendilerini tanıtımı, internet sitesinde yayınlanacak özgeçmişe, elektronik posta, mesaj veya kapalı yer toplantısına hapsedilemez. Bu sistemde adaylar kendilerini tanıtmak değil, seçmenler adayları tanımak durumunda bırakılmaktadır. Adaylara belli süre ve ölçüler gözetilerek, kendilerini tanıtmaya olanağı sağlanmalıdır. Yargıç ve savcı meslek örgütleri yönünden de, propaganda serbestisine açıkça olanak sağlanmalıdır. Ayrıca YSK'nun özgeçmişlerin içeriğini denetleme yetkisi olmamalıdır. Özgeçmişlerin içeriğini denetleme yetkisi, vereceği oy yönünden seçmene aittir.

Yüksek mahkemelerin yasalarında propaganda yasağının öngörülmesinin amacı, yüksek mahkemelerde görev yapan herkesin birbirini tanıması ve bu durum karşısında propaganda yoluyla eşit rekabet ortamının ortadan kaldırılmamasıdır. Oysa adli ve idari yargıda yapılacak seçimler için aynı şeyi söyleyebilmek olanaksızdır.

MADDE 26

Maddede, adaylıktan çekilme veya seçilme yeterliliğinin kaybedilmesi hali düzenlenmektedir.

- Kesin aday listelerinin açıklanmasından sonra, adaylıktan çekilen veya seçilme yeterliliğini kaybedenler söz konusu olur ise, listelerde değişiklik yapılmayacağı, durumun YSK'nun internet sitesinden duyurulacağı belirtilmiştir. Herkesin YSK'nun internet sitesini takip mecburiyetinde kalmaması için, il seçim kurullarına da bu durumun bildirileceği metinde ifade edilmelidir. İl

seçim kurulları da, YSK'nun "resmi yazısını ekleyerek" sandık başkanlarını bilgilendirme ile yetinmelidir.

• Tasarıda "*adayıktan çekilme*" seçim sonuçlarının "*kesinleşmesine*" kadar olanaklı kılınmıştır ki, bu düzenleme uygun değildir. Adayıktan çekilme, oy verme gününden önce olanaklı kılınmalıdır. Oy verme günü ve sonrasındaki seçimlerin kesinleşme süreci sonuna kadar, adayıktan çekilmenin geçerli kabul edilmesi, uygulamada bir çok sorunu da beraberinde getirecektir.

MADDE 27

Üyelikte boşalma olması durumunda, boşalmanın nasıl tamamlanacağı düzenlenmiştir.

• Cumhurbaşkanı kontenjanı dışından seçilen diğer üyeliklerde boşalma olması durumunda, Anayasa'da ve tasarıda, "*kalan sürenin asıl üyenin yedeği tarafından tamamlanacağı*" ifade edilmiştir. Bu yolla yedek üyelikten asıl üyeliğe geçen üyenin de üyeliğinin sona ermesi durumunda ise, varsa bu asıl üyenin geldiği kaynaktaki diğer yedek üye, kalan süreyi tamamlayacaktır. Başka yedek üye yoksa, bu durumda bu üyelik boş kalacaktır.

• Cumhurbaşkanı kontenjanı dışından seçilen üyeliklerde ortaya çıkacak boşalmalar sonrasında, sonuçta bu şekildeki boşlukların, Kurul'un toplanma yetersayısının oluşmasını engelleyecek sayıya varması durumunda ise, Anayasa'da öngörülmeden bu hal için yasa taslağı maddesine bir ekleme yapılmıştır. Bu durumda, tasarı maddenin ikinci fıkrası uyarınca, (*Cumhurbaşkanı kontenjanı dışından seçilen*) boşalan asıl ve yedek üyeler için tamamlama seçimine gidileceği öngörülmüştür. Anayasa'da ise açıklandığı üzere böyle bir tamamlama seçiminden söz edilmemiştir.

Bu son olasılık durumunda, "*bir dönemde seçimin bir defada yapılacağı ilkesinden*" hareketle, tamamlama seçimi değil, Cumhurbaşkanı'nın seçtiği üyeler de dahil olmak üzere, tüm HSYK asıl ve yedek üyelikleri için seçime gidilmelidir.

• Tasarının 40 ncı maddesinde kurul üyelerinin bakamayacağı işler gösterilmiştir. Örneğin tank olarak dinlendikleri konulara, Kurul üyelerin bakamayacağı ve bu toplantılara katılamayacakları 40 ncı maddede ifade edilmiştir. Bu durum, üyelikte boşalma hükümlerine tabi olmadığından ve yedek üyeler, bu halde devreye girmediğinden, örneğin aynı konuda sekiz HSYK üyesi tank olarak dinlenir ise, bu durumda HSYK nasıl çalışacaktır? Bu sorunun yanıtı bu maddede de, 40 ncı maddede de yer almamaktadır.

MADDE 28

Bu maddede, HSYK'nun başkan dışındaki asıl üyeleri ve yedek üyelerinin, üyeliklerinin sona ermesi düzenlenmiştir.

• 1 inci fıkranın a bendi üçüncü alt bendinde yer alan "*altmışbeş yaşın doldurulması*" ifadesi, 2802 sayılı Yasa'nın 53 üncü maddesinin e ve f bentleri gözetilerek, "*istem, yaş haddi veya malullük nedenlerinden biriyle emekliye ayrılmaları ile ölüm hali*" olarak düzenlenmelidir.

• Tasarının 1 inci fıkrasının b bendinde;

"Kurul üyesi olabilme şartlarından herhangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya Kurul üyeliği sırasında bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi halinde Genel Kurulun üye tamsayısının her halde salt çoğunluğunun, bu durumu tespit eden kararıyla,"

üyeliğin son bulacağı düzenlenmiştir. Yukarıda 18 inci ve 21 inci maddelerde yapılan açıklamalar, bu bendin uygulaması yönünden de geçerlidir. O nedenle "*birinci sınıfa ayrılmaya niteliğinin kaybedilmesi*" ifadesi, mutlaka anılan maddelerdeki açıklamalar da gözetilerek, seçilmeden önce kesinleşmiş bir cezayı içerir biçimde, bu yasa yönünden getirilecek bir düzenleme ile ortaya konulmalıdır. Aksi halde, üyeler soruşturma baskısı altında ve bu yolla üyeliklerinin sona ermesi baskısı altında tutulabileceklerdir. Tüm bunların aksine maddede düzenleme yapılması, Kurul üyelerinin çoğunluk baskısı altında çalışmaya zorlanacağı anlamını taşımaktadır.

- Maddenin 3 ncü fıkrasında, adli ve idari yarıdan seçilenlerin, HSYK üyelikleri sonrasında atanacakları yerler düzenlenmiş olup, bu maddede atanabilecek yerler konusu, "*talepleri halinde önceki görevlerine*", *aksi halde mühtesepleri gözetilerek tercih ettikleri İl'e atamaları yapılır*" şeklinde düzenlenmiştir. Madde kapsamında, HSYK'nda görev süresi sona eren, süresi dolmadan bu görevden çekilen veya disiplin soruşturması sonucunda verilen karar nedeniyle HSYK üyeliği sona erenlerin gireceği biçimde, uygulamada tartışma yaşanmaması için Kurul üyeliği "sona erenler" değil, "herhangi bir nedenle sona erenler" ifadesi açıkça yer almalıdır.

- Yüksek mahkeme üyeliğinden seçilenlerin, kadroları ile ilişkisi kesilmemelidir. Bu düzenleme yanlışır. Kadroları ile ilişkisi kesilme kuralından hareketle, yüksek mahkeme üyeliğinden gelenler, bu yasadaki soruşturma kurallarına tabi tutulmuşlardır. Ancak bu durumda Tasarının 34 ncü maddesinin 3 üncü fıkrası ile bu Tasarının 28 inci maddesinin 4 üncü fıkrası arasında da çelişkiler ortaya çıkacaktır. HSYK'na seçilen yüksek mahkeme üyelerinin yerine, kadroları ile ilişkileri kesileceği için, HSYK tarafından seçim yapılacaktır. Yüksek mahkeme üyeleri, HSYK üyelikleri sona erince, boş kadro koşulu aranmaksızın kurumlarına dönebileceklerdir. Soruşturma yöntemlerini dolanabilmek, Yargıtay ve Danıştay Yasası'ndaki hükümleri bertaraf edebilmek için getirilen bu düzenleme yerinde değildir.

- Yine maddenin 3 üncü fıkrasında diğerk kamu görevlerinden seçilenler içinde, talepleri halinde önceki görevlerine atanacakları, aksi halde kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve atanacakları hükmüne yer verilmelidir.

- Maddenin 4 ncü fıkrasındaki;

"Kurul üyelerinin kurulda geçirdikleri süreler, tabi oldukları yasa hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir"

hüküm, ayrıca 3 ncü fıkrada yer alan hükümle, Tasarının 34 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasındaki "*HSYK'na asıl üye seçilmeleri nedeniyle buldukları kadro ile ilişkisi kesilmesi*" konusundaki düzenlemeye yöneltilecek eleştirilerin giderildiği izlenimi yaratılmak istenilmiştir. Yukarıda açıklandığı üzere, Tasarının 34 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası, yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi ilkeleri ile bağdaşmadığı gibi, soruşturma yöntemleri gibi konularda üyelerin daha güvenceli oldukları Yargıtay Yasası, Danıştay Yasası gibi tabi oldukları özel yasa hükümlerinin uygulanırılığı da 34 üncü maddeden hareketle bertaraf edilerek, bu tasarıdaki daha güvencesiz bir sisteme tabi olmaları olanaklı kılınmaktadır.

MADDE 29

Tasarının bu maddesinde, Anayasa'daki anlamıyla Kurul'un tasarıdaki anlamıyla genel kurulun toplantı ve karar yetersayısı düzenlenmiştir.

- Maddede, olağanüstü toplantı için üye tamsayısının salt çoğunluğunca yapılacak çağrı koşulunun öngörülmesi, olağanüstü toplantı yapılmasını neredeyse olanaksız kılacaktır. Çağrı için öngörülen sayı, aynı zamanda toplantıda karar almak için yeterli olan karar yeter

sayısıdır. Olağanüstü toplantı çağrısı için, "seçilmiş en az beş üyenin vereceği önerge" koşulunun aranması, bu kurumu daha işlevsel kılacaktır.

• Gündem hazırlama görevi, sadece Başkan'a ait olmamalıdır. HSYK'nın Anayasa'nın 159 ncu maddesinin 1 inci fıkrasında belirtildiği gibi, mahkemelerin bağımsızlığı esasına göre çalışabilmesi, yine Tasarının 6 ncı maddesi ile ilgili olarak yapılan açıklamalar da gözetildiğinde, Başkan'ın katılmadığı toplantılarda gündem, yetki devrine gerek kalmaksızın başkanvekili tarafından yapılabilir. Aksi durumda, önceki dönemde HSYK içinde Müsteşar'ın edindiği adeta "altın oy" pozisyonu, şimdi Bakan yönünden ortaya çıkacaktır. Yine gündem konusunda, Anayasa değişikliği öncesi ve sonrasında Adalet Bakanı'na tanına yetki konusunda, pratikte bir değişiklik ortaya çıkmamış olacaktır.

• Gündeme madde eklenmesi, çok sıkı koşullara bağlanmış olup, neredeyse bu yol işleme kılınmıştır. Gündeme madde eklenmesi, "işin ivedi veya süreli oluşuna veya önemine göre" gibi koşullar aranmadan olanaklı kılınmalıdır. Gündeme madde eklenmesi konusu kurul kararıyla değil, verilen önerge ile gerçekleşmelidir. Tasarıda, gündeme alınma için öngörülen karar yetersayısı aynı zamanda, konunun görüşülüp oylanacağı toplantıdaki karar yetersayıdır. Bu durum, kurulda kabul edilmeyecek hiçbir konunun tartışılmasını bile engelleyicidir. Bu nedenle "seçilmiş en az beş üyenin oyu" koşulu aranmalı, bu yolla yapılan önerinin gündeme alınması için ayrıca kurul kararı aranmamalıdır. Şeffaflık için, konuların HSYK önüne getirilmesini zorlaştıran değil, kolaylaştıran düzenlemelere yer verilmelidir.

• Tasarıda, "her yılın ocak ayında, başkanın daveti üzerine, yıllık olağan toplantı günlerinin belirleneceği" ifade edilmiştir. Ocak ayı ifadesi belirsizliği içermektedir. Verimli bir çalışma dönemi ile izleyen bir yıla başlayabilmek için, anılan ifade "her yılın Aralık ayı içerisinde, izleyen yılın olağan toplantı günlerinin belirleneceği" biçiminde düzenlenmelidir.

MADDE 30

Bu maddede, daireler için toplantı ve karar yetersayıları düzenlenmiştir.

• Olağanüstü toplantı ve ayrıca gündeme madde eklenmesi konusu, Kurul ile ilgili maddede olduğu gibi çok sıkı koşullara bağlanmıştır. Bu hükümler göre dairelerin, mahkemelerin bağımsızlığı esasına göre değil, daire başkanının iradesine göre çalışabilmesi gibi bir tablo ile karşı karşıya kalmaktadır.

• Olağanüstü toplantı için, daire üye tamsayısının salt çoğunluğu yerine, "dairenin en az iki üyesinin oyu" koşulu aranmalıdır. Salt çoğunluk zaten karar yetersayıdır.

• Yine gündeme değişiklik yapılması veya gündeme madde eklenmesi, "dairenin en az iki üyesinin oyu" önergesi ile olanaklı olmalı, konunun görüşülebilmesi için, daire kararı aranmamalıdır. 29 uncu madde için yapılan açıklamalar, bu konu için de geçerlidir.

• İzleyen yılın toplantılarının belirlenmesi konusunda da 29 ncu maddede yapılan açıklama çerçevesinde düzenleme yapılmalıdır.

MADDE 31

Kurul ve daire kararları ile ilgili oylama konusu düzenlenmiştir.

MADDE 32

Maddede, kurul ve daire kararları ile tutanakları düzenleme konusu edilmiştir.

• Kurul ve daire kararlarının, kişisel verilerin korunması kaydıyla HSYK'nun internet sitesinde yayımlanacağı düzenlenmiştir. Bu hüküm, özellikle yargı etiği ve mesleki kuralların oluşması ve izlenmesi, kurumsal hafızanın sağlanması yönünden olumludur.

• Maddeye, HSYK'nun hizmet birimleri olarak öngörülen teftiş kurulu başkanlığı tarafından düzenlenen denetim raporları, hal kağıtları ve sicillerin de mutlaka, ilgili yargıç ve savcıya tebliğ edilmesi gerektiği eklenmelidir. Bu konu, Tasarının 10 ncu ve 14 üncü maddelerine yönelik olarak yapılan açıklamalarda da ortaya konulduğu üzere, yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesinin bir gereğidir.

• Yargıç ve savcılarla ilgili 2802 sayılı Yasa, yine 2992 sayılı Yasa bir bütün olarak ele alınmadığı için, düzenlemelerde bütünlük ortadan kalmaktadır. HSYK ile ilgili konuların bu taslağa taşınması gerekirken, örneğin 2802 sayılı Yasa'nın 13 ncü maddesinde, yargıç ve savcılara ilişkin atama kararlarının resmi gazetede yayımlanacağı yolundaki hüküm bu maddeye alınmamıştır. Yine 2802 sayılı Yasa'da, HSYK'nun hangi kararlarının resmi gazetede yayımlanacağına ilişkin 22 nci, 23 üncü, 29 uncu, 32 nci, 33 üncü ve 118 inci maddelerinde hükümler bulunmasına rağmen, bu konular da tasarıda düzenlenmemiştir. Yine 2461 sayılı HSYK Yasası'nın 23 ncü maddesinin 3 ncü fıkrasındaki "*Kurulca uygun görülen kararlar resmi gazetede yayımlanır*" yolundaki hükmün bir benzerine bu tasarıda yer verilmemiştir. Bu nedenle yasalar arasındaki bütünlüğün korunması için, genel açıklamalar ve 4 üncü madde ile ilgili açıklamalar sırasında da ortaya konulduğu üzere, ilgili tüm yasaların birlikte ele alınması zorunludur.

• Yargıç ve savcılar hakkında, savunmaları alınmadan verilmiş olsa da, haklarında yapılan ihbar ve şikayetlere ilişkin kararlar da mutlaka tebliğ edilmelidir. Bu hem husumet nedeniyle davadan çekilme boyutunun değerlendirilmesi, hem de haksız ihbar ve şikayete uğrayan yargıç ve savcının hak arama özgürlüğü yönünden zorunludur. Hak arama özgürlüğünün etkin kullanımını zorlaştıran düzenlemelere yer verilmemelidir.

MADDE 33

Bu maddede, yeniden inceleme, itiraz ve yargı yolu düzenlenmiştir.

• Anayasa'da Kurul kararlarına karşı itiraz ya da yeniden inceleme yolu öngörülmemiş, sadece Kurul'un meslekten çıkarma cezaları için yargı yolunun açık olduğu vurgulanmıştır. Daire kararlarına karşı, itirazların nasıl yapılacağı yasa ile düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

• Maddede, Kurul kararlarına karşı, yeniden inceleme yolu öngörülmüştür. Yeniden inceleyecek Kurul, aynı kuruldur. Yeniden inceleme hakkı, başkan veya ilgililere tanınmıştır. Başkan'a bu hakkın tanınması yerinde değildir. Bu inceleme, HSYK bünyesindeki gidilebilecek son merci ve son karar niteliğindedir. Bu boyutuyla bakıldığında, benzeri durumda 2461 sayılı Yasa'nın 12 nci maddesinde Başkan'a (Bakan'a) bu hakkın tanınmadığı görülecektir. Başkan'a rağmen alınmış bir kararın, Başkan'ın isteği üzerine Kurul'da ikinci kez görüşülmesi yolunun açılması, Başkan'ın bakışına göre Kurul'un bu kararı değiştirmesi için, Kurul üzerinde zorlayıcı etki yaratabilecektir.

• Dairelerin kararına karşı, başkan veya ilgililer, daireden yeniden inceleme talebinde bulunabilecektir. Burada ifade edilen başkan, daire başkanı mı yoksa HSYK Başkanı mıdır? Tasarının tanım maddesine bakıldığında HSYK Başkanı olduğu görülecektir. HSYK Başkanı'na daire kararına karşı yeniden inceleme yolunun öngörülmesi hukuksal değildir.

• Daire kararlarına karşı itiraz edebilmek için, yeniden inceleme yoluna başvurulması, buradan sonuç çıkmaması durumunda Kurul'a itiraz edilebileceği öngörülmüştür. Burada da HSYK Başkanı'na itiraz hakkı tanınması yerinde değildir.

• Yeniden inceleme ve itirazların, diğer işlerden öncelikle görüşüleceği konusunda açık bir düzenleme getirilmelidir.

• Tasarının bu maddesinin 4 üncü fıkrasında, şikayetçilerin disipline ilişkin kararlara karşı yeniden inceleme ve itiraz haklarının olduğu vurgulanmıştır. HSYK üyeleri hakkında adli veya disiplin soruşturmaları ile ilgili olarak yapılacak şikayetler üzerine verilen kararlara karşı da "ilgililerin" başvuru haklarının olduğu hususu, İHAM'nin 13 ncü maddesi gözetilerek bu maddeye eklenmelidir.

• Tasarının bu maddesinin 5 inci fıkrasında, genel kurul ve dairelerin meslekten çıkarma kararlarına karşı yargı yolunun açık olduğu, diğer kararlarına karşı yargı yolunun kapalı olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Öncelikle, burada genel kurul olarak ifade edilenin, Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 10 uncu fıkrasında ifade edilen Kurul olduğu açıktır. Aynı maddenin 8 inci fıkrasına göre ise, bütün disiplin cezalarını verme yetkisi, dairelere değil, doğrudan Kurul'a aittir. Bu nedenle madde bu yönüyle de Anayasa'ya uygun değildir. Daireler, disiplin cezalarına karar verememelidir.

Tasarının 5 inci maddesinde, HSYK'nun genel kurul, başkanlık, daireler ve hizmet birimlerinden oluştuğu ifade edilmiştir. Bu maddede ise, genel kurul ve dairelerin kararları konusu düzenlenmiş, HSYK içinde kabul edilen başkanlık ve hizmet birimlerinin kararları hakkında herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 10 uncu fıkrasında "Kurul" sözcüğünün kullanılması, Tasarının tanım maddesinde Kurul sözcüğünün Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nu ifade ettiğinin belirtilmesi ve Tasarının 5 inci maddesinde ise, Kurul'un anılan organlardan oluştuğunun açıkça ortaya konulması karşısında, bu durumda açık, somut ve doğrudan uygulanabilir Anayasa normu uyarınca, Başkanlık ve hizmet birimleri işlemleri, doğrudan Anayasa hükmü gereğince yargı yolunun dışında kalmaktadır.

Başkan'ın soruşturma izni vermeme yolundaki işlemlerine karşı artık bu işlemleri bakan değil, başkan yapacağından yargı yolu kapanmaktadır.

Kurul müfettişlerinin hal kağıtlarına karşı, artık bu işlemlere karşı yargı yolu kapanacaktır.

Tasarının gerekçesinde ve bu konudaki Bakanlık internet sayfasında yayımlanan bilgi notunda, Başkan ile ilgili işlemler için maddeye açık bir hüküm konulmasına gerek olmadığı, hukukun genel ilkelerinin yargı yolunun açık olmasını gerektirdiği ifade edilmiştir. Adalet Bakanlığının bu açıklamada kastettiği Bakan işlemlerinin yargı yoluna açık olması konusu ise de, buradaki işlemler, "Bakan" sıfatıyla değil, tartışmasız biçimde "Başkan" sıfatıyla yapmaktadır.

Anayasa değişikliğinin aceleyle getirilmesi ve şimdi tasarıda yapılan tanımlar için de yaratılan karışıklık bu sonucu doğurmuştur. Adalet Bakanlığı bilgi notu ile ve yine Tasarının gerekçesi ile, Anayasa hükmünün bertaraf edilebileceğini söyleyebilmektedir!

Bu konu ve çözümü, ayrıntılı olarak 5 inci maddede açıklanmıştır.

• Anayasa'nın 159 uncu maddesinin 10 uncu fıkrasında, "*Kurulun meslekten çıkarma cezaları dışındaki kararlarına karşı yargı yoluna başvurulamaz*" şeklindeki hüküm nasıl yorumlanmalıdır? Burada Kurul ile amaçlanan HSYK mıdır? Yargı yoluna başvurulamayacak kararlar, HSYK'nın (dolayısıyla tüm birimlerinin) kararları mıdır? Meslekten çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezaları mıdır? Anayasadaki sistematikte Kurul kavramı, HSYK ile eş anlamlı kullanılmamış ise de, tasarıda Kurul sözcüğü HSYK ile eş anlamlı kullanılmıştır. Anayasa'daki Kurul sözcüğünün karşılığı olarak, tasarıda genel kurul kavramına yer verilmiştir. Anayasa ile tasarı arasında kavram birliği sağlanmalı, Anayasal düzenleme yargı yolunun olabildiğince kapatılması biçiminde yorumlanmamalıdır. Konu Tasarının 5 inci maddesindeki açıklamalar sırasında irdelenmiştir.

• Yedek üyelerin, daha önceden olduğu gibi İtirazları İnceleme Kurulu oluşturularak, bu Kurul'a özgü olarak görev yapmaları sağlanabilir. Kurul'un meslekten çıkarma cezası dışındaki kararlarına karşı yargı yolunun kapalı olduğu gözetilerek ve başvurunun aynı heyet tarafından incelenmesinin önüne geçmek için, böyle bir yol izlenebilir.

Tasarının 5 inci maddesinde bu konu açıklanmıştır.

MADDE 34

Maddede, üyelerin hukuksal durumları ve özlük hakları düzenlenmektedir.

• HSYK'nun seçimle gelen üyelerinin özlük işlerinin, genel kurul tarafından yapılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir. Anayasa'nın 140 ncı maddesinin 3 ncü fıkrası açık hükmüne ayrıca yine Anayasa'nın 128 nci madde hükmüne göre, özlük işleri mutlaka yasa ile düzenlenmelidir. Bu nedenle özlük işlerinin yönetmelikle düzenleneceği yolundaki hüküm, açıkça Anayasa'ya aykırıdır.

• HSYK'nun seçimle gelen üyelerinin, "*kadro ve eski görevleri ile olan ilişkilerinin kesileceğine*" yönelik 3 ncü fıkra hukuksal değildir. Bu konuda 28 inci maddede yeterli açıklama yapılmıştır. 2461 sayılı HSYK Yasası'nın 7 nci maddesinin son fıkrası paralelinde, bu tasarı maddesi, "*kadroları ile ilişkilerinin kesilmeyeceği*" yolunda değiştirilmelidir.

• 3828 sayılı Yasa'nın 2 nci maddesine göre, seçimle göreve gelen kamu görevlilerinin, mal bildiriminde bulunacakları hüküm altına alınmıştır. HSYK'nun seçimle göreve gelen üyelerinin hangi süre içinde, nereye mal bildiriminde bulunacakları, tasarıda açıkça hüküm altına alınmalıdır.

MADDE 35

HSYK'nun seçimle gelen (asıl) üyelerine ilişkin başka iş ve görev yasakları düzenlenmiştir.

• Anayasa'nın 159 ncu maddesinin 6 ncı fıkrasında, "*Kurulun Adalet Bakanı ve Müsteşarı dışındaki asıl üyelerinin, görevlerinin devamı süresince yastada belirlenenler dışında başka bir görev alamayacakları*" hüküm altına alınmıştır. Bu konu Anayasa Mahkemesi üyeleri için, Anayasa'nın 146 ncı maddesinin son fıkrasında, "*Anayasa Mahkemesi üyeleri, asli görevleri dışında, resmi veya özel hiçbir görev alamazlar*" biçiminde düzenlenmiştir.

Tasarıda, "*Kurulun seçimle gelen üyelerinin, yasalarda belirlenenler dışında resmi veya özel hiçbir görev alamayacakları ve kazanç getirici faaliyette bulunamayacakları*" belirtilmiştir. Bu

maddedeki "resmi veya özel hiçbir görev" ifadesinin, Anayasa'nın konu ile ilgisiz 146 ncı maddesi değil, konu ile ilgili 159 ncu maddesi esas alınarak "başka bir görev" biçiminde düzenlenmesi gerekmektedir.

• 1 nci fıkranın b bendi ile, "...yargı veya meslekle ilgili ders ve konferans... verebilme yolunun olanaklı kılınması", bu düzenlemenin sonucu itibarıyla, Cumhurbaşkanı tarafından seçilecek olan hukuk dalındaki öğretim üyeleri için, başka iş ve görev yasağının bertaraf edilmesi anlamını taşımaktadır. Bu nedenle söz konusu fıkradan "ders" sözcüğü çıkarılmalıdır. Bu madde, yargıç ve savcılar yönünden aynı konuyu düzenleyen 2802 sayılı Yasa'nın 48 nci maddesi karşısında özel bir hüküm niteliğindedir. Dolayısıyla, tasarı maddede "görevini aksatmamak" ifadesi yer alsa da, uygulamada öğretim üyelerinin, seçilmeden önceki kurumlarda ders vermeye devam etmeleri söz konusu olabilecektir. Bu durumda, seçimle gelen üyeler arasında, önceki görevlerini sürdürme konusunda eşitsizlik durumu ortaya çıkabilecektir.

MADDE 36

Bu maddede, kurulun seçimle gelen üyelerinin, disiplin soruşturma ve kovuşturmaları düzenlenmiştir.

• 2461 sayılı HSYK Yasası'nın 17 nci maddesi hükmüne göre, HSYK'nun (yüksek yargıdan gelen) asil ve yedek tüm üyeleri hakkında adli ve disiplin soruşturmalarının, özel yasalarına yani Yargıtay ve Danıştay Yasaları'ndaki hükümlere tabi olduğu belirtilmiştir. Şimdi bu madde taslağa yansıtılmamaktadır. Yüksek yargı organlarından seçilenler için, önceki uygulama sürdürülmelidir.

2802 sayılı Yasa'nın 98 inci maddesi kapsamında kalan Adalet Bakanlığı Müsteşarı hakkında, anılan maddede, "Yargıtay Yasası'nın Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı, ancak bunun için Adalet Bakanı'nın istem de bulunması koşulu" yer almaktadır.

Mali hakları konusunda, Tasarının 34 ncü maddesinin 1 inci fıkrası gereğince Yargıtay Daire Başkanı'na tanınan güvenceden yararlandırılan HSYK'nun seçilmiş üyelerine, soruşturmalar konusunda daha güvensiz hükümler getirilmesini anlayabilmek mümkün değildir.

2802 sayılı Yasa'nın 98 inci maddesinde, Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan (Müsteşar da dahil olmak üzere) birinci sınıf yargıç ve savcılarını bile, Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabi tutulmaları karşısında, bu durumun HSYK üyelerden esirgenmesi, hatta HSYK'nda yer alan yüksek yargıçların bile, Bakan ve Müsteşar'ın bulunduğu bir HSYK'na tabi tutulmak istenmesi yerinde değildir.

İdari yargı yargıç ve savcılarını, yine Danıştay üyeleri, Danıştay Yasası'nın Danıştay üyeleri ile ilgili hükümlerine, HSYK'nun Başkan dışındaki diğer asil üyeleri ise Yargıtay Yasası'nın Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlerine tabi olmalıdırlar. Bu konuda Adalet Bakanlığı Müsteşarı yönünden, 2802 sayılı Yasa'nın 98 inci maddesi uygulanabilir olmaktan çikartılmalıdır.

Burada disiplin soruşturması ve yaptırımı, HSYK üyeliği sıfatı yönünden mi yoksa, aynı zamanda mesleki yönden de mi söz konusu olacaktır? Kimler için HSYK üyeliği boyutunu, kimler için hem HSYK üyeliği hem de meslek boyutunu kapsayacaktır? Bu konular açıkça hüküm altına alınmalı, konu belirsiz bırakılmamalıdır.

• HSYK üyeliği sona erenlerin, “HSYK üyelikleri süresindeki” bu madde kapsamındaki olaylar için de, bu madde hükümlerinin uygulanacağı açıkça belirtilmelidir.

• HSYK’nun Başkan dışındaki asıl üyelerinin, önceye ilişkin olan ve devam eden konuları, her durumda bu madde hükümlerince yürütülmelidir. HSYK’nun Başkan dışındaki asıl üyelerinin, önceki döneme ilişkin olan ve HSYK üyelikleri sırasında ortaya çıkan konuları da, bu yasadaki hükümlere tabi tutulmalıdır. Bu nedenle 10 uncu fıkrada hükümlerinde değişikliğe gidilmelidir.

• Maddede yer alan, başvurular hakkında, Başkan’ın ön inceleme yaptırabileceği yolundaki hüküm ayrıca düşündürücüdür. Kurul’a katılmayacağı benimsenen Başkan’a anılan yetkinin tanınması, Başkan’ın emri altında ve yardımcısı olan Müsteşar’ın bu konudaki Kurul toplantısına katılacağına benimsenmesi, açıklanmaya muhtaçtır.

MADDE 37

HSYK üyeleri hakkındaki disiplin cezaları ve yerine getirilme konusu düzenlenmiştir.

• Tasarının 36 ncı maddesinde benimsenen düşünce nedeniyle, bu madde tasarıdan çıkartılmaktadır.

• Bu maddede, HSYK üyeliğinden çekilmeye davet şeklindeki disiplin cezası için, özellikle de Tasarının 29 uncu maddesindeki düzenlemeler gözetildiğinde, nitelikli çoğunluk koşulu aranmaması ise ayrıca düşündürücüdür.

MADDE 38

Bu maddede, kurulun seçimle gelen üyelerinin, görevlerinden doğan ve kişisel nitelikteki adli suçlarıyla ilgili soruşturma ve kovuşturmaları ile düzenlenmiştir.

• 2461 sayılı HSYK Yasası’nın 17 nci maddesi hükmüne göre, HSYK’nun (yüksek yargıdan gelen) asıl ve yedek tüm üyeleri hakkında adli ve disiplin soruşturmalarının, özel yasalarına yani Yargıtay ve Danıştay Yasaları’ndaki hükümlere tabi olduğu belirtilmiştir. Şimdi bu madde taslağa yansıtılmamaktadır. Yüksek yargı organlarından seçilenler için, önceki uygulama sürdürülmelidir.

2802 sayılı Yasa’nın 98 inci maddesi kapsamında kalan Adalet Bakanlığı Müsteşarı hakkında, anılan maddede, “*Yargıtay Yasası’nın Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı, ancak bunun için Adalet Bakanı’nin istem de bulunması koşulu*” yer almaktadır.

Mali hakları konusunda, Tasarının 34 ncü maddesinin 1 inci fıkrası gereğince Yargıtay Daire Başkanı’na tanınan güvenceden yararlandırılan HSYK’nun seçilmiş üyelerine, soruşturmalar konusunda daha güvensiz hükümler getirilmesini anlayabilmek mümkün değildir.

2802 sayılı Yasa’nın 98 inci maddesinde, Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan (*Müsteşar da dahil olmak üzere*) birinci sınıf yargıç ve savcılarının bile, Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabi tutulmaları karşısında, bu durumun HSYK üyelerden esirgenmesi, hatta HSYK’nda yer alan yüksek yargıçların bile, Bakan ve Müsteşar’ın bulunduğu bir HSYK’na tabi tutulmak istenmesi yerinde değildir.

İdari yargı yargıç ve savcıları, yine Danıştay üyeleri, Danıştay Yasası’nın Danıştay üyeleri ile ilgili hükümlerine, HSYK’nun Başkan dışındaki diğer asıl üyeleri ise Yargıtay Yasası’nın Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlerine tabi olmalıdırlar. Bu konuda Adalet Bakanlığı

Müsteşarı yönünden, 2802 sayılı Yasa'nın 98 inci maddesi uygulanabilir olmaktan çıkartılmadığıdır.

• HSYK üyeliği sona erenlerin, "HSYK üyelikleri süresindeki" bu madde kapsamındaki olaylar için de, bu madde hükümlerinin uygulanacağı açıkça belirtilmelidir.

• HSYK'nun Başkan dışındaki asıl üyelerinin, önceye ilişkin olan ve devam eden konuları, her durumda bu madde hükümlerince yürütülmelidir. HSYK'nun Başkan dışındaki asıl üyelerinin, önceki döneme ilişkin olan ve HSYK üyelikleri sırasında ortaya çıkan konuları da, bu yasadaki hükümlere tabi tutulmalıdır. Bu nedenle 10 uncu fıkra hükümlerinde değişikliğe gidilmelidir.

• Maddede yer alan, başvurular hakkında, Başkan'ın ön inceleme yaptırabileceği yolundaki hüküm ayrıca düşündürücüdür. Kurul'a katılmayacağı benimsenen Başkan'a anılan yetkinin tanınması, Başkan'ın emri altında ve yardımcısı olan Müsteşar'ın bu konudaki Kurul toplantısına katılacağına benimsenmesi, açıklanmaya muhtaçtır.

MADDE 39

Bu maddesi, adli ve disiplin soruşturma ve kovuşturmaları için ortak hüküm niteliğindedir.

• 36 ncı ve 38 inci maddede belirtilen görüş nedeniyle, bu madde metinden çıkarılmadığıdır.

• Mevcut madde incelendiğinde, diğer aykırılıklar da açıkça görülebilmektedir. Şöyle ki;

Maddenin 1 nci fıkrasının b bendinde; "*İmzasız, adresiz yahut takma adla yapılan veya yapıldığı anlaşılan ya da belli bir olayı ve nedeni içermeyen, delilleri ve dayanakları gösterilmeyen ihbar ve şikâyetler işleme konulmaz.*" şeklinde düzenleme getirilmiş olup, işleme koymama yetkisinin Kurul'a değil Başkan'a ait olarak düzenlenmesi bile son derece düşündürücüdür.

Bu maddenin 1 nci fıkrasının c bendinde, kurul toplantılarına Başkan, hakkında soruşturma yapılan üye ve soruşturma kurulu üyelerinin katılmayacağı ifade edilmiştir. 2992 sayılı Yasa'nın 6 ncı maddesi uyarınca, "*Başkan'ın emri altında ve yardımcısı*" olan Müsteşarın bu toplantıya katılabileceğinin öngörülmesi yine son derece düşündürücüdür.

MADDE 40

Maddede HSYK başkan ve üyelerinin katılmayacağı toplantılar ve bakamayacakları işler gösterilmiştir.

• Aynı işte tanıklık yapmak ta bu kapsamda sayılmıştır. HSYK üyelerinin olabildiğince tanık olarak dinlendiği bir soruşturmada, bu durum, Kurul'un toplanamamasına neden olabilecektir. Bu halde toplanabilmeyi olanaklı kılan hüküm getirilmesi gerekmektedir.

MADDE 41

HSYK üyeleri hakkındaki çekilme ve red konusu düzenlenmiştir.

MADDE 42

HSYK'nun hizmet birimlerinde görev alanların, tekrar mesleğe atanma durumları düzenlenmiştir.

• Genel sekreter dışındaki kişilerin tamamının bu görevlere genel kurul (kurul) tarafından atanmış olmaları nedeniyle, genel sekreter dahil hepsinin tekrar mesleğe atanmaları da daire tarafından değil, her durumda (kurul) genel kurul tarafından gerçekleştirilmelidir. Atanacakları yerler için “*mükteseplerine uygun görev*” ölçütü, etkili bir güvence sistemi yaratmamaktadır.

MADDE 43

HSYK’nda 657 sayılı Yasa’ya göre çalışacaklara ilişkin kadrolar konusu düzenlenmektedir.

• HSYK’na yapılan başvurular nedeniyle HSYK’nun talep ettiği bu kapsamdaki kişiler için, sadece ilgili kişilerin muvafakatları aranmalı, Kurumlarının muvafakat hususu öngörülmeden, bu taleplerin, Kurumlarınca yerine getirileceği düzenlenmelidir.

MADDE 44

HSYK’nun bütçe konusu düzenlenmektedir.

MADDE 45

HSYK’nun yönetmelik çıkarabilmesi konusu düzenlenmiştir.

• Tasarının 13 üncü, 14 üncü ve 34 üncü maddelerinde de, o maddelerde belirtilen konuların HSYK tarafından çıkartılacak yönetmelikle düzenlenmesinden söz edilmektedir. İlgili maddelerde bahsedilen konuların yönetmelikle düzenlenmesi, Anayasa’nın 140 ıncı ve 159 uncu maddelerine açıkça aykırılık oluşturmaktadır. Belirtilen bu maddelerdeki konuların neden yönetmelikle düzenlenemeyeceği, anılan maddelerde açıklanmıştır.

• Ayrıca Kurul tarafından Yönetmelik çıkartılması durumunda, bu yönetmelikler için Anayasa’nın 159 uncu maddesinin 10 uncu fıkrasındaki düzenleme gereğince yargı yolunun kapalı olduğu tartışmaları da söz konusu olacaktır. Bu konu da tasarıda açıklığa kavuşturulmamıştır.

• 2461 sayılı HSYK Yasası’nın 19 uncu maddesinde HSYK’nun atama ve nakil yönetmeliği düzenleyeceğinin belirtilmesi, bu Yasa’da anılan konuda bir hükme yer verilmemiş olması karşısında, bu konu da açıklığa kavuşturulmalıdır.

MADDE 46

Mevzuatta 13.5.1981 tarih ve 2461 sayılı HSYK Yasası’na yapılan yollamaların, bu yasaya (taslağa) yapılmış sayılacağı belirtilmektedir.

• 2802 sayılı Yasa ile bu tasarı birlikte ele alınmadığı için, ortaya çıkacak sorunlardan birisi de bu madde ile ilgilidir. Şöyle ki;

2802 sayılı Yasa’nın 120 nci maddesinde “*2461 sayılı Yasa’nın, 2802 sayılı Yasa’ya aykırı olmayan hükümlerinin uygulanacağı*” ifade edilmiştir. Buradaki mantık, 2461 sayılı Yasa’nın önceki yasa olması ve 2802 sayılı Yasa’nın ise, hem sonraki, hem de 1982 Anayasası’ndan sonra ve Anayasa gözetilerek çıkartılmış bir yasa olmasıdır. Bu yasalar birlikte ele alınıp, bütünlük içerisinde düzenleme konusu edilmedikleri için, şimdi bu tasarı maddesinde doğru olarak yapılan düzenlemenin ortaya çıkardığı aykırı sonuç, sonraki yasa da olsa, 2802 sayılı Yasa’nın 120 nci ve Tasarının 46 ncı maddeleri gereğince, aynı konuda hüküm bulunan hallerde, öncelikle 2802 sayılı Yasa’nın uygulanır olmasıdır. Yine Anayasa’daki doğrudan uygulanır hükümler hariç olmak üzere, bu tasarıdaki 2802 sayılı Yasa’ya aykırı olarak yer alan hükümlerin, 2802 sayılı Yasa karşısında uygulanamaz olmasıdır.

2802 sayılı Yasa, 5982 sayılı Yasa ile değişmeden önceki Anayasa hükümlerini yansıtmaktadır. Tasarı ise 5982 sayılı Yasa ile değişen Anayasa hükümlerini yansıtmaktadır. Ancak bu tasarı maddesi gözetildiğinde, böyle bir tabloda, 2802 sayılı Yasa öncelikle uygulanacak, 2802 sayılı Yasa’da Adalet Bakanlığı’na ait olan yetkiler, bu tasarı ile HSYK’na ait olarak düzenlense de, bu yasaların uygulanması yönünden, bir çok sorun ortaya çıkacaktır.

• Genel açıklamalar bölümünde vurgulandığı üzere, bu Tasarının, 2802 ve 2992 sayılı yasalar ile birlikte ele alınarak bütünlük içerisinde gözden geçirilmesi ve her üç yasanın birbiriyle çelişmeyecek biçimde yeniden düzenlenmesi zorunludur.

GEÇİCİ MADDE 1

• Geçici maddenin 1 inci fıkrasında, “*bütçe tahsis edilene kadar*”, HSYK'nun Adalet Bakanlığı bütçesini kullanacağı ifade edilmiştir. Açık bir süre öngörülmemiştir. Bu önemli bir eksikliklerdir.

• Geçici maddenin 2 nci fıkrasında, HSYK'nun hizmet birimleri *faaliyete geçinceye kadar*, bu hizmetlerin Adalet Bakanlığı'na yerine getirileceği ifade edilmiştir. Anayasa'nın geçici 19 uncu maddesinin son fıkrasında ise “*sekreteryaya hizmetlerinin, ilgili yasalarda gerekli düzenlemeler yapılmıncaya kadar Adalet Bakanlığı'na yürütüleceği*” ifade edilmiştir ki, bu fıkra anılan Anayasa hükmüne aykırıdır. Adalet Bakanlığı bu fıkra düzenlenen konulardan elini, hizmet birimleri faaliyete geçince değil, ilgili yasalara yürürlüğe girince çekmelidir.

• Geçici maddenin 3 üncü fıkrasında, bu yasada belirtilen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, yürürlükteki yönetmeliklerin bu yasaya aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği ifade edilmektedir ki, bu hükmün hukuken açıklanabilir tarafı bulunmamaktadır. Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin bu yasaya uygun olan ya da olmayan hiçbir hükmünün uygulanmaması gerekmektedir. Yine yürürlükteki yönetmelikler kavramı son derece belirsizdir. Hangi konulardaki yönetmelikler sorunu gündeme taşımaktadır. Adalet Bakanlığı yönetmeliklerinin, HSYK yönünden uygulanırlığı kabul edilemez. Burada amaçlanan HSYK yönetmelikleri midir sorusu bile açıkça yanıtlanmamıştır. Bu hüküm metinden çıkartılmalıdır.

GEÇİCİ MADDE 2

Mali ve sosyal haklara yöneliktir.

GEÇİCİ MADDE 3

HSYK'nun meslekten çıkarma kararlarına karşı 5982 sayılı Anayasa değişikliği Hakkındaki yasa ile yargı yolu açılmıştır. Bu değişikliğin yürürlüğe girdiği 12.9.2010 tarihinden önceki olaylar için de yargı yolunun açıldığı konusunda, Anayasa'da açıkça bir geçici madde yer alması gerekirken, böyle bir geçici madde konulmamasına rağmen, bu değişiklik geçmişe etkili biçimde bu tasarı maddesine yansıtılmıştır. Hak arama özgürlüğünü genişletmesi yönünden olumlu ise de, bu düzenlemenin Anayasal dayanağı bulunmamaktadır.

HSYK, idari bir organdır. Dolayısıyla, Anayasa değişikliği öncesinde verilen ve yargı yolu kapalı olan meslekten çıkarma kararlarına karşı, Anayasa'ya rağmen yargı yolu açılmakta ise, bu durumda yürürlük tarihinden itibaren yasal süre içerisinde idari yargıya başvuru olanaklıdır. Tekrar HSYK'na başvuru yolu getirilmesi, hukuken dayanaksızdır. Meslekten çıkarmaya yönelik mevzuatta bir değişiklik yoktur. HSYK, kararını neden gözden geçirecektir? Yargı yolunun açılması, bu kararın değiştirilmesini neden gerektirmektedir? Yargı yolunun açık ya da kapalı olmasına göre mi meslekten çıkarma cezaları verilmektedir?

Bu durum HSYK'yı yıpratacak, hukuksal olmayan sonuçlar yaratabilecektir. Sonuçta yargı yolu açıldığına göre, yargının vereceği karara saygı gösterilmesi gerekmekte iken, HSYK bu yolla belli kararları yargıdan kaçırılmaktadır.

Meslekten çıkarma cezaları kaldırılınca, bunlar yargı önüne taşınıp tartışılmayacaktır. Ayrıca bir kısım meslekten çıkarma cezaları da, yer değiştirme cezasına dönüştürüldüğünde, bu sonuç ceza için yine yargı yolu kapalı olmakta, yine bu durumda da işlem, yargıdan kaçırılmaktadır. Verilen yer değiştirme cezası, mesleki gelecek açısından son derece etkili bir cezadır.

Anayasaya aykırı olarak geçmişe etkili olarak yargı yolunun açılması durumunda, bu anlayışın benimsenmesi halinde yapılacak düzenlemede, yargı yolu doğrudan açılmalı, araya HSYK sokulmamalıdır. Amaç yargı yolunu açmaksa, yargı yoluna başvuru yolu, HSYK'ya başvuru öngörülerek kapatılmaktadır.

MADDE 47

Yürürlük maddesidir.

MADDE 48

Yürütme maddesidir.

Halil Ünlütepe

Afyonkarahisar

Ali İhsan Köktürk

Zonguldak

Turgut Dibek

Kırklareli

Rahmi Güner

Ordu

Ali Rıza Öztürk

Mersin

MUHALEFET ŞERHİ

HSYK parlamenter demokratik sistemin denge ve denetim kurumlarından biridir. Hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesinin teminatı olması gereken yargı erkinin bir unsurudur.

Yargı erki, parlamenter sistemde, hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkelerine göre; yasama ve yürütme erklerini denetleme ve dengeleme fonksiyonunu ifa eder.

Yargının bu işlevini yerine getirebilmesi için HSYK da yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını ve hâkim teminatını sağlamakta görevlidir.

Bu kapsamda demokratik meşruiyetin gereği olarak adalet hizmetlerinin sunulmasında halka karşı siyasi sorumluluğu bulunan Adalet Bakanının yargı üzerinde siyasi etkisini ortadan kaldırmak HSYK'nun en önemli görevidir.

Bu teorik açıklama ışığında değerlendirildiğinde; HSYK ilk teşkil edildiği 1961 Anayasasının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren siyasi ve hukuki tartışmaların odağı olmuş ama yarım asrı geçen tarihinde parlamenter sistem içinde olması gereken yerde olamamıştır.

1971 muhturası ile daha demokratik olan ilk yapısı kontrol altında tutulabilecek şekle büründürülmüştür.

1980 darbesi ile de 12 Eylülün kurumlarından birisi olarak şekillendirilmiştir.

HSYK, özetlenen tarihi sürecinde, yürütme ve yasama organının hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü sınırları içinde denge ve denetim mekanizması olan yargı erkinin bağımsızlığını ve hâkim teminatını hayata geçirmede misyonunun gereğini yerine getiremediği kesindir.

Bu sebeple, Parlamenter sistemde erkler arası bir denge ve denetim organı olarak, hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı ve hâkim teminatı ilkeleri çerçevesinde demokratik toplum gereklerine uygun bir şekilde yeniden yapılandırılması gerekirdi.

Ancak Adalet Komisyonunda görüşülen tasarı bu ilke ve amaçlardan yoksundur.

1. Kanunun amacı ve kapsamı bir tek cümle içine yoruma açık bir şekilde düzenlenmesi yargının siyasallaştırılması endişesini yaratmıştır.

Savcılık mesleği kamu adına iddia makamıdır. Yaptığı adli görev itibariyle hâkimlik teminatından yararlanır.

Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde savcılık teminatı kavramı yoktur.

Tasarıya savcılık teminatı kavramın yerleştirilmesi hâkimlik teminatı kavramının zayıflatılması ve savcılar üzerindeki siyasi etkinin hâkimlere de yansıtılmasının kanuni mazereti olarak kullanılabileceği kaygısını yaratmıştır.

2. Yüksek yargı kurumlarından biri olan Anayasa Mahkemesi yedek üyeliği Anayasa değişikliği ile ortadan kaldırılmış, fakat HSYK yedek üyeliği muhafaza edilmiştir.

Anayasada böyle bir çelişki yaratılmasının sebebi Anayasa değişikliği sürecinde AKP'nin dayatma siyaset anlayışının gereği olarak kamuoyuna açıklanmamıştır.

Tasarıda kurul üyesi tanımı yapılırken Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun asıl üyelerinden her biri olarak ifade edilmesi, yedek üyelere bahsedilmemesi ve Kurul organlarının yapısında yedek üyelere görev verilememesi hukuken ve mantıken anlamsızdır. AKP oyları ile değiştirilen Anayasa hükmüne de aykırıdır.

Bu kadar anlamsız bir uygulamanın sebepsiz gerçekleştirildiği düşünülemez.

Elbette bir sebebi vardır; o da seçim süreci içinde her ihtimal değerlendirilerek HSYK üyeleri arasında çoğunluğu ele geçirme çabasıdır. Anayasa değişikliği bu amaca uygun gerçekleştirilmiştir.

Anayasa değişikliğinden sonra yapılan seçimler ve atamalar ile çoğunluk siyasi ktidarın istediği gibi şekillendikten sonra yedek üyelere ihtiyaç kalmamıştır.

Bu sebeple Tasarıda yedek üyelik fonksiyonsuz hale getirilmiştir.

3. Müsteşarın Kurul'un üyesi olması eleştirilmekte iken Tasarıda Kurul'da daha etkin hale getirilmesi Tasarının HSYK'nu demokratikleştirilmesi gerekçesi ile çelişmektedir.

Müsteşarın yokluğunda vekilin katılması onu atanmış ve seçilmiş diğer üyelere istün hale getirmektedir.

Müsteşarın yanı sıra, Müsteşarın vekâlet vereceği bir başkası için de HSYK üyeliği ihdas edilmektedir ki bu Anayasaya aykırıdır.

4. Tasarının 4. maddesi ile, demokratik olmadığı için eleştirilen HSYK'nun mevcut yetkilerinin elinden alınması bu yetkilerin Adalet Bakanlığına devredilmesi siyasi ktidarın rengine göre yargıyı siyasallaştıracağı kaygısını yaratmaktadır.

5. Tasarının 6. maddesi, Kurul Başkanlığının görev ve yetkileri Adalet Bakanının siyasi etkisini pekiştirme amacına uygun olarak düzenlenmiştir.

6. Tasarının 7. maddesi ile Genel Kurula üyelerinin işlediği iddiası ile yapılacak suç ve disiplin soruşturması ve kovuşturması hakkında kararı vermek görevleri arasında sayılmıştır.

Bu durum, yüksek yargı organlarında seçilen üyelerin müktesep hakkını teşkil eden Anayasanın 154'üncü ve 155'inci maddelerine aykırıdır.

7. Tasarının 8. maddesi, Kurulun en etkili organı olan 1. dairede iktidar görüşünün hâkim olması esasına göre tanzim edilmiştir. Bu daireye verilen yetki dikkate alındığında HSYK'nun yandaş yargı kurumu haline getirilmesi amacının artık gizlenmeye gerek görülmediği açıkça anlaşılmaktadır.

8. Tasarının 9. maddesi, basında kimlerin 1, 2, 3, dairelerin başına getirileceğine dair haberler çıkmıştır. Üye seçimlerinden önce yayınlanan bu haberlerin doğruluğu bu dairelerin teşkilinde yapılan ince hesapların varlığını ortaya koymaktadır.

Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyelere görevleri ile bağdaşmayacak işlerde ve boşalma halinde yapılacak işlemlerle ilgili ayrıcalık tanınması, Danıştay ve Yargıtay'dan seçilen üyelere aynı imkânın sağlanmaması ve haklarındaki soruşturmalarda müktesep teminatlarına tecavüz edilmesi, bu hesabın HSYK'nun siyasi bir kuruma dönüştürülmesi ile ilgili olduğu kuşkusunu haklı çıkarmaktadır.

9. Tasarının 10. maddesi, Genel Sekreterliğin görevlerini düzenlemektedir.

Ancak, adli ve idari hâkim ve savcıların kararnemelerinin hazırlanması görevleri arasında sayılmamaktadır.

Bu durumda atama ve yetki kararnemelerini eskiden olduğu eleştirildiği gibi yine Adalet Bakanlığı hazırlanacaktır.

Adalet Bakanlığı yargının üzerindeki etkisini sürdürmeye devam edecektir.

10. Tasarının 11. maddesinde Genel Sekreter için görev süresi ve görevden alma konusunda açıklık bulunmamaktadır. Genel Sekreterin atanması, yardımcılarının seçimi ve yokluğunda kendisine vekâlet edecek kişinin belirlenmesinde olması gereken hukuki belirlilik yoktur.

Tüm devlet yapısında müsteşar muavinlerinin, genel müdür yardımcılarının ve daire başkan yardımcılarının sayısı 3 iken genel sekretere 4 yardımcı verilmesi AKP açısından önemli bir kişinin HSYK'da bulunması zaruretinin gereği olarak kişiye özel bir düzenleme ihtimalini ortaya çıkarmaktadır.

11. Tasarının Teftiş Kurulu ile ilgili maddeleri mevcut teftiş kurulunun ikiye bölünmesinde Adalet Bakanlığına objektif bir ölçüye dayanmayan yetki vermektedir.

İdari nitelikte görev yapan Kurul müfettişlerine, yapacakları araştırma, inceleme ve soruşturmalarda CMK'ya göre işlem yapma yetkisi ve Cumhuriyet savcılarına tanınan yetkilerin tanınması, Anayasaya aykırıdır.

Diğer devlet organlarında yer alan müfettişlerden farklı yetki ve ayrıcalıklar ile donatılması yargı müfettişlerine siyasi amaç ile belirli bir misyonun yükleneceği anlamına gelmektedir.

Bu düzenlemenin, hukuksuz, usulsüz ve kurlsız telefon dinlemelerinin yargı üzerinde yarattığı korkunun kurumsal hale getirilmesi ve yasal dayanağa kavuşturulması amacı taşıdığı açıktır.

12. Kurul'un Seçimlerini düzenleyen maddeleri demokratik toplum gerekleri, eşitlik ilkesi, seçme ve seçilme hakkı ve hürriyeti ile çelişkilidir, Anayasaya aykırıdır:

TAA genel kurul üyesi olan Bakanlık bürokratları hem TAA'nin, hem de diğer hâkimlerin üyelik seçiminde oy kullanmaktadırlar. Bu bir kişiye tanınan iki oy hakkıdır ki Kurulun demokratik meşruiyete kavuşturulması iddiasının nasıl bir hilkat garibesine dönüştürüldüğünün örneğidir.

Siyasi irade ile atanan Adalet Bakanlığı bürokratlarının meslek etiği anlayışına uygun olarak, Cumhurbaşkanınca seçilmeleri mümkün iken teftiş ettikleri, haklarında atama ve yetki kararnameyi düzenledikleri, hal kağıdı ve gizli sicil bilgilerine sahip oldukları hâkimler ile birlikte seçime katılmaları silahların eşitliği ilkesine uymamaktadır.

Bu kişilerin seçilememiş olmaları halinde kendilerine oy çıkmayan yargı bölgelerindeki seçmen hâkim ve savcıların yaşayacakları kaygı hâkimlik teminatının ve yargı bağımsızlığının ne boyutta örselendiğinin ölçüsüdür.

Seçimlerde propaganda yasağı ise tamamen bağımsız ve tarafsız adayların kendilerini tanıtılmalarını engelleyen, buna karşı bakanlık bürokratlarına ve onların yanında yer alanlara üstünlük sağlama amacına matuftur.

Yüksek yargı organları tarafından seçilen üyelere boşalma olma halinde seçimlerin yenilenmesinde yaratılan çifte standart HSYK'nda çoğulculuğun tasfiyesi, çoğunluk görüşünün hakim kılınması amacının gizlenmeyecek kadar açığa vurulmasının delilidir.

Bunun doğuracağı tabii sonuç, kâğıt üzerinde bağımsız olduğu yazılı olmakla birlikte fiilen AKP iktidarına göre şekillendirilmiş ve yandaş hale getirilmiş bir HSYK'dur.

13. Yargı bağımsızlığını ve hâkim teminatını sağlamak üzere teşkil edilen HSYK böylece yargının siyasallaştırılmasına alet olan bir kurum haline getirilmiştir.

Dairelerin görev bölümü, üyeliklerde boşalma halinde yapılacak seçimler, üyelerinin görev ile bağdaşmayan işlerinde ve işledikleri suçlar ile ilgili suç ve disiplin soruşturmalarda belirlenen çite standartlar ile muhtemel bir iktidar değişikliğinde dahi HSYK'da oluşturulan yapının bozulmamasına milimetrik hesap hassasiyet gösterildiği anlaşılmaktadır.

Aslında bu bir sürpriz de değildir. AKP'nin devlet organlarına yaptığı atamalar ile kamu hizmeti verecek makamları ehliyet liyakat ve kıdem esasına yerine kendisine sadakat esasını uygulayarak partizanlık yapmasının, yandaş sermaye ve yandaş basına yaratmasının yanında bir tek eksiklik kalmıştı. O da yandaş yargı kurumu yaratmak.

Böylece hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesi yerine yeni yaratılan üstünlerin hukuku oluşturulmaktadır.

Kuvvetler ayrılığı ve yasama ve yürütme güçlerinin denge ve denetim mekanizması yerine denetimsiz bir yasama ve yürütme yaratılmak istenmektedir. Böyle bir düzenlemenin adı hiçbir ölçekte demokrasi olarak nitelendirilemez.

Milliyetçi Hareket Partisi, Parlamenter demokrasiye, kuvvetler ayrılığı ilkesine, yasama, yürütme ve yargı erkleri arasında denge ve denetim mekanizmalarına, hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı ve hâkim teminatı ilkelerine gönülden bağlıdır.

Yukarıda açıklanan ve gerek alt komisyonda ve gerekse komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürdüğümüz sebeplerle Kanun Tasarısına muhalif olduğumuzu arz ederiz.23.11.2010

Metin Çobanoğlu
Kırşehir

Rıdvan Yalçın
Ordu

Osman Ertuğrul
Aksaray

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
HÂKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU KANUNU TASARISI
BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kuruluşu, teşkilatı, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakan: Adalet Bakanını,
- b) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
- c) Başkan: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanını,
- ç) Başkanvekili: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanvekilini,
- d) Daire: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Birinci, İkinci ve Üçüncü Dairelerinden her birini,
- e) Daire başkanı: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun birinci, ikinci ve üçüncü daire başkanlarından her birini,
- f) Genel Kurul: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulunu,
- g) Genel Sekreter: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Sekreterini,
- ğ) Genel Sekreterlik: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Sekreterliğini,
- h) Hâkim: 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda tanımlanan hâkim ile geçici yetki veya herhangi bir görevlendirmeye başka bir kurum veya kuruluşta görev yapan hâkimi,
 - ı) Kurul: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu,
 - i) Kurul müfettişi: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Teftiş Kurulu Başkanlığında görev yapan Başkan, başkan yardımcıları, başmüfettiş ve müfettişleri,
 - j) Kurulun seçikle gelen üyesi: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun, Adalet Bakanı ve Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asıl üyelerinden her birini,
 - k) Kurul üyesi: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun asıl üyelerinden her birini,
 - l) Savcı: Hâkimler ve Savcılar Kanununda tanımlanan savcı ile geçici yetki veya herhangi bir görevlendirmeye başka bir kurum veya kuruluşta görev yapan savcıcı,
 - m) Teftiş Kurulu: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Teftiş Kurulunu,
 - n) Teftiş Kurulu Başkanı: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Teftiş Kurulu Başkanını,
 - o) Tetkik hâkimi: Kurulda görev yapan hâkim ve savcıcıları,ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Görev

Kuruluş ve Kurulun bağımsızlığı

MADDE 3- (1) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yirmiiki asıl ve oniki yedek üyeden oluşur.

(2) Kurul üç daire halinde çalışır.

(3) Kurulun Başkanı, Bakandır.

(4) Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir. Müsteşar bulunmadığı zaman kendisine vekalet etmekte olan, Kurul toplantılarına katılır.

(5) Kurul; Bakan, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Cumhurbaşkanınca seçilecek dört asıl, Yargıtaydan seçilecek üç asıl ve üç yedek, Danıştaydan seçilecek iki asıl ve iki yedek, Türkiye Adalet Akademisinden seçilecek bir asıl ve bir yedek, birinci sınıf olan adli yargı hâkim ve savcılar arasında seçilecek yedi asıl ve dört yedek ile birinci sınıf olan idarî yargı hâkim ve savcılar arasında seçilecek üç asıl ve iki yedek üyeden oluşur.

(6) Kurul, görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez.

(7) Kurul, mahkemelerin bağımsızlığı ile hâkimlik ve savcılık teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapar.

Kurulun görevleri

MADDE 4- (1) Kurulun görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak.

b) Hâkim ve savcılarla ilgili olarak;

1) Mesleğe kabul etme,

2) Atama ve nakletme,

3) Geçici yetki verme,

4) Her türlü yükselme ve birinci sınıfa ayırma,

5) Kadro dağıtma,

6) Meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme,

7) Disiplin cezası verme,

8) Görevden uzaklaştırma,

işlemlerini yapmak.

c) Aşağıdaki alt bentlerde belirtilen hâkim ve savcılar hariç olmak üzere, hâkim ve savcıların görevlerini; kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemek; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırmak ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemlerini yürütmek.

- 1) Bakanlık merkez, bağı ve ilgili kuruluşları ile uluslararası mahkemeler veya kuruluşlarda görev yapan hâkim ve savcılar,
 - 2) Geçici yetki veya görevlendirme ile başka bir kurum, kurul veya kuruluşta çalışan hâkim ve savcılar,
 - 3) İdari görevleri yönünden savcılar,
 - 4) Komisyon işlerine yönelik görevleri yönünden adalet komisyonu başkan ve üyeleri.
- ç) Yargı yetkisinin kullanımına ilişkin hususlar hariç olmak üzere hâkimlerin idari görevleri ile delilleri değerlendirme ve suçu niteleme yetkisi hariç olmak üzere savcılarının adli görevlerine ilişkin konularda genelge düzenlemek.
- d) Yargıtay ve Danıştaya üye seçmek.
 - e) Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.
- (2) Kanunlarda açıkça Bakanlığa verilenler dışında, hâkim ve savcılarının tüm özlük işleri, Kurul tarafından yerine getirilir.

İKİNCİ KISIM
Kurulun Yapısı
BİRİNCİ BÖLÜM
Kurulun Teşkilâtı

Kurulun teşkilâtı

MADDE 5- (1) Kurul; Başkanlık, Genel Kurul, daireler ve hizmet birimlerinden oluşur.

(2) Kurulun hizmet birimleri Genel Sekreterlik ve Teftiş Kuruludur.

Başkanlık, görev ve yetkiler

MADDE 6- (1) Başkanlık; Başkan ve Başkanvekilinden oluşur.

(2) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Kurulu yönetmek ve temsil etmek.
 - b) Kanunlardaki istisnalar saklı kalmak üzere, Genel Kurul çalışmalarına başkanlık etmek ve oy kullanmak.
 - c) Genel Kurulun teklif ettiği üç aday arasından Genel Sekreteri atamak.
 - ç) İlgili dairenin teklifi üzerine, hâkim ve savcılar hakkında denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemlerine olur vermek.
 - d) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.
- (3) Başkan;
- a) Disiplin işlemleriyle ilgili Genel Kurul toplantılarına,
 - b) Dairelerin çalışmalarına, katılamaz.
- (4) Başkan, yetkilerinden bir kısmını yazılı olarak Başkanvekiline devredebilir.
- (5) Genel Kurul, daire başkanlarından birini, Başkanvekili olarak seçer. Başkanvekilinin yokluğunda yerine daire başkanlarından hangisinin vekâlet edeceğini Başkanvekili belirler.
- (6) Başkanvekilinin görev ve yetkileri şunlardır:
- a) Başkanın katılmadığı Genel Kurul çalışmalarına başkanlık etmek.
 - b) Başkanın kendisine devrettiği yetkileri kullanmak.
 - c) Hukukî veya fiilî nedenlerle dairelerin toplanmasına engel sayıda üye eksiği oluşursa diğer dairelerden üye görevlendirmek.
 - ç) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Genel Kurulun oluşumu ve görevleri

MADDE 7- (1) Genel Kurul, Kurulun yirmiiki asıl üyesinden oluşur.

(2) Genel Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Başkanvekilini ve daire başkanlarını seçmek.
- b) Dairelerin kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak.
- c) Daireler arasında çıkan görev ve işbölümü uyuşmazlıklarını kesin olarak karara bağlamak.
- ç) Kurulun görevine giren, fakat Genel Kurul veya dairelerin görevleri arasında gösterilmeyen konularda karar merciini belirlemek.
- d) Dairelerden birine gelen ve olağan çalışmalar ile karşılanamayacak oranda artan işlerden bir kısmını diğer bir daireye vermek.
- e) Kurul üyeleri hakkındaki suç soruşturması ile disiplin soruşturma ve kovuşturma işlemlerini yürütmek ve bu konuda gerekli kararları vermek.
- f) Bakanlığın, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak.
- g) Yargıtay ve Danıştaya üye seçmek.
- ğ) Genel Sekreterin atanması için Başkana üç aday teklif etmek.
- h) Teftiş Kurulu Başkanını, Teftiş Kurulu başkan yardımcılarını, genel sekreter yardımcılarını, Kurul başmüfettişlerini, Kurul müfettişlerini ve Kurulda geçici veya sürekli olarak görev yapacak tetkik hâkimlerini atamak.
- ı) Kurulun görev alanına ilişkin yönetmelik çıkarmak ve genelge düzenlemek.
- i) Kurulun stratejik plânını onaylamak ve uygulamasını takip etmek.
- j) Görev alanını ilgilendiren kanun, tüzük ve yönetmelik taslakları hakkında görüş bildirmek.
- k) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Dairelerin oluşumu, daire başkanlarının seçimi ile görev ve yetkileri

MADDE 8- (1) Kurulun;

a) Birinci Dairesi; Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Yargıtaydan seçilen bir, adli yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen üç, idarî yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen bir ve Cumhurbaşkanınca seçilen bir asıl üye,

b) İkinci Dairesi; Yargıtay ve Danıştaydan seçilen birer, adli yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen iki, idarî yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen bir ve Cumhurbaşkanınca seçilen iki asıl üye,

c) Üçüncü Dairesi; Yargıtay ve Danıştaydan seçilen birer, Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulunca seçilen bir, adli yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen iki, idarî yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen bir ve Cumhurbaşkanınca seçilen bir asıl üye,

olmak üzere yedişer üyeden oluşur.

(2) Genel Kurul, yukarıdaki esaslara göre üyelerin hangi dairede görev yapacağına, seçimle karar verir.

(3) Genel Kurul, her dairenin kendi üyeleri arasından bir üyeyi, o dairenin başkanı olarak seçer. Adalet Bakanlığı Müsteşarı daire başkanı seçilemez.

(4) Daire başkanının yokluğunda; yerine, o daire üyelerinden hangisinin vekâlet edeceğini daire başkanı belirler.

(5) Daire başkanı; daireyi temsil etmek, gündemini hazırlamak, toplantılara başkanlık etmek, dairenin verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamak, daireler arasında meydana gelen görev ve işbölümü uyumsuzluklarını Genel Kurula götürmekle görevlidir.

Dairelerin görevleri

MADDE 9- (1) Birinci Dairenin görevleri şunlardır:

a) Hâkim ve savcılarla ilgili olarak;

1) Atama ve nakletme,

2) Geçici yetki verme,

3) Kadro dağıtma,

4) Müstemir yetkileri düzenleme,

5) Yıllık ve mazeret izinleri dışında her türlü izin verme,

6) Türkiye Adalet Akademisi tarafından yapılan plânlamaya ve alınan taleplere uygun olarak eğitim programlarına katılmaya ilişkin izin verme, işlemlerini yapmak.

b) Meslek öncesi eğitimde staj mahkemelerini belirlemek.

c) Genel Kurul tarafından verilen diğer işleri yapmak.

(2) İkinci Dairenin görevleri şunlardır:

a) Hâkim ve savcılarının;

1) Her türlü yükselme ve birinci sınıfa ayırma işlemlerini yapmak,

2) Görevlerinden dolayı veya görevleri sırasındaki suç soruşturması ile disiplin soruşturma ve kovuşturması sonucu hakkında karar vermek,

3) Disiplin veya suç soruşturma ve kovuşturması nedeniyle geçici yetkiyle yer değiştirmesine veya görevden uzaklaştırılmasına karar vermek,

4) Meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar vermek,

5) Diğer kurumların geçici görevlendirme ve nakil taleplerine ilişkin izin işlemlerini yürütmek.

b) Genel Kurul tarafından verilen diğer işleri yapmak.

(3) Üçüncü Dairenin görevleri şunlardır:

a) Hâkim ve savcı adaylarını mesleğe kabul etmek.

b) Hâkim ve savcılarının görevlerini; kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarına ilişkin denetleme işlemlerini Teftiş Kuruluna yaptırmak.

c) Hâkim ve savcılar hakkındaki ihbar ve şikâyetleri inceleyip gereğini yapmak.

ç) Hâkim ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını Kurul müfettişleri veya müfettiş yetkilerini haiz kıdemli hâkim veya savcı eliyle araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri için teklifte bulunmak.

d) Hâkimlik ve savcılık görevine tekrar atanma ile diğer hizmetlerden mesleğe atanma talepleri hakkında karar vermek.

e) Meslekten çekilme, çekilmiş sayılma ve görevin sona ermesi hakkında karar vermek.

f) İlgili kanunlarda verilen görevlerin yerine getirilmesi bakımından en yakın ağır ceza, bölge adliye ve bölge idare mahkemesini belirlemek.

g) Genel Kurul tarafından verilen diğer işleri yapmak.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Sekreterlik

Genel Sekreterliğin oluşumu ve görevleri

MADDE 10- (1) Kurulun idarî ve malî işleri ile sekreteryâ hizmetlerini yerine getirmek üzere kurulan Genel Sekreterlik; Genel Sekreter, dört genel sekreter yardımcısı ile yeteri kadar tetkik hâkimi ve bürolardan oluşur.

(2) Genel Sekreterliğin görevleri şunlardır:

a) Kurulun büro işlemlerini yürütmek.

b) Kurulun taraf olduğu adli ve idarî davalar ile icra takiplerinde avukatlar vasıtasıyla Kurulu temsil etmek, davaları takip etmek, ettirmek, hukuki hizmetleri yürütmek ve Kurulca hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilen davaları takip ve koordine etmek.

c) Hâkim ve savcıların sicilleri ile şahsî dosyalarını tutmak.

ç) Kurulun arşiv hizmetlerini yürütmek.

d) Kanunlarla malî hizmet ve strateji geliştirme birimlerine verilen görevleri yapmak.

e) Hâkim ve savcıların izin ve emeklilik işlemlerini yürütmek.

f) Kurul üyeleri ile Kurulda görev yapanların özlük işlemlerini yürütmek.

g) Kurulun görev alanıyla ilgili hususlarda Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminin kullanılmasını sağlamak.

ğ) Kanunlarda gösterilen veya Başkanlık, Genel Kurul veya daireler tarafından verilen diğer işleri yapmak.

Genel Sekreter ve genel sekreter yardımcılarının atanması, görev ve yetkileri

MADDE 11- (1) Genel Sekreter birinci sınıf hâkim ve savcılardan, Genel Kurulun, muvafakatlerini alarak teklif ettiği üç aday arasından Başkan tarafından atanır. Başkanın katılamayacağı ve her bir Kurul üyesinin en fazla üç adaya oy verebileceği Genel Sekreter adaylarının belirleneceği seçimde, en çok oyu alan üç aday teklif edilmiş sayılır.

(2) Genel Sekreter;

a) Görevini mevzuata, Kurul stratejik plânına, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütür.

b) Genel Sekreterliğin verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlar.

(3) Genel Sekretere, yokluğunda kendisinin belirleyeceği genel sekreter yardımcısı vekâlet eder.

(4) Genel sekreter yardımcıları, birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar arasından, muvafakatleri alınarak, Genel Kurul tarafından atanır.

(5) Genel sekreter yardımcıları;

a) Genel Sekreter tarafından belirlenen iş bölümüne göre çalışır.

b) Kendilerine bağlı büroların verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlar.

c) İlgisine göre daire başkanı ve Genel Sekreter tarafından verilen görevleri yerine getirir.

Tetkik hâkimleri

MADDE 12- (1) Kurulda çalıştırılmak üzere Genel Sekreterliğe bağlı yeteri kadar tetkik hâkimi bulunur.

(2) Tetkik hâkimliğine, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile Kurul hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak, Genel Kurul tarafından, geçici veya sürekli çalıştırılmak üzere atama yapılır.

(3) Tetkik hâkimleri, Başkan, ilgili daire başkanı ile Genel Sekreter tarafından kendilerine verilen görevleri yerine getirir.

Bürolar ve personel

MADDE 13- (1) Kurulun görevlerini yerine getirmek amacıyla Genel Sekreterliğe bağlı yeteri kadar büro oluşturulur.

(2) Kurul personeli, naklen veya Devlet memurluğuna giriş için yapılan merkezi sınav sonuçlarına göre yerleştirilenler arasından Genel Sekreterin teklifi üzerine Başkanvekili tarafından atanır; bunlar hakkında 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır.

(3) Büroların çalışma usul ve esasları Kurulca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(4) Kurul lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinin avukatlara dağıtılmasında 2/2/1929 tarihli ve 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Teftiş Kurulu

Teftiş Kurulunun oluşumu ve görevleri

MADDE 14- (1) Teftiş Kurulu; Teftiş Kurulu Başkanı, iki başkan yardımcısı ile yeteri kadar Kurul başmüfettişi ve müfettişi ile bürolardan oluşur.

(2) Teftiş Kurulu, Üçüncü Daire Başkanının gözetiminde Kurul adına görev yapar.

(3) Kurul müfettişleri, görevlerini yerine getirirken Teftiş Kurulu Başkanına; Teftiş Kurulu Başkanı ise Kurula karşı sorumludur.

(4) Teftiş Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idari nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemek; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırmak ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemlerini yapmak.

b) Görev alanına giren konularda, uygulamada ortaya çıkan mevzuat yetersizliği ve aksaklıklar ile ilgili hususlarda gerekli inceleme ve araştırmaları yaparak alınması gerekli kanunî ve idarî tedbirler konusunda Kurula teklifte bulunmak.

c) Kurul müfettişleri tarafından hazırlanan araştırma, inceleme ve soruşturma raporları ile denetim raporlarını, Kurulun ilgili dairelerine; hâkim ve savcılar hakkında düzenlenen hâl kâğıtlarını Genel Sekreterliğe; denetlenen birimlere yönelik yapılan önerileri ise ilgili mercilere göndermek.

ç) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen veya Kurul tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

(5) Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev yapan Teftiş Kurulu ve Kurul müfettişlerinin çalışma yöntemleri ile denetim, araştırma, inceleme ve soruştırmaların yapılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Atanma usulleri

MADDE 15- (1) Teftiş Kurulunda görev yapacak olan;

a) Teftiş Kurulu Başkanı ve başkan yardımcıları, birinci sınıf hâkim ve savcılar arasından,

b) Kurul başmüfettişleri, Teftiş Kurulunda fiilen beş yılını doldurmuş, birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş olan müfettişler arasından, kıdem sırasına göre,

c) Kurul müfettişleri, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az sekiz yıl görev yapmış ve üstün başarıları ile Kurul müfettişliği hizmetinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından, muvafakatleri alınarak Genel Kurul tarafından atanır.

(2) Adalet müfettişliğinden Kurul müfettişliğine, Kurul müfettişliğinden adalet müfettişliğine, ilgililerin muvafakatleri alınmak suretiyle atama yapılabilir. Bu şekilde yapılacak atamalarda önceki teftiş kurulunda geçen süre, yeni atanan teftiş kurulunda geçmiş sayılır. Kurul müfettişi veya adalet müfettişi olarak görev yaptıktan sonra bu görevlerinden ayrılanların yeniden müfettişliğe atanmaları durumunda da bu hüküm uygulanır.

Teftiş Kurulu Başkan ve başkan yardımcılarının görev ve yetkileri

MADDE 16- (1) Teftiş Kurulu Başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Teftiş Kurulunu temsil etmek, yönetmek, verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamak,

b) Başkan yardımcıları arasındaki işbölümünü düzenlemek,

c) Yokluğunda yerine vekâlet edecek başkan yardımcısını, başkan yardımcılarının da bulunmaması hâlinde vekâlet görevini yürütecek başmüfettişi belirlemek,

ç) Yıllık teftiş programı taslağını hazırlayarak Üçüncü Daireye sunmak, bu Daire tarafından alınacak Başkan oluru üzerine uygulanmasını sağlamak,

d) Denetleme, araştırma, inceleme ve soruşturma olurları üzerine müfettişleri görevlendirmek ve uygulamayı takip etmek,

e) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen veya ilgili daire başkanı tarafından verilen benzeri görevleri yapmak veya yaptırmak.

(2) Teftiş Kurulu başkan yardımcılarının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Teftiş Kurulu Başkanı tarafından düzenlenecek işbölümüne göre verilen görevleri yürütmek.

b) Teftiş Kurulu Başkanı tarafından verilen diğer görevleri yapmak veya yaptırmak.

Kurul müfettişlerinin görev ve yetkileri

MADDE 17- (1) Kurul müfettişlerinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Hâkim ve savcıların görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemek.

b) Hâkim ve savcıların görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma yapmak.

(2) Kurul müfettişleri bu görevlerini yerine getirirken;

a) Yapacakları araştırma, inceleme ve soruşturmalarda, lüzum gördükleri kimseleri yeminle dinleyebilir, gerektiğinde istinabe yoluna başvurabilir, sübut delilleri ile gereken bilgileri kamu kurum, kurul ve kuruluşlarından doğrudan toplayabilir.

b) Yapacakları inceleme ve soruşturmalarda bu Kanunda verilen yetkilere ilave olarak 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem yapabilir; kanunlarda kendilerine ve Cumhuriyet savcısına, soruşturmanın yürütülmesiyle ilgili tanınan tüm yetkileri kullanabilir. Ceza Muhakemesi Kanununda gecikmesinde sakınca bulunan hâllere ilişkin olmak üzere Cumhuriyet savcısına tanınan yetkiler bu hükmün dışındadır.

(3) Kurul müfettişlerince yapılacak denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmalarda ilgili kuruluş ve kişiler istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermekle yükümlüdürler.

(4) Kurul müfettişleri, denetimlerde, yargı yetkisine ve yargısal takdire giren konulara karışamazlar, tavsiye ve telkinde bulunamazlar.

(5) Kurul müfettişlerince;

a) Denetimi yapılan birimlerde tespit edilen aksaklıklar hususunda önerilerde bulunulur.

b) Görev alanlarıyla ilgili olarak, denetimleri sırasında ilgili mevzuatta gösterilen hükümler uyarınca yeterli kanaat sahibi olduğu hâkim ve savcılar hakkında, hâl kâğıdı düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kurul Üyelerinin Seçimi ve Üyeliğın Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Üyelerin seçimi

MADDE 18- (1) Kurulun;

a) Dört asıl üyesi, hâkimlik mesleğine alınmasına engel bir hâli olmayan; yükseköğretim kurumlarının hukuk dalında en az onbeş yıldan beri görev yapan öğretim üyeleri ile meslekte fiilen onbeş yılını doldurmuş avukatlar arasından Cumhurbaşkanınca,

b) Üç asıl ve üç yedek üyesi, Yargıtay üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca,

c) İki asıl ve iki yedek üyesi, Danıştay üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca,

ç) Bir asıl ve bir yedek üyesi, kendi üyeleri arasından Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulunca,

d) Yedi asıl ve dört yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından, adli yargı hâkim ve savcılarınca,

e) Üç asıl ve iki yedek üyesi birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasında idarî yargı hâkim ve savcılarınca, dört yıl için seçilir.

(2) Süresi biten üyeler yeniden seçilebilirler ve Kurula üye seçimlerinde oy kullanabilirler.

(3) Kurulun asıl ve yedek üyelerinin görev sürelerinin tamamlanmasından en geç üç ay önce; Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ve Yargıtay Birinci Başkanlığı ile Danıştay, Türkiye Adalet Akademisi ve Yüksek Seçim Kurulu başkanlıklarına bu husus bildirilir.

Seçimlerin zamanı ve esasları

MADDE 19- (1) Kurul üyeliği seçimleri dört yılda bir olmak üzere, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde yapılır.

(2) Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarından seçilecek Kurul üyeliği için her üye, birinci sınıf adli ve idarî yargı hâkim ve savcılar arasında seçilecek Kurul üyeliği için her hâkim ve savcı; kendi aralarından seçilecek asıl ve yedek üyelerin toplam sayısı kadar aday için oy kullanabilir; daha fazla sayıda aday için oy verilmesi durumunda oy pusulası geçersiz sayılır. En fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilmiş olur.

(3) Bu seçimler; her dönem için bir defada ve gizli oyla, serbest, eşit, tek dereceli, açık sayım ve döküm esaslarına göre yapılır. Oyların eşitliği halinde adaylar arasında kura çekilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisinin Kurula Üye Seçimi

Seçim usulü

MADDE 20- (1) Yargıtay Birinci Başkanı ile Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi başkanları; Kurul üyeliği için üyelerin görev sürelerinin dolmasından altmış gün önce seçim süreci başlatılır ve adaylık için başvuru tarihleri ilân edilir.

(2) İlân tarihinden itibaren on gün içinde adaylar ilgili başkanlığa başvurur. Başvuruların bittiği tarihten itibaren beş gün içinde kesin aday listesi ilan edilir.

(3) Kesin aday listesinin ilanından itibaren otuz gün içinde Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarında seçim yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Adli ve İdarî Yargı Hâkim ve Savcılarının Kurula Üye Seçimi

Seçme ve seçilme hakkı

MADDE 21- (1) Adli ve idarî yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçiminde:

a) Hâkim ve savcılarının tamamı oy kullanma hakkına sahiptir.

b) Adli yargı hâkim ve savcıları adli yargıdan; idarî yargı hâkim ve savcıları idarî yargıdan aday olanlara oy verebilir.

c) Birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş her hâkim ve savcı Kurul asıl ve yedek üyeliğine seçilme hakkına sahiptir.

Seçimlerin yönetim ve denetimi

MADDE 22- (1) Seçimler, Yüksek Seçim Kurulunun yönetim ve denetiminde yapılır.

(2) Adli yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçmesi için, her ilde, il seçim kurulunun yönetim ve denetimi altında yapılacak seçimlerde, o ilde ve o ilin ilçelerinde görev yapan hâkim ve savcılar oy kullanır.

(3) İdarî yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçmesi için, bölge idare mahkemelerinin bulunduğu illerde, o il seçim kurulunun yönetim ve denetimi altında yapılacak seçimlerde, o bölge idare mahkemesinde ve yargı çevresi içerisinde kalan yerlerde görev yapan idarî yargı hâkim ve savcıları oy kullanır.

(4) Yapılacak seçimlerde sandık alanında, sandığın konulacağı yer il seçim kurulunun denetiminde sandık kurulunca kararlaştırılır. Sandığın konulacağı yerlerin belirlenmesinde, seçmenin oyunu kolaylıkla, serbestçe ve gizli şekilde verebilmesi gözönünde bulundurulur. Sandıklar; adliye binalarının oy kullandırmaya elverişli kısımlarına konulur.

(5) Kurula üye seçimlerinde, 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 17 nci maddesi hükmü uygulanmaz.

(6) İl seçim kurulları, oy kullanacak hâkim ve savcı sayısına göre, kamu görevlileri arasından seçilecek bir başkan, dört asıl ve iki yedek üyeden oluşan sandık kurulları oluşturur. Sandık kurullarının işlem, tedbir ve kararlarına karşı yapılan şikayet ve itirazlar il seçim kurulunca karara bağlanır.

(7) Adayların, soyadı alfabe sırasına göre liste halinde düzenlenecek olan ve isimleri karşısında oy kullanma tercihini belirtecek boş kutucuk bulunan birleşik oy pusulaları, üzerinde Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı mevcut kâğıtlara bastırılarak il seçim kurullarına seçmen sayıları dikkate alınmak suretiyle adli ve idarî yargı oy pusulası şeklinde gönderilir. Oy pusulalarıyla ilgili diğer hususlar Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenir. Yüksek Seçim Kurulu, oy pusulalarını kendisi bastırabileceği gibi gerektiğinde uygun göreceği il seçim kurulları vasıtasıyla bastırmaya da yetkilidir.

(8) Hâkim ve savcılar, sandık ve il seçim kurullarında oyların sayım, döküm ve seçim tutanaklarının birleştirilmesi çalışmalarını izleyebilir, sonuç tutanaklarından örnek alabilir.

(9) Yapılacak seçimlerde, 298 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Seçmen listelerinin belirlenmesi

MADDE 23- (1) Yüksek Seçim Kurulu, seçim takvimini, üyelerin görev sürelerinin dolmasından en geç altmış gün önce ilân eder. Seçim takviminin ilânı tarihinden itibaren on gün içinde illerde oy kullanacak hâkim ve savcılarının listelerini belirleyerek, il seçim kurullarına gönderir. İl seçim kurulları listeleri, ulaştığı tarihten itibaren en geç iki gün içinde askıya çıkartır. Bu listeler on gün askıda kalır ve askıda kaldığı süre içinde bu listelere karşı il seçim kuruluna itiraz edilebilir. Süresi içinde yapılmayan itirazlar dikkate alınmaz.

(2) İl seçim kurulları, itiraz süresinin sona erdiği tarihten itibaren iki gün içinde itirazları evrak üzerinden inceleyerek sonuçlandırır ve kesin seçmen listelerini internet sitesinde ilân etmek üzere Yüksek Seçim Kuruluna gönderir.

(3) Yargıtay, Danıştay, Kurul ve Adalet Bakanlığı teşkilâtlarında görev yapanlar ile yurt dışında bulunan hâkim ve savcılar Ankara'da, geçici yetki ile bir başka yerde görevlendirilenler ise görevlendirildikleri yerde oylarını kullanırlar. İzinli, görevli, hastalık veya aylıksız izinli olmaları nedeniyle, bir başka yerde bulunan hâkim ve savcılar, seçmen listeleri kesinleştirilmeden önce, oy kullanacakları yerdeki il seçim kuruluna başvurmaları hâlinde, buldukları yerde oy kullanabilirler.

(4) Seçim takvimi başladığı tarihten itibaren listelerde ismi bulunanlardan herhangi bir nedenle meslekten ayrılanlar, Kurul tarafından Yüksek Seçim Kuruluna bildirilir ve bunlar oy kullanamaz.

Başvurular ve aday listelerinin düzenlenmesi, seçimin yapılacağı tarih

MADDE 24- (1) Seçim takviminin ilân tarihinden itibaren onbeş gün içinde adaylar Yüksek Seçim Kuruluna başvurur. Başvuru tarihinin sona erdiği günden itibaren beş gün içinde Yüksek Seçim Kurulu adayların başvurularını inceler ve geçici aday listesini ilân eder. Hâkim ve savcılar tarafından gerekçeleri ve buna bağlı somut delilleri ile birlikte ilân tarihinden itibaren beş gün içinde adaylığa itiraz edilebilir.

(2) Yüksek Seçim Kurulu, itiraz süresinin sona erdiği tarihten itibaren beş gün içinde itirazları evrak üzerinden inceleyerek sonuçlandırır ve kesin aday listesini ilân eder.

(3) Seçimler, Yüksek Seçim Kurulunun kesin aday listesini ilân ettiği tarihi takip eden ikinci Pazar günü yapılır.

Propaganda yasağı

MADDE 25- (1) Adaylar, kesin aday listesinin ilanından oy verme süresinin bitimine kadar propaganda yapamazlar. Ancak;

a) Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde özgeçmişlerini bu iş için tahsis edilmiş bir internet sitesinde yayımlayabilirler.

b) Kendilerini tanıtan ve mesleki konularla ilgili düşüncelerini açıklayan mektup, elektronik posta ve kısa mesaj gönderebilirler.

c) Kapalı yer toplantısı yapabilirler.

Adaylıktan çekilme veya seçilme yeterliliğinin kaybedilmesi

MADDE 26- (1) Kesin aday listesinin ilânından sonra seçim sonuçlarının kesinleşmesine kadar geçen süre içinde adaylıktan çekilme veya seçilme yeterliliklerinin kaybedilmesi hâlinde listede değişiklik yapılmaz. Ancak bu husus, Yüksek Seçim Kurulunun internet sitesinde duyurulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Üyelik Boşalması ve Sona Ermesi

Üyelikte boşalma hâlinde seçim

MADDE 27- (1) Kurul üyeliklerinin ölüm, emeklilik, istifa ve benzeri nedenlerle boşalması halinde, Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyelikler için, boşalmayı takip eden altmış gün içinde, kalan süreyi tamamlamak üzere, yeni üyelerin seçimi yapılır. Diğer üyeliklerin boşalması hâlinde, asıl üyenin, yedeği tarafından kalan süre tamamlanır.

(2) Genel Kurulun toplantı yeter sayısını oluşturamayacak şekilde üyeliklerde boşalma olması hâlinde, boşalan asıl ve yedek üyelikler için altmış gün içinde yeniden seçim yapılır. Bu seçim sonucunda asıl ve yedek üyeliğe seçilenler, yerine seçildikleri üyelerin kalan sürelerini tamamlar.

Üyeliğin sona ermesi

MADDE 28- (1) Başkan dışındaki Kurul üyeleri ile yedek üyelerin;

a) Hâkimler ve Savcılar Kanununa göre hâkimlik ve savcılık mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymesi, çekilmesi veya altmışbeş yaşını doldurması hallerinde kendiliğinden,

b) Kurul üyesi olabilme şartlarından herhangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya Kurul üyeliği sırasında bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi hâlinde Genel Kurulun üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunun, bu durumu tespit eden kararıyla, Kurul üyeliği sona erer.

(2) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, görevlerini yerine getiremeyeceklerinin sağlık kurulu raporuyla kesin olarak anlaşılması veya görevlerine izinsiz, mazeretsiz ve kesintisiz olarak onbeş gün ya da bir yılda toplam otuz gün süre ile devam etmemeleri hâlinde, Genel Kurul üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunun kararıyla,

Kurul üyeliği sona erer.

(3) Kurul üyeliğine;

a) Yüksek mahkeme üyeliğinden seçilenlerden Kurul üyeliği sona erenler, herhangi bir işleme gerek olmaksızın ve boş kadro şartı aranmaksızın, geldikleri yüksek mahkeme üyeliği görevine geri dönerler, boşalan ilk üye kadrosu kendilerine tahsis olunur.

b) Adli ve idari yargı hâkim ve savcılığında seçilenlerden;

1) Sürenin tamamlanmasından önce Kurul üyeliği sona erenler Genel Kurul,

2) Sürenin tamamlanması nedeniyle Kurul üyeliği sona erenler, kendilerinden sonra oluşacak Genel Kurul,

tarafından, müktesepleri dikkate alınarak, tercih ettikleri üç ayrı ilden birinde uygun görülecek bir göreve atanırlar.

c) Diğer kamu görevlerinden seçilenlerden, Kurul üyeliği sona erenler, başvuruları üzerine, yetkili kurumları tarafından önceki görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve atanırlar.

ç) (b) ve (c) bentlerinde yazılı atama işlemleri, Kurul üyeliğinin sona erdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılır. Atama işlemi yapılmaya kadar ilgililer izinli sayılır ve Kurul üyeliği özlük haklarından yararlanmaya devam ederler.

(4) Kurul üyelerinin Kurulda geçirdikleri süreler, tâbi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çalışma Usulleri

Genel Kurul toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 29- (1) Genel Kurul, her yılın Ocak ayının onuncu işgünü kendiliğinden toplanarak, yıllık olağan toplantı günlerini tespit eder.

(2) Başkan, gereken hâllerde Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilir. Üye tam sayısının salt çoğunluğunun, görüşülecek konuyu da belirten yazılı talebi üzerine Başkan, Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.

(3) Genel Kurul, en az onbeş üyeye toplanır ve üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır.

(4) Genel Kurul toplantı gündemi, Başkan tarafından işin önemine, ivedi veya süreli oluşuna göre düzenlenir. Gündem, toplantının yapılacağı gün ve saati, Kurulda görüşülecek işleri ve sırasını gösterir. Tamamlanmayan gündem maddeleri bir sonraki gündemde öncelikle görüşülür.

(5) Gündemde değişiklik yapılması; ancak gündemin düzenlenmesinden sonra ivedi ve süreli işlerin ortaya çıkması hâlinde Başkan veya üyelere birinin talebi üzerine Genel Kurul kararı ile olur. İvedi ve süreli olmayan talepler bu suretle ele alınmaz. Gündemdeki işlerden birinin sırasından önce ya da sonra görüşülmesi, ertelenmesi veya gündemden çıkarılması aynı usule tâbidir.

Dairelerin toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 30- (1) Daireler, daire başkanının çağırısı üzerine her yılın Ocak ayında toplanarak yıllık olağan toplantı günlerini tespit eder.

(2) Daire başkanı, gereken hâllerde daireyi olağanüstü toplantıya çağırabilir. Üye tam sayısının salt çoğunluğunun, görüşülecek konuyu da belirten yazılı talebi üzerine daire başkanı, daireyi olağanüstü toplantıya çağırır.

(3) Daireler en az beş üyeye toplanır ve üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır.

(4) Dairelerin toplantı gündemi, daire başkanı tarafından işin önemine, ivedi veya süreli oluşuna göre düzenlenir. Gündem, toplantının yapılacağı gün ve saati, görüşülecek işleri ve sırasını gösterir. Tamamlanmayan gündem maddeleri bir sonraki gündemde öncelikle görüşülür.

(5) Gündemde değişiklik yapılması; ancak gündemin düzenlenmesinden sonra ivedi ve süreli işlerin ortaya çıkması halinde daire başkanı veya üyelere birinin talebi üzerine daire kararı ile olur. İvedi ve süreli olmayan talepler bu suretle ele alınmaz. Gündemdeki işlerden birinin sırasından önce ya da sonra görüşülmesi, ertelenmesi veya gündemden çıkarılması aynı usule tâbidir.

Oylama

MADDE 31- (1) Genel Kurulda ve dairelerde görüşmeler tamamlandıktan sonra oylamaya geçilir. Aksine hüküm bulunmayan veya karar alınmayan durumlarda oylama açık yapılır.

(2) Genel Kurulun seçim işlerinde oylama gizli yapılır.

(3) Önce usule ilişkin hususlar oylanır. Usul konusunda azınlıkta kalanlar esas hakkında oylamaya katılmak zorundadır. Kurul veya daire başkanı yaş itibarıyla en genç üyeden başlayarak oyları toplar ve en sonunda kendi oyunu kullanır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

(4) Disiplin işlemlerinde oyların dağılması hâlinde ilgilinin en fazla aleyhinde olan oy çoğunluk meydana gelinceye kadar kendisine en yakın olan oya ilave edilir.

(5) Oylamanın sonucu oturum başkanı tarafından tespit edilir ve açıklanır.

Kurul kararları ve tutanaklar

MADDE 32- (1) Genel Kurul ve dairelerde görüşülen işler tutanağa bağlanır ve yapılan işlemler bir kararla tespit edilir.

(2) Kararlarda;

a) Konunun, varsa iddia ve savunmanın özeti,

b) Kararın ve varsa karşı oyun gerekçesi,

c) Karara karşı başvurulabilecek kanun yolları, mercileri ve süresi, gösterilir.

(3) Kararların gerekçesi, karar tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde yazılır.

(4) Kurul tarafından;

a) Gerekli görülen kararlar Resmi Gazetede,

b) Disipline ilişkin kararlar, kişisel verilerin korunması kaydıyla Kurulun internet sitesinde, yayımlanır.

(5) Genel Kurul ve dairelerin;

- a) Hâkim ve savcıların özlük ve disiplin işleri hakkında verdiği kararlar kendilerine,
 - b) Müracaatlarının sonuçları ise ilgisine,
- tebliğ edilir.

(6) Hâkim ve savcılara, savunmaları alınmış olmadıkça, haklarındaki şikayet ve ihbar üzerine verilen kararlar tebliğ edilmez.

Yeniden inceleme, itiraz ve yargı yolu

MADDE 33- (1) Genel Kurulun ilk defa aldığı kararlara karşı, Başkan veya ilgililer, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kuruldan yeniden inceleme talebinde bulunabilir; yeniden inceleme talebi üzerine verilen kararlar kesindir.

(2) Dairelerin kararlarına karşı, Başkan veya ilgililer, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, kararı veren daireden yeniden inceleme talebinde bulunulabilir.

(3) Dairelerin yeniden inceleme talebi üzerine verdiği kararlara karşı, Başkan veya ilgililer tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kurula itiraz edebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

(4) Disipline ilişkin kararlara karşı şikayetçilerin de yeniden inceleme ve itiraz hakları vardır.

(5) Genel Kurulun veya dairelerin, meslekten çıkarma cezasına ilişkin kesinleşmiş kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulabilir; diğer kararları yargı denetimi dışındadır. Meslekten çıkarma kararlarına karşı açılan iptal davaları ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Bu davalar, acele işlerden sayılır.

BEŞİNCİ KISIM

Üyelerin Hukukî Durumları, Haklarındaki Soruşturma ve Kovuşturmalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Üyelerin Hukukî Durumları

Üyelerin hukukî durumları ve özlük işleri

MADDE 34- (1) Kurulun seçimle gelen üyeleri; görevleri süresince, Yargıtay daire başkanı için ilgili mevzuatta öngörülen tüm mali ve sosyal haklardan yararlanırlar. Kurulun seçimle gelen üyelerinin, sosyal güvenlik bakımından 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki hak ve yükümlülükleri, Yargıtay daire başkanı esas alınarak tespit edilir.

(2) Başkan dışındaki Kurul üyelerine, (30000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir. Bu tazminata hak kazanılması ve ödenmesinde Hâkimler ve Savcılar Kanununun aylıklara ilişkin hükmü uygulanır ve bu tazminat damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaz.

(3) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, kadro ve eski görevleriyle ilişkileri kesilir.

(4) Kurulun seçimle gelen üyeleri, bu Kanunda belirtilenler dışında kalan özlük işleri ve hakları bakımından Kurul üyeliği görevi süresince, Yargıtay daire başkanı hakkındaki hükümlere tâbidirler.

(5) Kurul yedek üyeliğine seçilenler asıl görevlerini yapmaya devam ederler. Kurul üyeliğinde süresinden önce boşalma sebebiyle göreve başlayan yedek üye, göreve başladığı tarihten itibaren Kurul üyesinin hak ve yükümlülüklerine aynen sahip olur.

(6) Kurulun seçimle gelen üyeleri, adlî ara verme süresi kadar yıllık izin hakkına sahiptirler.

Başka iş ve görevler

MADDE 35- (1) Kurulun seçimle gelen üyeleri;

a) Kanunlarda belirlenenler dışında resmî veya özel başka bir görev alamaz ve kazanç getirici faaliyetlerde bulunamazlar.

b) Bilimsel araştırma ve yayınlarda bulunabilirler; görevlerini aksatmamak ve Başkanlığa bilgi vermek koşuluyla, ulusal ve uluslararası kurul, kongre, konferans, seminer ve benzeri bilimsel toplantılar ile meslekleriyle ilgili diğer toplantılara katılabilirler; yargıya ilişkin veya meslekle ilgili konularda konferans verebilir ve tebliğ sunabilirler.

c) Eş ve çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerinin bulunması hâlinde, bu durumu göreve başladıkları tarihten; göreve başladıktan sonra ortaya çıkması hâlinde ise, bu tarihten itibaren bir ay içinde Kurula bildirmekle yükümlüdürler.

ç) Üyeliğin devamı süresince, Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler.

İKİNCİ BÖLÜM

Üyeler Hakkındaki Soruşturma ve Kovuşturmalar

Üyelerin disiplin soruşturma ve kovuşturması işlemleri

MADDE 36- (1) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, disiplin suçu oluşturan eylemleri sebebiyle, haklarında yürütülecek disiplin soruşturması ve kovuşturması, bu Kanun hükümleri uyarınca Genel Kurul tarafından yapılır.

(2) Kurulun seçimle gelen üyeleri hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerde, Başkan, işi Genel Kurula götürmeden önce daire başkanlarından birine ön inceleme yaptırabilir. Görevlendirilen bu daire başkanı, incelemesini yaptıktan sonra, durumu bir raporla Başkana bildirir.

(3) Başkan, ihbar veya şikâyeti doğrudan ya da inceleme yaptırdıktan sonra Genel Kurula sunar. Yapılan görüşme sonucunda; soruşturma açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, üyeler arasından, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulu seçilir. Soruşturma kuruluna, en yüksek oyu alan, oyların eşitliği hâlinde ise yaşça büyük olan başkanlık eder.

(4) Soruşturma kurulu, konu ile ilgili bilgileri toplar ve sübut delillerini tespit eder, lüzum gördüğü kimseleri yeminle dinler, ilgiliye isnat olunan hâl ve hareketi bildirerek savunmasını alır. İlgili savunmasının istendiği andan itibaren, bizzat veya vekili aracılığıyla soruşturma evrakını incelemeye yetkilidir.

(5) Soruşturma kurulu, yaptığı soruşturmayı, elde ettiği bilgi ve delilleri gösteren ve bunlara göre disiplin cezası verilmesine yer olup olmadığı hakkındaki kanaatini belirten bir rapor hazırlayarak, rapor ve eklerini Genel Kurula verir.

(6) Soruşturma sonucu ilgiliye yazılı olarak bildirilir ve yedi günden az olmamak üzere tayin edilen süre içinde Genel Kurul huzurunda kovuşturma aşamasına ilişkin olarak, bizzat veya vekili aracılığıyla sözlü ya da yazılı savunmasını vermeye davet edilir.

(7) Genel Kurul, disiplin kovuşturması kapsamında, hazırlanmış olan disiplin soruşturması dosyası ve raporunu inceler, ilgili yazılı savunma vermişse bu savunmayı okur, sözlü savunma yapmak istemişse sözlü savunmasını dinler; tüm evrak kapsamını gözönüne alarak;

- a) Gerekirse soruşturmanın genişletilmesine veya derinleştirilmesine,
 - b) İsnat olunan hâl ve hareketi sabit görmezse dosyanın işlemde kaldırılmasına,
 - c) İsnat olunan hâl ve hareketi sabit görürse eyleme uyan disiplin cezasına,
- karar verir.

(8) Ceza yönünden soruşturma veya kovuşturma başlatılmış olması, ayrıca disiplin soruşturması yapılmasına ve disiplin cezası verilmesine engel olmaz.

(9) Disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmişse disiplin soruşturması açılmaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmişse disiplin cezası verilemez. Disiplin cezasını gerektiren eylem, aynı zamanda bir suç teşkil eder ve bu suç için kanunda daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmüş olur ve ceza soruşturması veya kovuşturması da açılır ise, bu fıkra da belirtilen süre yerine bu süreler uygulanır. Genel Kurulca kovuşturma sonucunun beklenmesine karar verilenler hakkında ise, mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren iki yıl geçmekle ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

(10) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, Kurul üyesi olmadan önceki eylemlerinden dolayı disiplin soruşturma veya kovuşturmaları Kurul tarafından, bulunduğu aşamadan itibaren, bu Kanundaki usul çerçevesinde, ilgililerin özel kanunlarındaki hükümleri esas alınmak suretiyle karara bağlanır.

Disiplin cezaları ve yerine getirilmesi

MADDE 37- (1) Kurulun seçimle gelen üyeleri, hizmetin aksamasına yol açan veya Kurul üyeliğinin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan hâl ve hareketlerinin sabit görülmesi hâlinde, eylemin niteliğine ve ağırlığına göre uyarılır veya Kurul üyeliğinden çekilmeye davet edilir. Bu konuda alınan kararlar ilgiliye tebliğ edilir.

(2) Disiplin cezasına ilişkin Genel Kurul kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabilir. Genel Kurulun yeniden inceleme sonucunda verdiği kararlar kesindir.

(3) Kurul üyeliğinden çekilmeye davete ilişkin kesinleşen kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde görevden çekilmeyen ilgilinin Kurul üyeliği sona erer. Bu bir aylık süre içinde ilgili izinli sayılır.

Üyelerin adli suçlarıyla ilgili soruşturma ve kovuşturma usulü

MADDE 38- (1) Kurulun seçimle gelen üyelerinin görevleriyle ilgili suçları ile kişisel suçları hakkındaki soruşturma ve kovuşturma izni işlemleri Genel Kurul tarafından, kovuşturma açılması kararı ve kovuşturma mercilerinin belirlenmesi ise gösterilen yetkili merciler tarafından bu Kanun hükümleri uyarınca yapılır.

(2) Kurulun seçimle gelen üyeleri hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerde Başkan, işi Genel Kurula götürmeden önce daire başkanlarından birine ön inceleme yaptırabilir. Görevlendirilen bu daire başkanı, incelemesini yaptıktan sonra, durumu bir raporla Başkana bildirir.

(3) Başkan suç ihbar veya şikâyetini doğrudan ya da inceleme yaptırdıktan sonra Genel Kurula sunar. Yapılan görüşme sonucunda; soruşturma açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, üyeler arasından gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulu seçilir. Soruşturma kuruluna, en yüksek oyu alan oyların eşitliği hâlinde ise yaşça büyük olan başkanlık eder.

(4) Soruşturma kurulu, Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem yapar ve kanunların Cumhuriyet savcısına tanıdığı bütün yetkileri kullanır. Soruşturma sırasında hâkim kararı alınması gereken hususlarda ilgililer hakkında isnat edilen suçun niteliğine göre belirlenmiş bulunan kovuşturma mercilerine başvurur.

(5) Soruşturma kurulu, soruşturmayı tamamladıktan sonra kovuşturma açılmasına yer olup olmadığı hakkındaki kanaatini belirten bir rapor hazırlayarak, rapor ve eklerini Genel Kurula verir.

(6) Genel Kurul, dosyayı inceledikten ve varsa eksiklikleri tamamlattıktan sonra, kovuşturma yapılmasına gerek görmediği takdirde evrakın işlemde kaldırılmasına karar verir; aksi hâlde kovuşturma yapılmasına izin verir.

(7) Kovuşturma yapılmasına ilişkin verilen izin kesinleşmesi üzerine dosya;

a) Görevle ilgili suçlarda Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesine,

b) Kişisel suçlarda Yargıtay Ceza Genel Kuruluna,

kamu davası açılmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

(8) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı iddianamesini düzenleyerek evrakı, Yargıtayın görevli ceza dairesine verir. Yargıtayın görevli ceza dairesi tarafından iddianamenin bir örneği Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri gereğince, ilgiliye tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine ilgili, on gün içinde delil toplanmasını ister veya kabul edilebilir istekte bulunursa bu husus gözönünde tutulur ve gerekirse soruşturma daire tarafından derinleştirilir. Yapılan bu işlemler sonucunda, kovuşturma açılmasına veya kovuşturma açılmasına yer olmadığına dair karar verilir. Kovuşturma açılmasına dair karar verilmesi durumunda evrak hemen bu Kanunda belirlenen kovuşturma mercilerine gönderilir. Kovuşturma açılmasına yer olmadığına dair karara karşı, kararı veren ceza dairesinin numara olarak kendisini izleyen ceza dairesine; kararı son numaralı ceza dairesi vermişse birinci ceza dairesine usulünce itiraz edilebilir.

(9) Ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâllerinde soruşturma genel hükümlere göre yürütülür ve durum hemen Kurula bildirilir. Soruşturma sonucunda dosya, düzenlenen fezleke ile birlikte Kurula gönderilir.

(10) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, Kurul üyesi olmadan önceki suç teşkil eden eylemlerinden dolayı soruşturma yapılması ve kovuşturma izni verilmesi işlemleri, bulunduğu aşamadan itibaren Genel Kurul tarafından bu Kanun hükümlerine göre yürütülür.

Ortak hükümler

MADDE 39- (1) Kurulun seçimle gelen üyelerinin disiplin suçu oluşturan eylemleri ile görevleriyle ilgili suçları ve kişisel suçları hakkında yürütülecek soruşturma ve kovuşturmalarda;

a) İlgili kuruluş ve kişiler, istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermekle yükümlüdürler.

b) İmzasız, adresiz yahut takma adla yapıldığı anlaşılan ya da belli bir olayı ve nedeni içermeyen, delilleri ve dayanakları gösterilmeyen ihbar ve şikâyetler işleme konulmaz.

c) Genel Kurul toplantılarına, Başkan ve hakkında işlem yapılan üye ile soruşturma kurulu üyeleri katılamaz.

(2) Adalet Bakanlığı Müsteşarının, Kurul üyeliği görevi sebebiyle disiplin suçu oluşturan eylemlerine, Kurul üyeliği göreviyle ilgili suçlarına ve kişisel suçlarına ilişkin soruşturma ve kovuşturmalarda bu Kanun hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşe Bakamama, Çekilme ve Ret

İşe bakamama

MADDE 40- (1) Kurulun Başkan ve üyeleri;

a) İş kendisi ile ilgili ise,

b) İlgilinin, evlilik bağı kalmasa bile karı veya kocası, kan veya kayın hısımlığından üstsoyu veya altsoyu veya onunla evlat edinme bağı veyahut ilgili ile aralarında ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan hısımlığı veya evlilik sona erse dahi ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kayın hısımlığı olursa,

c) Aynı işte tanık olarak dinlenmiş, mütalaa vermiş, bilirkişilik, müşavirlik, avukatlık, hâkimlik veya savcılık yapmış ya da daha önce işin soruşturulması ile görevlendirilmiş ise,

ç) İlgili ile aralarında bakılan işe esas olan olaydan önce açılmış bir dava varsa,

Kurul ve daire çalışmalarına katılamazlar ve herhangi bir şekilde işe bakamazlar.

Çekilme ve ret

MADDE 41- (1) Kurul üyeleri işe bakamama veya ilgili ile arasında bir husumet veya tarafsızlıklarını şüpheye düşürecek önemli bir hâlin mevcut olması durumunda, işi görmekten çekinebilecekleri gibi ilgili tarafından da ret olunabilirler.

(2) Reddin, inceleme başlamadan veya ret sebebi daha sonra meydana gelmiş ise öğrenilmesinden başlayarak onbeş gün içinde ve her hâlde karar verilmeden önce yapılması lazımdır.

(3) Ret talebi, reddi istenen üyelerin yokluğunda Genel Kurul veya daire tarafından incelenerek kesin olarak sonuçlandırılır.

(4) Dairenin toplanmasına engel olacak sayıda üyenin reddedilmiş olması hâlinde, ret talebi, reddi istenen üyelerin katılmadığı Genel Kurul tarafından incelenerek kesin olarak karara bağlanır. Ret talebinin yerinde görülmesi hâlinde, işin esası hakkında da Genel Kurulca karar verilir.

(5) Genel Kurulun toplanmasına engel olacak sayıda üye reddine ilişkin talepte bulunulamaz.

ALTINCI KISIM

Çeşitli ve Son Hükümler

Tekrar atanma

MADDE 42- (1) Kurulda görev yapan, Genel Sekreter, genel sekreter yardımcıları ve tetkik hâkimleri ile Kurul müfettişleri, istekleri üzerine veya resen, Genel Kurulun kararı üzerine, Birinci Daire tarafından, müktesepeleri dikkate alınarak uygun görülecek bir göreve atanırlar.

Kadrolar

MADDE 43- (1) Kurulda Devlet Memurları Kanununa tâbi kadroların tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

(2) Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek sırasıyla 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvellere "Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu" bölümü olarak eklenmiştir.

Bütçe

MADDE 44- (1) Kurul, genel bütçe içinde kendi bütçesiyle yönetilir.

(2) Kurulun üst yöneticisi Başkanvekilidir.

(3) Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçeyle ilgili görüşmelerde Kurulu Başkan temsil eder; Başkanvekili ve Kurul üyeleri açıklama yapmak üzere davet edilemez.

Yönetmelik

MADDE 45- (1) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Bakanlığın görüşü alınarak Kurul tarafından çıkarılır.

Değişiklik yapılan ve yürürlükten kaldırılan hükümler ile atflar

MADDE 46- (1) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasında yer alan "Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkan, Üye, Uzman Müşavir, Uzman ve Uzman Yardımcıları," ibaresinden sonra gelmek üzere "Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Müfettişleri," ibaresi eklenmiştir.

(2) 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununun (1) sayılı cetvelinde yer alan "Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanı" ibaresi "Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanvekili" olarak değiştirilmiştir.

(3) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Danıştay," ibaresinden sonra gelmek üzere "Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu," ibaresi eklenmiştir.

(4) 8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2/A maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Danıştay" ibaresinden sonra gelmek üzere ", Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu" ibaresi eklenmiştir.

(5) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvele 6 ncı sırasından sonra gelmek üzere "7) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu" ibaresi eklenmiş ve diğer sıralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

(6) 13/5/1981 tarihli ve 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(7) Mevzuatta, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 13/5/1981 tarihli ve 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununa yapılan atflar, bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

Bütçe tahsisi, hizmet birimlerinin faaliyete geçmesi ve yönetmelikler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Kurula bütçe tahsis edilene kadar;

a) Kurulun giderleri Bakanlık bütçesinden karşılanır.

b) Kurulun hizmetlerini yerine getirmesi amacıyla bina, araç, gereç, mefruşat ve donanım gibi gerekli tüm destek hizmetleri Bakanlıkça sağlanır. Ayrıca 6/8/1997 tarihli ve 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine ilişkin Kanunla kurulan işyurtları Kurumunun bütçesinden de harcama yapılabilir.

(2) Kurulun hizmet birimleri faaliyete geçinceye kadar;

a) Sekreteryaya hizmetleri Bakanlık tarafından yerine getirilir.

b) Hâkim ve savcılara ait açık ve gizli siciller, özlük dosyaları, disiplin, suç ve teftişe ilişkin evrak buldukları yerde muhafaza edilmeye devam edilir. Bu belgeler, hizmet birimlerinin faaliyete geçmesini müteakip en geç altı ay içinde tutanakla Kurula devredilir.

(3) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler çıkarılıncaya kadar, yürürlükteki yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Mali ve sosyal haklar ile emeklilik

GEÇİCİ MADDE 2- (1) İlgili kanunlarda gerekli düzenlemeler yapılmaya kadar, adalet müfettişlerine tanınan tüm mali ve sosyal haklardan Kurul müfettişleri de faydalanır.

(2) 7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla değiştirilen Anayasanın 159 uncu maddesi uyarınca oluşturulan Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun seçimle gelen üyelerinden, 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında bulunanların, emeklilik hak ve yükümlülükleri; Hâkimler ve Savcılar Kanununun geçici 16 ncı maddesi kapsamına giren Yargıtay daire başkanı esas alınarak tespit olunur.

Hakkında meslekten çıkarma kararı verilmiş olanların durumu

GEÇİCİ MADDE 3- (1) 13/5/1981 tarihli ve 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu ile kurulan Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, haklarında meslekten çıkarma cezası verilen hâkim ve savcılarının, bu cezanın kaldırılması için idarî dava açmadan önce, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde Kurula başvurmaları gerekir.

(2) Genel Kurul, usulüne uygun yapılan başvurular üzerine, dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda, talep halinde, başvuranın bizzat veya vekili aracılığıyla yazılı ya da sözlü savunmasını da almak suretiyle, başvurunun kabulüne veya reddine karar verir.

(3) Başvurunun kabulü halinde;

a) Önceki kararın kaldırılmasına,

b) Hâkimlik ve savcılık mesleğine kabulde aranan niteliklerin kaybedilmemiş olması şartıyla ilgilinin hâkimlik ve savcılık mesleğine tekrar atanmasına,

c) Önceden verilmiş olan meslekten çıkarma cezasına konu eylem sebebiyle başka bir disiplin cezası verilmesine gerek gördüğünde eyleme uyan disiplin cezasına,

karar verir.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralar uyarınca verilen kararlara karşı, Başkan veya ilgili, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kuruldan yeniden inceleme talebinde bulunabilirler. Yeniden inceleme talebi üzerine verilen kararlar kesindir.

(5) İkinci fıkra uyarınca verilen başvurunun reddine ilişkin kesinleşen kararların iptali talebiyle ilk derece mahkemesi olarak Danıştaya başvurulabilir. Bu dava, acele işlerden sayılır. Üçüncü fıkra uyarınca verilen kararlar yargı denetimi dışındadır.

Yürürlük

MADDE 47- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 48- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.

M. Aydın

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

B. Yıldırım

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
HÂKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU KANUNU TASARISI
BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, mahkemelerin bağımsızlığı ile hâkimlik ve savcılık teminatı esaslarına göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kuruluşu, teşkilâtı, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakan: Adalet Bakanını,
 - b) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
 - c) Başkan: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanını,
 - ç) Başkanvekili: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanvekilini,
 - d) Daire: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Birinci, İkinci ve Üçüncü Dairelerinden her birini,
 - e) Daire başkanı: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun birinci, ikinci ve üçüncü daire başkanlarından her birini,
 - f) Genel Kurul: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulunu,
 - g) Genel Sekreter: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Sekreterini,
 - ğ) Genel Sekreterlik: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Sekreterliğini,
 - h) Hâkim: 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda tanımlanan hâkim ile geçici yetki veya herhangi bir görevlendirmeye başka bir kurum veya kuruluşta görev yapan hâkimi,
 - ı) Kurul: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu,
 - i) Kurul müfettişi: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Teftiş Kurulu Başkanlığında görev yapan Başkan, başkan yardımcıları, başmüfettiş ve müfettişleri,
 - j) Kurulun seçimle gelen üyesi: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun, Adalet Bakanı ve Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asıl üyelerinden her birini,
 - k) Kurul üyesi: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun asıl üyelerinden her birini,
 - l) Savcı: Hâkimler ve Savcılar Kanununda tanımlanan savcı ile geçici yetki veya herhangi bir görevlendirmeye başka bir kurum veya kuruluşta görev yapan savcıcı,
 - m) Teftiş Kurulu: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Teftiş Kurulunu,
 - n) Teftiş Kurulu Başkanı: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Teftiş Kurulu Başkanını,
 - o) Tetkik hâkimi: Kurulda görev yapan hâkim ve savcıcıları,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Görev

Kuruluş ve Kurulun bağımsızlığı

MADDE 3- (1) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yirmiiki asıl ve oniki yedek üyeden oluşur.

(2) Kurul üç daire hâlinde çalışır.

(3) Kurulun Başkanı, Bakandır.

(4) Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir. Müsteşar bulunmadığı zaman kendisine vekâlet etmekte olan, Kurul toplantılarına katılır.

(5) Kurul; Bakan, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Cumhurbaşkanınca seçilecek dört asıl, Yargıtaydan seçilecek üç asıl ve üç yedek, Danıştaydan seçilecek iki asıl ve iki yedek, Türkiye Adalet Akademisinden seçilecek bir asıl ve bir yedek, birinci sınıf olan adli yargı hâkim ve savcılar arasında seçilecek yedi asıl ve dört yedek ile birinci sınıf olan idarî yargı hâkim ve savcılar arasında seçilecek üç asıl ve iki yedek üyeden oluşur.

(6) Kurul, görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Kurula emir ve talimat veremez.

(7) Kurul, mahkemelerin bağımsızlığı ile hâkimlik ve savcılık teminatı esaslarını gözeterek adalet, tarafsızlık, doğruluk ve dürüstlük, tutarlılık, eşitlik, ehliyet ve liyakat ilkeleri çerçevesinde görev yapar.

Kurulun görevleri

MADDE 4- (1) Kurulun görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak.

b) Hâkim ve savcılarla ilgili olarak;

1) Mesleğe kabul etme,

2) Atama ve nakletme,

3) Geçici yetki verme,

4) Her türlü yükselme ve birinci sınıfa ayırma,

5) Kadro dağıtma,

6) Meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme,

7) Disiplin cezası verme,

8) Görevden uzaklaştırma,

işlemlerini yapmak.

c) Aşağıdaki alt bentlerde belirtilen hâkim ve savcılar hariç olmak üzere, hâkim ve savcıların görevlerini; kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemek; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırmak ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemlerini yürütmek.

- 1) Bakanlık merkez, bağı ve ilgili kuruluşları ile uluslararası mahkemeler veya kuruluşlarda görev yapan hâkim ve savcılar,
 - 2) Geçici yetki veya görevlendirme ile başka bir kurum, kurul veya kuruluşta çalışan hâkim ve savcılar,
 - 3) İdarî görevleri yönünden savcılar,
 - 4) Komisyon işlerine yönelik görevleri yönünden adalet komisyonu başkan ve üyeleri.
- ç) Yargı yetkisinin kullanımına ilişkin hususlar hariç olmak üzere hâkimlerin idarî görevleri ile delilleri değerlendirme ve suçlu niteleme yetkisi hariç olmak üzere savcılarının adli görevlerine ilişkin konularda genelge düzenlemek.
- d) Yargıtay ve Danıştaya üye seçmek.
 - e) Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.
- (2) Kanunlarda açıkça Bakanlığa verilenler dışında, hâkim ve savcılarının tüm özlük işleri, Kurul tarafından yerine getirilir.

İKİNCİ KISIM
Kurulun Yapısı
BİRİNCİ BÖLÜM
Kurulun Teşkilâtı

Kurulun teşkilâtı

MADDE 5- (1) Kurul; Başkanlık, Genel Kurul, daireler ve hizmet birimlerinden oluşur.

(2) Kurulun hizmet birimleri Genel Sekreterlik ve Teftiş Kuruludur.

Başkanlık, görev ve yetkiler

MADDE 6- (1) Başkanlık; Başkan ve Başkanvekilinden oluşur.

(2) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurulu yönetmek ve temsil etmek.

b) Kanunlardaki istisnalar saklı kalmak üzere, Genel Kurul çalışmalarına başkanlık etmek ve oy kullanmak.

c) Genel Kurulun teklif ettiği üç aday arasından Genel Sekreteri atamak.

ç) İlgili dairenin teklifi üzerine, hâkim ve savcılar hakkında denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma işlemlerine olur vermek.

d) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

(3) Başkan;

a) Disiplin işlemleriyle ilgili Genel Kurul toplantılarına,

b) Dairelerin çalışmalarına,
katılamaz.

(4) Başkan, yetkilerinden bir kısmını yazılı olarak Başkanvekiline devredebilir.

(5) Genel Kurul, daire başkanlarından birini, Başkanvekili olarak seçer. Başkanvekilinin yokluğunda yerine daire başkanlarından hangisinin vekâlet edeceğini Başkanvekili belirler.

(6) Başkanvekilinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Başkanın katılmadığı Genel Kurul çalışmalarına başkanlık etmek.
- b) Başkanın kendisine devrettiği yetkileri kullanmak.
- c) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Genel Kurulun oluşumu ve görevleri

MADDE 7- (1) Genel Kurul, Kurulun yirmiiki asıl üyesinden oluşur.

(2) Genel Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Başkanvekilini ve daire başkanlarını seçmek.
- b) Dairelerin kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak.
- c) Daireler arasında çıkan görev ve işbölümü uyuşmazlıklarını kesin olarak karara bağlamak.
- ç) Kurulun görevine giren, fakat Genel Kurul veya dairelerin görevleri arasında gösterilmeyen konularda karar merciini belirlemek.
- d) Dairelerden birine gelen ve olağan çalışmalar ile karşılanamayacak oranda artan işlerden bir kısmını diğer bir daireye vermek.
- e) Kurul üyeleri hakkındaki suç soruşturması ile disiplin soruşturma ve kovuşturma işlemlerini yürütmek ve bu konuda gerekli kararları vermek.
- f) Bakanlığın, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak.
- g) Yargıtay ve Danıştaya üye seçmek.
- ğ) Genel Sekreterin atanması için Başkana üç aday teklif etmek.
- h) Teftiş Kurulu Başkanını, Teftiş Kurulu başkan yardımcılarını, genel sekreter yardımcılarını, Kurul başmüfettişlerini, Kurul müfettişlerini ve Kurulda geçici veya sürekli olarak görev yapacak tetkik hâkimlerini atamak.
- ı) Kurulun görev alanına ilişkin yönetmelik çıkarmak ve genelge düzenlemek.
- i) Kurulun stratejik plânını onaylamak ve uygulamasını takip etmek.
- j) Görev alanını ilgilendiren kanun, tüzük ve yönetmelik taslakları hakkında görüş bildirmek.
- k) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Dairelerin oluşumu, daire başkanlarının seçimi ile görev ve yetkileri

MADDE 8- (1) Kurulun;

- a) Birinci Dairesi; Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Yargıtaydan seçilen bir, adli yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen üç, idarî yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen bir ve Cumhurbaşkanınca seçilen bir asıl üye,
- b) İkinci Dairesi; Yargıtay ve Danıştaydan seçilen birer, adli yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen iki, idarî yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen bir ve Cumhurbaşkanınca seçilen iki asıl üye,
- c) Üçüncü Dairesi; Yargıtay ve Danıştaydan seçilen birer, Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulunca seçilen bir, adli yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen iki, idarî yargı hâkim ve savcılar arasında seçilen bir ve Cumhurbaşkanınca seçilen bir asıl üye, olmak üzere yedişer üyeden oluşur.

(2) Genel Kurul, yukarıdaki esaslara göre üyelerin hangi dairede asıl ve tamamlayıcı üye olarak görev yapacağına, seçimle karar verir.

(3) Genel Kurul, her dairenin kendi üyeleri arasından bir üyeyi, o dairenin başkanı olarak seçer. Adalet Bakanlığı Müsteşarı daire başkanı seçilemez.

(4) Daire başkanının yokluğunda; yerine, o daire üyelerinden hangisinin vekâlet edeceğini daire başkanı belirler.

(5) Daire başkanı; daireyi temsil etmek, gündemini hazırlamak, toplantılara başkanlık etmek, dairenin verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamak, daireler arasında meydana gelen görev ve işbölümü uyumsuzluklarını Genel Kurula götürmekle görevlidir.

Dairelerin görevleri

MADDE 9- (1) Birinci Dairenin görevleri şunlardır:

a) Hâkim ve savcılarla ilgili olarak;

1) Atama ve nakletme,

2) Geçici yetki verme,

3) Kadro dağıtma,

4) Müstemir yetkileri düzenleme,

5) Yıllık ve mazeret izinleri dışında her türlü izin verme,

6) Türkiye Adalet Akademisi tarafından yapılan plânlamaya ve alınan taleplere uygun olarak eğitim programlarına katılmaya ilişkin izin verme, işlemlerini yapmak.

b) Meslek öncesi eğitimde staj mahkemelerini belirlemek.

c) Genel Kurul tarafından verilen diğer işleri yapmak.

(2) İkinci Dairenin görevleri şunlardır:

a) Hâkim ve savcıların;

1) Her türlü yükselme ve birinci sınıfa ayırma işlemlerini yapmak,

2) Görevlerinden dolayı veya görevleri sırasındaki suç soruşturması ile disiplin soruşturma ve kovuşturması sonucu hakkında karar vermek,

3) Disiplin veya suç soruşturma ve kovuşturması nedeniyle geçici yetkiyle yer değiştirmesine veya görevden uzaklaştırılmasına karar vermek,

4) Meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar vermek,

5) Diğer kurumların geçici görevlendirme ve nakil taleplerine ilişkin izin işlemlerini yürütmek.

b) Genel Kurul tarafından verilen diğer işleri yapmak.

(3) Üçüncü Dairenin görevleri şunlardır:

a) Hâkim ve savcı adaylarını mesleğe kabul etmek.

b) Hâkim ve savcılarının görevlerini; kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarına ilişkin denetleme işlemlerini Teftiş Kuruluna yaptırmak.

- c) Hâkim ve savcılar hakkındaki ihbar ve şikâyetleri inceleyip gereğini yapmak.
- ç) Hâkim ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını Kurul müfettişleri veya müfettiş yetkilerini haiz kıdemli hâkim veya savcı eliyle araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri için teklifte bulunmak.
- d) Hâkimlik ve savcılık görevine tekrar atanma ile diğer hizmetlerden mesleğe atanma talepleri hakkında karar vermek.
- e) Meslekten çekilme, çekilmiş sayılma ve görevin sona ermesi hakkında karar vermek.
- f) İlgili kanunlarda verilen görevlerin yerine getirilmesi bakımından en yakın ağır ceza, bölge adliye ve bölge idare mahkemesini belirlemek.
- g) Genel Kurul tarafından verilen diğer işleri yapmak.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Sekreterlik

Genel Sekreterliğin oluşumu ve görevleri

MADDE 10- (1) Kurulun idarî ve malî işleri ile sekreteryâ hizmetlerini yerine getirmek üzere kurulan Genel Sekreterlik; Genel Sekreter, dört genel sekreter yardımcısı ile yeteri kadar tetkik hâkimi ve bürolardan oluşur.

(2) Genel Sekreterliğin görevleri şunlardır:

- a) Kurulun büro işlemlerini yürütmek.
- b) Kurulun taraf olduğu adlî ve idarî davalar ile icra takiplerinde avukatlar vasıtasıyla Kurulu temsil etmek, davaları takip etmek, ettirmek, hukukî hizmetleri yürütmek.
- c) Hâkim ve savcılarının sicilleri ile şahsî dosyalarını tutmak.
- ç) Kurulun arşiv hizmetlerini yürütmek.
- d) Kanunlarla malî hizmet ve strateji geliştirme birimlerine verilen görevleri yapmak.
- e) Hâkim ve savcılarının izin ve emeklilik işlemlerini yürütmek.
- f) Kurul üyeleri ile Kurulda görev yapanların özlük işlemlerini yürütmek.
- g) Kurulun görev alanıyla ilgili hususlarda Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminin (UYAP) kullanılmasını sağlamak.
- ğ) Kanunlarda gösterilen veya Başkanlık, Genel Kurul veya daireler tarafından verilen diğer işleri yapmak.

Genel Sekreter ve genel sekreter yardımcılarının atanması, görev ve yetkileri

MADDE 11- (1) Genel Sekreter birinci sınıf hâkim ve savcılardan, Genel Kurulun, muvafakatlerini alarak teklif ettiği üç aday arasından Başkan tarafından atanır. Başkanın katılamayacağı ve her bir Kurul üyesinin en fazla üç adaya oy verebileceği Genel Sekreter adaylarının belirleneceği seçimde, en çok oyu alan üç aday teklif edilmiş sayılır.

(2) Genel Sekreter;

- a) Görevini mevzuata, Kurul stratejik plânına, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütür.

b) Genel Sekreterliğin verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlar.

(3) Genel Sekretere, yokluğunda kendisinin belirleyeceği genel sekreter yardımcısı vekâlet eder.

(4) Genel sekreter yardımcıları, birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar arasından, muvafakatleri alınarak, Genel Kurul tarafından atanır.

(5) Genel sekreter yardımcıları;

a) Genel Sekreter tarafından belirlenen iş bölümüne göre çalışır.

b) Kendilerine bağlı büroların verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlar.

c) İlgisine göre daire başkanı ve Genel Sekreter tarafından verilen görevleri yerine getirir.

Tetkik hâkimleri

MADDE 12- (1) Kurulda çalıştırılmak üzere Genel Sekreterliğe bağlı yeteri kadar tetkik hâkimi bulunur.

(2) Tetkik hâkimliğine, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile Kurul hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak, Genel Kurul tarafından, geçici veya sürekli çalıştırılmak üzere atama yapılır.

(3) Tetkik hâkimleri, Başkan, ilgili daire başkanı ile Genel Sekreter tarafından kendilerine verilen görevleri yerine getirir.

Bürolar ve personel

MADDE 13- (1) Kurulun görevlerini yerine getirmek amacıyla Genel Sekreterliğe bağlı yeteri kadar büro oluşturulur.

(2) Kurul personeli, naklen veya Devlet memurluğuna giriş için yapılan merkezi sınav sonuçlarına göre yerleştirilenler arasından Genel Sekreterin teklifi üzerine Başkanvekili tarafından atanır; bunlar hakkında 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır.

(3) Büroların çalışma usul ve esasları Kurulca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(4) Kurul lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinin avukatlara dağıtılmasında 2/2/1929 tarihli ve 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Teftiş Kurulu

Teftiş Kurulunun oluşumu ve görevleri

MADDE 14- (1) Teftiş Kurulu; Teftiş Kurulu Başkanı, iki başkan yardımcısı ile yeteri kadar Kurul başmüfettişi ve müfettişi ile bürolardan oluşur.

(2) Teftiş Kurulu, Üçüncü Daire Başkanının gözetiminde Kurul adına görev yapar.

(3) Kurul müfettişleri, görevlerini yerine getirirken Teftiş Kurulu Başkanına; Teftiş Kurulu Başkanı ise Kurula karşı sorumludur.

(4) Teftiş Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idari nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemek; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırmak ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemlerini yapmak.

b) Görev alanına giren konularda, uygulamada ortaya çıkan mevzuat yetersizliği ve aksaklıklar ile ilgili hususlarda gerekli inceleme ve araştırmaları yaparak alınması gerekli kanunî ve idari tedbirler konusunda Kurula teklifte bulunmak.

c) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen veya Kurul tarafından verilen benzeri görevleri yapmak.

(5) Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev yapan Teftiş Kurulu ve Kurul müfettişlerinin çalışma yöntemleri ile denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmaların yapılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Atanma usulleri

MADDE 15- (1) Teftiş Kurulunda görev yapacak olan;

a) Teftiş Kurulu Başkanı ve başkan yardımcıları, birinci sınıf hâkim ve savcılar arasından,

b) Kurul başmüfettişleri, Teftiş Kurulunda fiilen beş yılını doldurmuş, birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş olan müfettişler arasından, kıdem sırasına göre,

c) Kurul müfettişleri, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az sekiz yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile Kurul müfettişliği hizmetinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından, muvafakatleri alınarak Genel Kurul tarafından atanır.

(2) Adalet müfettişliğinden Kurul müfettişliğine, Kurul müfettişliğinden adalet müfettişliğine, ilgililerin muvafakatleri alınmak suretiyle atama yapılabilir. Bu şekilde yapılacak atamalarda önceki teftiş kurulunda geçen süre, yeni atanan teftiş kurulunda geçmiş sayılır. Kurul müfettişi veya adalet müfettişi olarak görev yaptıktan sonra bu görevlerinden ayrılanların yeniden müfettişliğe atanmaları durumunda da bu hüküm uygulanır.

Teftiş Kurulu Başkan ve başkan yardımcılarının görev ve yetkileri

MADDE 16- (1) Teftiş Kurulu Başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Teftiş Kurulunu temsil etmek, yönetmek, verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamak,

b) Başkan yardımcıları arasındaki işbölümünü düzenlemek,

c) Yokluğunda yerine vekâlet edecek başkan yardımcısını, başkan yardımcılarının da bulunmaması hâlinde vekâlet görevini yürütecek başmüfettişi belirlemek,

d) Yıllık teftiş programı taslağını hazırlayarak Üçüncü Daireye sunmak, bu Daire tarafından alınacak Başkan oluru üzerine uygulanmasını sağlamak,

e) Denetleme, araştırma, inceleme ve soruşturma olurları üzerine müfettişleri görevlendirmek ve uygulamayı takip etmek,

e) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen veya ilgili daire başkanı tarafından verilen benzeri görevleri yapmak veya yaptırmak.

(2) Teftiş Kurulu başkan yardımcılarının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Teftiş Kurulu Başkanı tarafından düzenlenecek işbölümüne göre verilen görevleri yürütmek.

b) Teftiş Kurulu Başkanı tarafından verilen diğer görevleri yapmak veya yaptırmak.

Kurul müfettişlerinin görev ve yetkileri

MADDE 17- (1) Kurul müfettişlerinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Hâkim ve savcıların görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemek.

b) Hâkim ve savcıların görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma yapmak.

(2) Kurul müfettişleri bu görevlerini yerine getirirken;

a) Yapacakları araştırma, inceleme ve soruşturmalarda, lüzum gördükleri kimseleri yeminle dinleyebilir, gerektiğinde istinabe yoluna başvurabilir, sübut delilleri ile gereken bilgileri kamu kurum, kurul ve kuruluşlarından doğrudan toplayabilir.

b) Yapacakları inceleme ve soruşturmalarda bu Kanunda verilen yetkilere ilave olarak 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem yapabilir; kanunlarda kendilerine ve Cumhuriyet savcısına, soruşturmanın yürütülmesiyle ilgili tanınan tüm yetkileri kullanabilir. Ceza Muhakemesi Kanununda gecikmesinde sakınca bulunan hâllere ilişkin olmak üzere Cumhuriyet savcısına tanınan yetkiler bu hükmün dışındadır.

(3) Kurul müfettişlerince yapılacak denetim, araştırma, inceleme ve soruşturmalarda ilgili kuruluş ve kişiler istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermekle yükümlüdürler.

(4) Kurul müfettişleri, denetimlerde, yargı yetkisine ve yargısal takdire giren konulara karışamazlar, tavsiye ve telkinde bulunamazlar.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kurul Üyelerinin Seçimi ve Üyeliğın Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Üyelerin seçimi

MADDE 18- (1) Kurulun;

a) Dört asıl üyesi, hâkimlik mesleğine alınmasına engel bir hâli olmayan; yükseköğretim kurumlarının hukuk dalında en az onbeş yıldan beri görev yapan öğretim üyeleri ile meslekte fiilen onbeş yılını doldurmuş avukatlar arasından Cumhurbaşkanınca,

b) Üç asıl ve üç yedek üyesi, Yargıtay üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca,

c) İki asıl ve iki yedek üyesi, Danıştay üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca,

ç) Bir asıl ve bir yedek üyesi, kendi üyeleri arasından Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulunca,

d) Yedi asıl ve dört yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından, adli yargı hâkim ve savcılarınca,

e) Üç asıl ve iki yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasında idarî yargı hâkim ve savcılarınca, dört yıl için seçilir.

(2) Süresi biten üyeler yeniden seçilebilirler ve Kurula üye seçimlerinde oy kullanabilirler.

(3) Kurulun asıl ve yedek üyelerinin görev sürelerinin tamamlanmasından en geç üç ay önce; Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ve Yargıtay Birinci Başkanlığı ile Danıştay, Türkiye Adalet Akademisi ve Yüksek Seçim Kurulu başkanlıklarına bu husus bildirilir.

Seçimlerin zamanı ve esasları

MADDE 19- (1) Kurul üyeliği seçimleri dört yılda bir olmak üzere, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde yapılır.

(2) Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarından seçilecek Kurul üyeliği için her üye, birinci sınıf adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılar arasında seçilecek Kurul üyeliği için her hâkim ve savcı; kendi aralarından seçilecek asıl ve yedek üyelerin toplam sayısı kadar aday için oy kullanabilir; daha fazla sayıda aday için oy verilmesi durumunda oy pusulası geçersiz sayılır. En fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilmiş olur.

(3) Bu seçimler; her dönem için bir defada ve gizli oyla, serbest, eşit, tek dereceli, açık sayım ve döküm esaslarına göre yapılır. Oyların eşitliği hâlinde adaylar arasında kura çekilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisinin Kurula Üye Seçimi

Seçim usulü

MADDE 20- (1) Yargıtay Birinci Başkanı ile Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi başkanlarınca; Kurul üyeliği için üyelerin görev sürelerinin dolmasından altmış gün önce seçim süreci başlatılır ve adaylık için başvuru tarihleri ilân edilir.

(2) İlan tarihinden itibaren on gün içinde adaylar ilgili başkanlığa başvurur. Başvuruların bittiği tarihten itibaren beş gün içinde kesin aday listesi ilân edilir.

(3) Kesin aday listesinin ilânından itibaren otuz gün içinde Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarında seçim yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Adlî ve İdarî Yargı Hâkim ve Savcılarının Kurula Üye Seçimi

Seçme ve seçilme hakkı

MADDE 21- (1) Adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçiminde;

a) Hâkim ve savcılarının tamamı oy kullanma hakkına sahiptir.

b) Adlî yargı hâkim ve savcılarını adlî yargıdan; idarî yargı hâkim ve savcılarını idarî yargıdan aday olanlara oy verebilir.

c) Birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş her hâkim ve savcı Kurul asıl ve yedek üyeliğine seçilme hakkına sahiptir.

Seçimlerin yönetim ve denetimi

MADDE 22- (1) Seçimler, Yüksek Seçim Kurulunun yönetim ve denetiminde yapılır.

(2) Adli yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçmesi için, her ilde, il seçim kurulunun yönetim ve denetimi altında yapılacak seçimlerde, o ilde ve o ilin ilçelerinde görev yapan hâkim ve savcılar oy kullanır.

(3) İdarî yargı hâkim ve savcılarının Kurula üye seçmesi için, bölge idare mahkemelerinin bulunduğu illerde, o il seçim kurulunun yönetim ve denetimi altında yapılacak seçimlerde, o bölge idare mahkemesinde ve yargı çevresi içerisinde kalan yerlerde görev yapan idarî yargı hâkim ve savcıları oy kullanır.

(4) Yapılacak seçimlerde sandık alanında, sandığın konulacağı yer il seçim kurulunun denetiminde sandık kurulunca kararlaştırılır. Sandığın konulacağı yerlerin belirlenmesinde, seçmenin oyunu kolaylıkla, serbestçe ve gizli şekilde verebilmesi gözönünde bulundurulur. Sandıklar; adliye binalarının oy kullandırmaya elverişli kısımlarına konulur.

(5) Kurula üye seçimlerinde, 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 17 nci maddesi hükmü uygulanmaz.

(6) İl seçim kurulları, oy kullanacak hâkim ve savcı sayısına göre, kamu görevlileri arasından seçilecek bir başkan, dört asıl ve iki yedek üyeden oluşan sandık kurulları oluşturur. Sandık kurullarının işlem, tedbir ve kararlarına karşı yapılan şikâyet ve itirazlar il seçim kurulunca karara bağlanır.

(7) Adayların, soyadı alfabe sırasına göre liste hâlinde düzenlenecek olan ve isimleri karşısında oy kullanma tercihini belirtecek boş kutucuk bulunan birleşik oy pusulaları, üzerinde Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu filigranı mevcut kâğıtlara bastırılarak il seçim kurullarına seçmen sayıları dikkate alınmak suretiyle adli ve idarî yargı oy pusulası şeklinde gönderilir. Oy pusulalarıyla ilgili diğer hususlar Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenir. Yüksek Seçim Kurulu, oy pusulalarını kendisi bastırabileceği gibi gerektiğinde uygun göreceği il seçim kurulları vasıtasıyla bastırmaya da yetkilidir.

(8) Hâkim ve savcılar, sandık ve il seçim kurullarında oyların sayım, döküm ve seçim tutanaklarının birleştirilmesi çalışmalarını izleyebilir, sonuç tutanaklarından örnek alabilir.

(9) Yapılacak seçimlerde, 298 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Seçmen listelerinin belirlenmesi

MADDE 23- (1) Yüksek Seçim Kurulu, seçim takvimini, üyelerin görev sürelerinin dolmasından en geç altmış gün önce ilân eder. Seçim takviminin ilânı tarihinden itibaren on gün içinde illerde oy kullanacak hâkim ve savcılarının listelerini belirleyerek, il seçim kurullarına gönderir. İl seçim kurulları listeleri, ulaştığı tarihten itibaren en geç iki gün içinde askıya çıkartır. Bu listeler on gün askıda kalır ve askıda kaldığı süre içinde bu listelere karşı il seçim kuruluna itiraz edilebilir. Süresi içinde yapılmayan itirazlar dikkate alınmaz.

(2) İl seçim kurulları, itiraz süresinin sona erdiği tarihten itibaren iki gün içinde itirazları evrak üzerinden inceleyerek sonuçlandırır ve kesin seçmen listelerini internet sitesinde ilân etmek üzere Yüksek Seçim Kuruluna gönderir.

(3) Yargıtay, Danıştay, Kurul ve Adalet Bakanlığı teşkilâtlarında görev yapanlar ile yurt dışında bulunan hâkim ve savcılar Ankara’da, geçici yetki ile bir başka yerde görevlendirilenler ise görevlendirildikleri yerde oylarını kullanırlar. İzinli, görevli, hastalık veya aylıksız izinli olmaları nedeniyle, bir başka yerde bulunan hâkim ve savcılar, seçmen listeleri kesinleştirilmeden önce, oy kullanacakları yerdeki il seçim kuruluna başvurmaları hâlinde, buldukları yerde oy kullanabilirler.

(4) Seçim takvimi başladığı tarihten itibaren listelerde ismi bulunanlardan herhangi bir nedenle meslekten ayrılanlar, Kurul tarafından Yüksek Seçim Kuruluna bildirilir ve bunlar oy kullanamaz.

Başvurular ve aday listelerinin düzenlenmesi, seçimin yapılacağı tarih

MADDE 24- (1) Seçim takviminin ilân tarihinden itibaren onbeş gün içinde adaylar Yüksek Seçim Kuruluna başvurur. Başvuru tarihinin sona erdiği günden itibaren beş gün içinde Yüksek Seçim Kurulu adayların başvurularını inceler ve geçici aday listesini ilân eder. Hâkim ve savcılar tarafından gerekçeleri ve buna bağlı somut delilleri ile birlikte ilân tarihinden itibaren beş gün içinde adaylığa itiraz edilebilir.

2) Yüksek Seçim Kurulu, itiraz süresinin sona erdiği tarihten itibaren beş gün içinde itirazları evrak üzerinden inceleyerek sonuçlandırır ve kesin aday listesini ilân eder.

(3) Seçimler, Yüksek Seçim Kurulunun kesin aday listesini ilân ettiği tarihi takip eden ikinci Pazar günü yapılır.

Propaganda yasağı

MADDE 25- (1) Adaylar, kesin aday listesinin ilanından oy verme süresinin bitimine kadar propaganda yapamazlar. Ancak;

a) Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde özgeçmişlerini bu iş için tahsis edilmiş bir internet sitesinde yayımlayabilirler.

b) Kendilerini tanıtan ve mesleki konularla ilgili düşüncelerini açıklayan mektup, elektronik posta ve kısa mesaj gönderebilirler.

c) Kapalı yer toplantısı yapabilirler.

Adaylıktan çekilme veya seçilme yeterliliğinin kaybedilmesi

MADDE 26- (1) Kesin aday listesinin ilânından sonra seçim sonuçlarının kesinleşmesine kadar geçen süre içinde adaylıktan çekilme veya seçilme yeterliliklerinin kaybedilmesi hâlinde listede değişiklik yapılmaz. Ancak bu husus, Yüksek Seçim Kurulunun internet sitesinde duyurulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Üyeliğin Boşalması ve Sona Ermesi

Üyelikte boşalma hâlinde seçim

MADDE 27- (1) Kurul üyeliklerinin ölüm, emeklilik, istifa ve benzeri nedenlerle boşalması hâlinde, Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyelikler için, boşalmayı takip eden altmış gün içinde, kalan süreyi tamamlamak üzere, yeni üyelerin seçimi yapılır. Diğer üyeliklerin boşalması hâlinde, asıl üyenin, yedeği tarafından kalan süre tamamlanır.

(2) Genel Kurulun toplantı yeter sayısını oluşturamayacak şekilde üyeliklerde boşalma olması hâlinde, boşalan asıl ve yedek üyelikler için altmış gün içinde yeniden seçim yapılır. Bu seçim sonucunda asıl ve yedek üyeliğe seçilenler, yerine seçildikleri üyelerin kalan sürelerini tamamlar.

Üyeliğin sona ermesi

MADDE 28- (1) Başkan dışındaki Kurul üyeleri ile yedek üyelerin;

a) Hâkimler ve Savcılar Kanununa göre hâkimlik ve savcılık mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giymesi, çekilmesi veya altmışbeş yaşını doldurması hallerinde kendiliğinden,

b) Kurul üyesi olabilme şartlarından herhangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya Kurul üyeliği sırasında bu şartlardan herhangi birini kaybetmesi hâlinde Genel Kurulun üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunun, bu durumu tespit eden kararıyla,

Kurul üyeliği sona erer.

(2) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, görevlerini yerine getiremeyeceklerinin sağlık kurulu raporuyla kesin olarak anlaşılması veya görevlerine izinsiz, mazeretsiz ve kesintisiz olarak onbeş gün ya da bir yılda toplam otuz gün süre ile devam etmemeleri hâlinde, Genel Kurul üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunun kararıyla, Kurul üyeliği sona erer.

(3) Kurul üyeliğine;

a) Yüksek mahkeme üyeliğinden seçilenlerden Kurul üyeliği sona erenler, herhangi bir işleme gerek olmaksızın ve boş kadro şartı aranmaksızın, geldikleri yüksek mahkeme üyeliği görevine geri dönerler, boşalan ilk üye kadrosu kendilerine tahsis olunur.

b) Adli ve idari yargı hâkim ve savcılığında seçilenlerden;

1) Sürenin tamamlanmasından önce Kurul üyeliği sona erenler Genel Kurul,

2) Sürenin tamamlanması nedeniyle Kurul üyeliği sona erenler, kendilerinden sonra oluşacak Genel Kurul,

tarafından, müktesepeleri dikkate alınarak, tercih ettikleri üç ayrı yerden birinde uygun görülecek bir göreve atanırlar.

c) Diğer kamu görevlerinden seçilenlerden, Kurul üyeliği sona erenler, başvuruları üzerine, yetkili kurumları tarafından önceki görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve atanırlar.

ç) (b) ve (c) bentlerinde yazılı atama işlemleri, Kurul üyeliğinin sona erdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılır. Atama işlemi yapılmaya kadar ilgililer izinli sayılır ve Kurul üyeliği özlük haklarından yararlanmaya devam ederler.

(4) Kurul üyelerinin Kurulda geçirdikleri süreler, tâbi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çalışma Usulleri

Genel Kurul toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 29- (1) Genel Kurul, her yılın Ocak ayının onuncu işgünü kendiliğinden toplanarak, yıllık olağan toplantı günlerini tespit eder.

(2) Başkan, gereken hâllerde Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilir. Üye tam sayısının salt çoğunluğunun, görüşülecek konuyu da belirten yazılı talebi üzerine Başkan, Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.

(3) Genel Kurul, en az onbeş üyeye toplanır ve üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır.

(4) Genel Kurul toplantı gündemi, Başkan tarafından işin önemine, ivedi veya süreli oluşuna göre düzenlenir. Gündem, toplantının yapılacağı gün ve saati, Kurulda görüşülecek işleri ve sırasını gösterir. Tamamlanmayan gündem maddeleri bir sonraki gündemde öncelikle görüşülür.

(5) Gündemde değişiklik yapılması; ancak gündemin düzenlenmesinden sonra ivedi ve süreli işlerin ortaya çıkması hâlinde Başkan veya üyelerden birinin talebi üzerine Genel Kurul kararı ile olur. İvedi ve süreli olmayan talepler bu suretle ele alınmaz. Gündemdeki işlerden birinin sırasından önce ya da sonra görüşülmesi, ertelenmesi veya gündemden çıkarılması aynı usule tâbidir.

Dairelerin toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 30- (1) Daireler, daire başkanının çağrısı üzerine her yılın Ocak ayında toplanarak yıllık olağan toplantı günlerini tespit eder.

(2) Daire başkanı, gereken hâllerde daireyi olağanüstü toplantıya çağırabilir. Üye tam sayısının salt çoğunluğunun, görüşülecek konuyu da belirten yazılı talebi üzerine daire başkanı, daireyi olağanüstü toplantıya çağırır.

(3) Daireler, en az beş üyeyle toplanır ve üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır.

(4) Dairelerin toplantı gündemi, daire başkanı tarafından işin önemine, ivedi veya süreli oluşuna göre düzenlenir. Gündem, toplantının yapılacağı gün ve saati, görüşülecek işleri ve sırasını gösterir. Tamamlanmayan gündem maddeleri bir sonraki gündemde öncelikle görüşülür.

(5) Gündemde değişiklik yapılması; ancak gündemin düzenlenmesinden sonra ivedi ve süreli işlerin ortaya çıkması hâlinde daire başkanı veya üyelerden birinin talebi üzerine daire kararı ile olur. İvedi ve süreli olmayan talepler bu suretle ele alınmaz. Gündemdeki işlerden birinin sırasından önce ya da sonra görüşülmesi, ertelenmesi veya gündemden çıkarılması aynı usule tâbidir.

Oylama

MADDE 31- (1) Genel Kurulda ve dairelerde görüşmeler tamamlandıktan sonra oylamaya geçilir. Aksine hüküm bulunmayan veya karar alınmayan durumlarda oylama açık yapılır.

(2) Genel Kurulun seçim işlerinde oylama gizli yapılır.

(3) Önce usule ilişkin hususlar oylanır. Usul konusunda azınlıkta kalanlar esas hakkında oylamaya katılmak zorundadır. Kurul veya daire başkanı yaş itibarıyla en genç üyeden başlayarak oyları toplar ve en sonunda kendi oyunu kullanır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

(4) Disiplin işlemlerinde oyların dağılması hâlinde ilgilinin en fazla aleyhinde olan oy çoğunluk meydana gelinceye kadar kendisine en yakın olan oya ilave edilir.

(5) Oylamanın sonucu oturum başkanı tarafından tespit edilir ve açıklanır.

Kurul kararları ve tutanaklar

MADDE 32- (1) Genel Kurul ve dairelerde görüşülen işler tutanağa bağlanır ve yapılan işlemler bir kararla tespit edilir.

(2) Kararlarda;

a) Konunun, varsa iddia ve savunmanın özeti,

b) Kararın ve varsa karşı oyun gerekçesi,

c) Karara karşı başvurulabilecek kanun yolları, mercileri ve süresi, gösterilir.

(3) Kararların gerekçesi, karar tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde yazılır.

(4) Kurul tarafından;

a) Gerekli görülen kararlar Resmî Gazetede,

b) Disipline ilişkin kararlar, kişisel verilerin korunması kaydıyla Kurulun internet sitesinde, yayımlanır.

(5) Genel Kurul ve dairelerin;

a) Hâkim ve savcıların özlük ve disiplin işleri hakkında verdiği kararlar kendilerine,

b) Müracaatlarının sonuçları ise ilgisine, tebliğ edilir.

(6) Hâkim ve savcılara, savunmaları alınmış olmadıkça, haklarındaki şikâyet ve ihbar üzerine verilen kararlar tebliğ edilmez.

Yeniden inceleme, itiraz ve yargı yolu

MADDE 33- (1) Genel Kurulun ilk defa aldığı kararlara karşı, Başkan veya ilgililer, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kuruldan yeniden inceleme talebinde bulunabilir; yeniden inceleme talebi üzerine verilen kararlar kesindir.

(2) Dairelerin kararlarına karşı, Başkan veya ilgililer, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, kararı veren daireden yeniden inceleme talebinde bulunulabilir.

(3) Dairelerin yeniden inceleme talebi üzerine verdiği kararlara karşı, Başkan veya ilgililer tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kurula itiraz edebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

(4) Disipline ilişkin kararlara karşı şikâyetçilerin de yeniden inceleme ve itiraz hakları vardır.

(5) Genel Kurulun veya dairelerin, meslekten çıkarma cezasına ilişkin kesinleşmiş kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulabilir; diğer kararları yargı denetimi dışındadır. Meslekten çıkarma kararlarına karşı açılan iptal davaları ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Bu davalar, acele işlerden sayılır.

BEŞİNCİ KISIM

Üyelerin Hukukî Durumları, Haklarındaki Soruşturma ve Kovuşturmalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Üyelerin Hukukî Durumları

Üyelerin hukukî durumları ve özlük işleri

MADDE 34- (1) Kurulun seçimle gelen üyeleri; görevleri süresince, Yargıtay daire başkanı için ilgili mevzuatta öngörülen tüm malî ve sosyal haklardan yararlanırlar. Kurulun seçimle gelen üyelerinin, sosyal güvenlik bakımından 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki hak ve yükümlülükleri, Yargıtay daire başkanı esas alınarak tespit edilir.

(2) Başkan dışındaki Kurul üyelerine, (30000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir. Bu tazminata hak kazanılması ve ödenmesinde Hâkimler ve Savcılar Kanununun aylıklara ilişkin hükmü uygulanır ve bu tazminat damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaz.

(3) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, kadro ve eski görevleriyle ilişkileri kesilir.

(4) Kurulun seçimle gelen üyeleri, bu Kanunda belirtilenler dışında kalan özlük işleri ve hakları bakımından Kurul üyeliği görevi süresince, Yargıtay daire başkanı hakkındaki hükümlere tâbidirler.

(5) Kurul yedek üyeliğine seçilenler asıl görevlerini yapmaya devam ederler. Kurul üyeliğinde süresinden önce boşalma sebebiyle göreve başlayan yedek üye, göreve başladığı tarihten itibaren Kurul üyesinin hak ve yükümlülüklerine aynen sahip olur.

(6) Kurulun seçimle gelen üyeleri, adli ara verme süresi kadar yıllık izin hakkına sahiptirler.

Başka iş ve görevler

MADDE 35- (1) Kurulun seçimle gelen üyeleri;

- a) Kanunlarda belirlenenler dışında resmî veya özel başka bir görev alamaz ve kazanç getirici faaliyetlerde bulunamazlar.
- b) Bilimsel araştırma ve yayınlarda bulunabilirler; görevlerini aksatmamak ve Başkanlığa bilgi vermek koşuluyla, ulusal ve uluslararası kurul, kongre, konferans, seminer ve benzeri bilimsel toplantılar ile meslekleriyle ilgili diğer toplantılara katılabilirler; yargıya ilişkin veya meslekle ilgili konularda konferans verebilir ve tebliğ sunabilirler.
- c) Eş ve çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerinin bulunması hâlinde, bu durumu göreve başladıkları tarihten; göreve başladıktan sonra ortaya çıkması hâlinde ise, bu tarihten itibaren bir ay içinde Kurula bildirmekle yükümlüdürler.
- ç) Üyeliğin devamı süresince, Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler.

İKİNCİ BÖLÜM

Üyeler Hakkındaki Soruşturma ve Kovuşturmalar

Üyelerin disiplin soruşturma ve kovuşturması işlemleri

MADDE 36- (1) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, disiplin suçu oluşturan eylemleri sebebiyle, haklarında yürütülecek disiplin soruşturması ve kovuşturması, bu Kanun hükümleri uyarınca Genel Kurul tarafından yapılır.

(2) Kurulun seçimle gelen üyeleri hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerde, Başkan, işi Genel Kurula götürmeden önce daire başkanlarından birine ön inceleme yaptırabilir. Görevlendirilen bu daire başkanı, incelemesini yaptıktan sonra, durumu bir raporla Başkana bildirir.

(3) Başkan, ihbar veya şikâyeti doğrudan ya da inceleme yaptırdıktan sonra Genel Kurula sunar. Yapılan görüşme sonucunda; soruşturma açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, üyeler arasından, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulu seçilir. Soruşturma kuruluna, en yüksek oyu alan, oyların eşitliği hâlinde ise yaşça büyük olan başkanlık eder.

(4) Soruşturma kurulu, konu ile ilgili bilgileri toplar ve sübut delillerini tespit eder, lüzum gördüğü kimseleri yeminle dinler, ilgiliye isnat olunan hâl ve hareketi bildirerek savunmasını alır. İlgili savunmasının istendiği andan itibaren, bizzat veya vekili aracılığıyla soruşturma evrakını incelemeye yetkilidir.

(5) Soruşturma kurulu, yaptığı soruşturmayı, elde ettiği bilgi ve delilleri gösteren ve bunlara göre disiplin cezası verilmesine yer olup olmadığı hakkındaki kanaatini belirten bir rapor hazırlayarak, rapor ve eklerini Genel Kurula verir.

(6) Soruşturma sonucu ilgiliye yazılı olarak bildirilir ve yedi günden az olmamak üzere tayin edilen süre içinde Genel Kurul huzurunda kovuşturma aşamasına ilişkin olarak, bizzat veya vekili aracılığıyla sözlü ya da yazılı savunmasını vermeye davet edilir.

(7) Genel Kurul, disiplin kovuşturması kapsamında, hazırlanmış olan disiplin soruşturması dosyası ve raporunu inceler, ilgili yazılı savunma vermişse bu savunmayı okur, sözlü savunma yapmak istemişse sözlü savunmasını dinler; tüm evrak kapsamını gözönüne alarak;

- a) Gerekirse soruşturmanın genişletilmesine veya derinleştirilmesine,
 - b) İsnat olunan hâl ve hareketi sabit görmezse dosyanın işlemde kaldırılnmasına,
 - c) İsnat olunan hâl ve hareketi sabit görürse eyleme uyan disiplin cezasına,
- karar verir.

(8) Ceza yönünden soruşturma veya kovuşturma başlatılmış olması, ayrıca disiplin soruşturması yapılmasına ve disiplin cezası verilmesine engel olmaz.

(9) Disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmişse disiplin soruşturması açılmaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmişse disiplin cezası verilemez. Disiplin cezasını gerektiren eylem, aynı zamanda bir suç teşkil eder ve bu suç için kanunda daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmüş olur ve ceza soruşturması veya kovuşturması da açılır ise, bu fıkrada belirtilen süre yerine bu süreler uygulanır. Genel Kurulca kovuşturma sonucunun beklenmesine karar verilenler hakkında ise, mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren iki yıl geçmekle ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

(10) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, Kurul üyesi olmadan önceki eylemlerinden dolayı disiplin soruşturma veya kovuşturmaları Kurul tarafından, bulunduğu aşamadan itibaren, bu Kanundaki usul çerçevesinde, ilgililerin özel kanunlarındaki hükümleri esas alınmak suretiyle karara bağlanır.

Disiplin cezaları ve yerine getirilmesi

MADDE 37- (1) Kurulun seçimle gelen üyeleri, hizmetin aksamasına yol açan veya Kurul üyeliğinin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan hâl ve hareketlerinin sabit görülmesi hâlinde, eylemin niteliğine ve ağırlığına göre uyarılır veya Kurul üyeliğinden çekilmeye davet edilir. Bu konuda alınan kararlar ilgiliye tebliğ edilir.

(2) Disiplin cezasına ilişkin Genel Kurul kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabilir. Genel Kurulun yeniden inceleme sonucunda verdiği kararlar kesindir.

(3) Kurul üyeliğinden çekilmeye davete ilişkin kesinleşen kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde görevden çekilmeyen ilgilinin Kurul üyeliği sona erer. Bu bir aylık süre içinde ilgili izinli sayılır.

Üyelerin adli suçlarıyla ilgili soruşturma ve kovuşturma usulü

MADDE 38- (1) Kurulun seçimle gelen üyelerinin görevleriyle ilgili suçları ile kişisel suçları hakkındaki soruşturma ve kovuşturma izni işlemleri Genel Kurul tarafından, kovuşturma açılması kararı ve kovuşturma mercilerinin belirlenmesi ise gösterilen yetkili merciler tarafından bu Kanun hükümleri uyarınca yapılır.

(2) Kurulun seçimle gelen üyeleri hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerde Başkan, işi Genel Kurula götürmeden önce daire başkanlarından birine ön inceleme yaptırabilir. Görevlendirilen bu daire başkanı, incelemesini yaptıktan sonra, durumu bir raporla Başkana bildirir.

(3) Başkan suç ihbar veya şikâyetini doğrudan ya da inceleme yaptırdıktan sonra Genel Kurula sunar. Yapılan görüşme sonucunda; soruşturma açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, üyeler arasından, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulu seçilir. Soruşturma kuruluna, en yüksek oyu alan, oyların eşitliği hâlinde ise yaşça büyük olan başkanlık eder.

(4) Soruşturma kurulu, Ceza Muhakemesi Kanununa göre işlem yapar ve kanunların Cumhuriyet savcısına tanıdığı bütün yetkileri kullanır. Soruşturma sırasında hâkim kararı alınması gereken hususlarda ilgililer hakkında isnat edilen suçun niteliğine göre belirlenmiş bulunan kovuşturma mercilerine başvurur.

(5) Soruşturma kurulu, soruşturmayı tamamladıktan sonra kovuşturma açılmasına yer olup olmadığı hakkındaki kanaatini belirten bir rapor hazırlayarak, rapor ve eklerini Genel Kurula verir.

(6) Genel Kurul, dosyayı inceledikten ve varsa eksiklikleri tamamlattıktan sonra, kovuşturma yapılmasına gerek görmediği takdirde evrakın işlemden kaldırılmasına karar verir; aksi hâlde kovuşturma yapılmasına izin verir.

(7) Kovuşturma yapılmasına ilişkin verilen iznin kesinleşmesi üzerine dosya;

a) Görevle ilgili suçlarda Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesine,

b) Kişisel suçlarda Yargıtay Ceza Genel Kuruluna,

kamu davası açılmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

(8) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı iddianamesini düzenleyerek evrakı, Yargıtayın görevli ceza dairesine verir. Yargıtayın görevli ceza dairesi tarafından iddianamenin bir örneği 5271 sayılı Kanun hükümleri gereğince, ilgiliye tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine ilgili, on gün içinde delil toplanmasını ister veya kabul edilebilir istekte bulunursa bu husus gözönünde tutulur ve gerekirse soruşturma daire tarafından derinleştirilir. Yapılan bu işlemler sonucunda, kovuşturma açılmasına veya kovuşturma açılmasına yer olmadığına dair karar verilir. Kovuşturma açılmasına dair karar verilmesi durumunda evrak hemen bu Kanunda belirlenen kovuşturma mercilerine gönderilir. Kovuşturma açılmasına yer olmadığına dair karara karşı, kararı veren ceza dairesinin numara olarak kendisini izleyen ceza dairesine; kararı son numaralı ceza dairesi vermişse birinci ceza dairesine usulünce itiraz edilebilir.

(9) Ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâllerinde soruşturma genel hükümlere göre yürütülür ve durum hemen Kurula bildirilir. Soruşturma sonucunda dosya, düzenlenen fezleke ile birlikte Kurula gönderilir.

(10) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, Kurul üyesi olmadan önceki suç teşkil eden eylemlerinden dolayı soruşturma yapılması ve kovuşturma izni verilmesi işlemleri, bulunduğu aşamadan itibaren Genel Kurul tarafından bu Kanun hükümlerine göre yürütülür.

Ortak hükümler

MADDE 39- (1) Kurulun seçimle gelen üyelerinin disiplin suçu oluşturan eylemleri ile görevleriyle ilgili suçları ve kişisel suçları hakkında yürütülecek soruşturma ve kovuşturmalarda;

a) İlgili kuruluş ve kişiler, istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermekle yükümlüdürler.

b) İmzasız, adressiz yahut takma adla yapıldığı anlaşılan ya da belli bir olayı ve nedeni içermeyen, delilleri ve dayanakları gösterilmeyen ihbar ve şikâyetler işleme konulmaz.

c) Genel Kurul toplantılarına, Başkan ve hakkında işlem yapılan üye ile soruşturma kurulu üyeleri katılamaz.

(2) Adalet Bakanlığı Müsteşarının, Kurul üyeliği görevi sebebiyle disiplin suçu oluşturan eylemlerine, Kurul üyeliği göreviyle ilgili suçlarına ve kişisel suçlarına ilişkin soruşturma ve kovuşturmalarda bu Kanun hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşe Bakamama, Çekilme ve Ret

İşe bakamama

MADDE 40- (1) Kurulun Başkan ve üyeleri;

a) İş kendisi ile ilgili ise,

b) İlgilinin, evlilik bağı kalmasa bile karı veya kocası, kan veya kayın hısımlığından üstsoyu veya altsoyu veya onunla evlat edinme bağı veyahut ilgili ile aralarında ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kan hısımlığı veya evlilik sona erse dahi ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kayın hısımlığı olursa,

c) Aynı işte tanık olarak dinlenmiş, mütalaa vermiş, bilirkişilik, müşavirlik, avukatlık, hâkimlik veya savcılık yapmış ya da daha önce işin soruşturulması ile görevlendirilmiş ise,

ç) İlgili ile aralarında bakılan işe esas olan olaydan önce açılmış bir dava varsa,

Kurul ve daire çalışmalarına katılamazlar ve herhangi bir şekilde işe bakamazlar.

Çekilme ve ret

MADDE 41- (1) Kurul üyeleri işe bakamama veya ilgili ile arasında bir husumet veya tarafsızlıklarını şüpheye düşürecek önemli bir hâlin mevcut olması durumunda, işi görmekten çekinebilecekleri gibi ilgili tarafından da ret olunabilirler.

(2) Reddin, inceleme başlamadan veya ret sebebi daha sonra meydana gelmiş ise öğrenilmesinden başlayarak onbeş gün içinde ve her hâlde karar verilmeden önce yapılması lazımdır.

(3) Ret talebi, reddi istenen üyelerin yokluğunda Genel Kurul veya daire tarafından incelenerek kesin olarak sonuçlandırılır.

(4) Dairenin toplanmasına engel olacak sayıda üyenin reddedilmiş olması hâlinde, ret talebi, reddi istenen üyelerin katılmadığı Genel Kurul tarafından incelenerek kesin olarak karara bağlanır. Ret talebinin yerinde görülmesi hâlinde, işin esası hakkında da Genel Kurulca karar verilir.

(5) Genel Kurulun toplanmasına engel olacak sayıda üye reddine ilişkin talepte bulunulamaz.

ALTINCI KISIM

Çeşitli ve Son Hükümler

Tekrar atanma

MADDE 42- (1) Kurulda görev yapan, Genel Sekreter, genel sekreter yardımcıları ve tetkik hâkimleri ile Kurul müfettişleri, istekleri üzerine veya resen, Genel Kurulun kararı üzerine, Birinci Daire tarafından, müktesepeleri dikkate alınarak uygun görülecek bir göreve atanırlar.

Kadrolar

MADDE 43- (1) Kurulda Devlet Memurları Kanununa tâbi kadroların tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

(2) Eklî (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek sırasıyla 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvellere “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” bölümü olarak eklenmiştir.

Bütçe

MADDE 44- (1) Kurul, genel bütçe içinde kendi bütçesiyle yönetilir.

(2) Kurulun üst yöneticisi Başkanvekilidir.

(3) Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçeyle ilgili görüşmelerde Kurulu Başkan temsil eder; Başkanvekili ve Kurul üyeleri açıklama yapmak üzere davet edilemez.

Yönetmelik

MADDE 45- (1) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kurul tarafından çıkarılır.

Değişiklik yapılan ve yürürlükten kaldırılan hükümler ile atflar

MADDE 46- (1) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasında yer alan “Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkan, Üye, Uzman Müşavir, Uzman ve Uzman Yardımcıları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Müfettişleri,” ibaresi eklenmiştir.

(2) 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşit Kanununun (1) sayılı cetvelinde yer alan “Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanı” ibaresi “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanvekili” olarak değiştirilmiştir.

(3) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Danıştay,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu,” ibaresi eklenmiştir.

(4) 8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2/A maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Danıştay” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” ibaresi eklenmiştir.

(5) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvele 6 ncı sırasından sonra gelmek üzere “(7) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” ibaresi eklenmiş ve diğer sıralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

(6) 13/5/1981 tarihli ve 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(7) Mevzuatta, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 2461 sayılı Kanuna yapılan atıflar, bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

Bütçe tahsisi, hizmet birimlerinin faaliyete geçmesi ve yönetmelikler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Kurula bütçe tahsis edilene kadar;

a) Kurulun giderleri Bakanlık bütçesinden karşılanır.

b) Kurulun hizmetlerini yerine getirmesi amacıyla bina, araç, gereç, mefruşat ve donanım gibi gerekli tüm destek hizmetleri Bakanlıkça sağlanır. Ayrıca 6/8/1997 tarihli ve 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanunla kurulan İşyurtları Kurumunun bütçesinden de harcama yapılabilir.

(2) Kurulun hizmet birimleri faaliyete geçinceye kadar;

a) Sekreteryaya hizmetleri Bakanlık tarafından yerine getirilir.

b) Hâkim ve savcılara ait açık ve gizli siciller, özlük dosyaları, disiplin, suç ve teftişe ilişkin evrak buldukları yerde muhafaza edilmeye devam edilir. Bu belgeler, hizmet birimlerinin faaliyete geçmesini müteakip en geç altı ay içinde tutanakla Kurula devredilir.

(3) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde çıkarılır. Bu yönetmelikler çıkarılincaya kadar, yürürlükteki yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Mali ve sosyal haklar ile emeklilik

GEÇİCİ MADDE 2- (1) İlgili kanunlarda gerekli düzenlemeler yapılmıncaya kadar, adalet müfettişlerine tanınan tüm mali ve sosyal haklardan Kurul müfettişleri de faydalanır.

(2) 7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla değiştirilen Anayasanın 159 uncu maddesi uyarınca oluşturulan Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun seçimle gelen üyelerinden, 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında bulunanların, emeklilik hak ve yükümlülükleri; Hâkimler ve Savcılar Kanununun geçici 16 ncı maddesi kapsamına giren Yargıtay daire başkanı esas alınarak tespit olunur.

Hakkında meslekten çıkarma kararı verilmiş olanların durumu

GEÇİCİ MADDE 3- (1) 13/5/1981 tarihli ve 2461 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu ile kurulan Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, haklarında meslekten çıkarma cezası verilen hâkim ve savcılarının, bu cezanın kaldırılması için idarî dava açmadan önce, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde Kurula başvurmaları gerekir.

(2) Genel Kurul, usulüne uygun yapılan başvurular üzerine, dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda, talep halinde, başvuranın bizzat veya vekili aracılığıyla yazılı ya da sözlü savunmasını da almak suretiyle, başvurunun kabulüne veya reddine karar verir.

(3) Başvurunun kabulü halinde;

a) Önceki kararın kaldırılmasına,

b) Hâkimlik ve savcılık mesleğine kabulde aranan niteliklerin kaybedilmemiş olması şartıyla ilgilinin hâkimlik ve savcılık mesleğine tekrar atanmasına,

c) Önceden verilmiş olan meslekten çıkarma cezasına konu eylem sebebiyle başka bir disiplin cezası verilmesine gerek gördüğünde eyleme uyan disiplin cezasına, karar verir.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralar uyarınca verilen kararlara karşı, Başkan veya ilgili, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kuruldan yeniden inceleme talebinde bulunabilirler. Yeniden inceleme talebi üzerine verilen kararlar kesindir.

(5) İkinci fıkra uyarınca verilen başvurunun reddine ilişkin kesinleşen kararların iptali talebiyle ilk derece mahkemesi olarak Danıştaya başvurulabilir. Bu dava, acele işlerden sayılır. Üçüncü fıkra uyarınca verilen kararlar yargı denetimi dışındadır.

Yürürlük

MADDE 47- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 48- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: HÂKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU
TEŞKİLÂTI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
AH	AVUKAT	3	2	-	2
AH	AVUKAT	5	1	-	1
AH	AVUKAT	6	1	-	1
GH	ŞUBE MÜDÜRÜ	1	5	-	5
GH	ŞUBE MÜDÜRÜ	2	4	-	4
GH	ŞUBE MÜDÜRÜ	3	4	-	4
GH	ŞUBE MÜDÜRÜ	4	3	-	3
GH	ŞUBE MÜDÜRÜ	5	4	-	4
GH	BİLGİ İŞLEM MÜDÜRÜ	2	1	-	1
GH	ŞEF	3	10	-	10
GH	ŞEF	4	8	-	8
GH	ŞEF	5	7	-	7
GH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	3	10	-	10
GH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	4	6	-	6
GH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	5	6	-	6
GH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	6	7	-	7
GH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	7	7	-	7
GH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	8	8	-	8
GH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	9	10	-	10
GH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	3	15	-	15
GH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	4	15	-	15
GH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	5	15	-	15
GH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	6	15	-	15
GH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	7	20	-	20
GH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	8	30	-	30
GH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	9	37	-	37
GH	SEKRETER	5	5	-	5
GH	SEKRETER	6	5	-	5
GH	SEKRETER	7	6	-	6
GH	SEKRETER	8	6	-	6
GH	SEKRETER	9	8	-	8
GH	PROGRAMCI	6	2	-	2
GH	MALİ HİZMET UZMANI	5	2	-	2
GH	MALİ HİZMET. UZMAN YRD.	9	1	-	1
GH	UZMAN	6	1	-	1
GH	UZMAN	7	1	-	1
GH	MÜTERCİM	6	3	-	3
GH	ŞOFÖR	5	2	-	2
GH	ŞOFÖR	6	2	-	2
GH	ŞOFÖR	7	7	-	7
GH	ŞOFÖR	8	7	-	7
GH	ŞOFÖR	9	9	-	9
GH	ŞOFÖR	10	8	-	8
TH	MÜHENDİS	5	1	-	1
TH	MÜHENDİS	6	2	-	2
TH	TEKNİSYEN	4	2	-	2
TH	TEKNİSYEN	7	3	-	3
TH	TEKNİSYEN	9	2	-	2
TH	İSTATİSTİKÇİ	6	3	-	3
GH	HİZMETLİ	5	5	-	5
GH	HİZMETLİ	6	5	-	5
GH	HİZMETLİ	7	5	-	5
GH	HİZMETLİ	8	7	-	7
GH	HİZMETLİ	9	7	-	7
GH	HİZMETLİ	10	6	-	6
YH	KALORİFERCİ	9	3	-	3
YH	BEKÇİ	9	4	-	4
YH	DAĞITICI	5	2	-	2
YH	DAĞITICI	9	3	-	3
	TOPLAM		<u>386</u>		<u>386</u>

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: HÂKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU
TEŞKİLÂTI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(MESLEK MENSUPLARI)

UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
GENEL SEKRETER	1	1	-	1
GENEL SEKRETER YARDIMCISI	1	4	-	4
TEFTİŞ KURULU BAŞKANI	1	1	-	1
TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YRD.	1	2	-	2
KURUL BAŞMÜFETTİŞİ	1	72	-	72
KURUL MÜFETTİŞİ	1	40	-	40
KURUL MÜFETTİŞİ	2	45	-	45
TETKİK HÂKİMİ	1	20	-	20
TETKİK HÂKİMİ	2	10	-	10
TETKİK HÂKİMİ	3	10	-	10
TOPLAM		205		205

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKİLİ LİSTELER
(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: HÂKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK
KURULU
TEŞKİLÂTI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
AH	AVUKAT	3	2	-	2
AH	AVUKAT	5	2	-	2
AH	AVUKAT	6	1	-	1
GİH	ŞUBE MÜDÜRÜ	1	5	-	5
GİH	ŞUBE MÜDÜRÜ	2	4	-	4
GİH	ŞUBE MÜDÜRÜ	3	4	-	4
GİH	ŞUBE MÜDÜRÜ	4	3	-	3
GİH	ŞUBE MÜDÜRÜ	5	4	-	4
GİH	BİLGİ İŞLEM MÜDÜRÜ	2	1	-	1
GİH	ŞEF	3	10	-	10
GİH	ŞEF	4	8	-	8
GİH	ŞEF	5	7	-	7
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	3	10	-	10
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	4	6	-	6
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	5	6	-	6
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	6	7	-	7
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	7	7	-	7
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	8	8	-	8
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	9	10	-	10
GİH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	3	15	-	15
GİH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	4	15	-	15
GİH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	5	15	-	15
GİH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	6	15	-	15
GİH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	7	20	-	20
GİH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	8	30	-	30
GİH	VERİ HAZ. VE KONT. İŞLET.	9	37	-	37
GİH	SEKRETER	5	5	-	5
GİH	SEKRETER	6	5	-	5
GİH	SEKRETER	7	6	-	6
GİH	SEKRETER	8	6	-	6
GİH	SEKRETER	9	8	-	8
GİH	PROGRAMCI	6	2	-	2
GİH	MALİ HİZMET UZMANI	5	2	-	2
GİH	MALİ HİZMET. UZMAN YRD.	9	1	-	1
GİH	UZMAN	6	1	-	1
GİH	UZMAN	7	1	-	1
GİH	MÜTERCİM	6	3	-	3
GİH	ŞOFÖR	5	2	-	2
GİH	ŞOFÖR	6	2	-	2
GİH	ŞOFÖR	7	7	-	7
GİH	ŞOFÖR	8	7	-	7
GİH	ŞOFÖR	9	9	-	9
GİH	ŞOFÖR	10	8	-	8
TH	MÜHENDİS	5	1	-	1
TH	MÜHENDİS	6	2	-	2
TH	TEKNİSYEN	4	2	-	2
TH	TEKNİSYEN	7	3	-	3
TH	TEKNİSYEN	9	2	-	2
TH	İSTATİSTİKÇİ	6	3	-	3
GİH	HİZMETLİ	5	5	-	5
GİH	HİZMETLİ	6	5	-	5
GİH	HİZMETLİ	7	5	-	5
GİH	HİZMETLİ	8	7	-	7
GİH	HİZMETLİ	9	7	-	7
GİH	HİZMETLİ	10	6	-	6
YH	KALORİFERCİ	9	3	-	3
YH	BEKÇİ	9	4	-	4
YH	DAĞITICI	5	2	-	2
YH	DAĞITICI	9	3	-	3
	TOPLAM		387		387

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: HÂKİMLER VE SAVCILAR
YÜKSEK KURULU
TEŞKİLÂTI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(MESLEK MENSUPLARI)

UNVANI	DERECEŚİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
GENEL SEKRETER	1	1	-	1
GENEL SEKRETER YARDIMCISI	1	4	-	4
TEFTİŞ KURULU BAŞKANI	1	1	-	1
TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YRD.	1	2	-	2
KURUL BAŞMÜFETTİŞİ	1	72	-	72
KURUL MÜFETTİŞİ	1	40	-	40
KURUL MÜFETTİŞİ	2	45	-	45
TETKİK HÂKİMİ	1	20	-	20
TETKİK HÂKİMİ	2	10	-	10
TETKİK HÂKİMİ	3	10	-	10
TOPLAM		205		205

